

Suçüstü

2024 - 03

polisiyemiz var!

AHMET ZİYA YILDIRIM
ALPER KAYA
ARAS GENÇTÜRK
AYSU ŞAHLI
AYŞE NAZ BULAMUR
BAHADIR EREN
BİHTER OY
BİLGÜTAY HAKKI DURNA
BURHAN UMUT KORKMAZ
DENİZ SARITOP
ERCAN AKBAY
GİZEM ŞİMŞEK KAYA
HASAN HAYYAM MERİÇ
MELİH GÜNAYDIN
ÖMER KAAN KADIOĞLU
SELİN BAK

Tekrika Kültürü Yaşıyor!
ANNA KATHARINE GREEN
(ÇEV. N. BENGİSU GÜNAYDIN)
AZİME GÜÇ
DİDEM KAZAN SOL
GÜNAY GAFUR
UFUK TEKİN
SANEM GONZALEZ

suçüstü

3. SAYI

2024 - MAYIS - HAZİRAN

(İKİ AYLIK PERİYOTLA YAYINLANIR)

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

ALPER KAYA

YAYIN KURULU

ARAS GENÇTÜRK

MELİH GÜNAYDIN

YAZI EDITÖRÜ

ARAS GENÇTÜRK

ÖYKÜ EDITÖRÜ

MELİH GÜNAYDIN

RÖPORTAJLAR

ARAS GENÇTÜRK

ÖYKÜLER

ALPER KAYA

ANNA KATHARINE GREEN

(ÇEV: N. BENGİSU GÜNAYDIN)

AZİME GÜÇ

BİHTER OY

DİDEM KAZAN SOL

GÜNAY GAFUR

UFUK TEKİN

ÖMER KAAK KADIOĞLU

SANEM GONZALEZ

RESİM

ERCAN AKBAY

YAZILAR

AHMET ZİYA YILDIRIM

ARAS GENÇTÜRK

AYSU ŞAHLI

AYŞE NAZ BULAMUR

BAHADIR EREN

BURHAN UMUT KORKMAZ

BİLGÜTAY HAKKI DURNA

GİZEM ŞİMŞEK KAYA

HASAN HAYYAM MERİÇ

MELİH GÜNAYDIN

SELİN BAK

BU SAYIYA KATKI SUNANLAR

DENİZ SARITOP

ELÇİN POYRAZLAR

KAPAK TASARIM, GÖRSELLER VE MİZANPAJ: **ALPER KAYA**

X @ /SUCUSTU

www.sucustu.net

İLETİŞİM: [sucustu\[et\]sucustu.net](mailto:sucustu[et]sucustu.net)

Dergide yayınlanan eserlerin yasal sorumluluğu, yazarlarına aittir.

DENEME: DOĞA SUÇLARI MÜZESİ - 2	05
HASAN HAYYAM MERİÇ	
İNCELEME: HİKAYE HIRSIZI	07
MELİH GÜNAYDIN	
ÖYKÜ: BİR GARİP FRANZ USTA	08
ÖMER KAAN KADIOĞLU	
ARAŞTIRMA: VICTORIA DÖNEMİ	10
ROMANLARINDA KADIN KATİLLER	
AYŞE NAZ BULAMUR	
TEFRİKA: BAĞLANTI (3. BÖLÜM)	13
GÜNAY GAFUR	
YAZARLAR VE KARAKTERLERİ	16
ELÇİN POYRAZLAR - SUAT ZAMİR	
TEFRİKA: ERLİK'İN ÇOCUKLARI	18
(3. BÖLÜM) - DİDEM KAZAN SOL	
1 MAYIS SORUŞTURMASI:	21
"ÇALIŞIRKEN YAZMAK"	
FİLM KRİTİĞİ: WORLD WAR III	23
GİZEM ŞİMŞEK KAYA	
DENEME: SUÇ VE EGEMEN SINIF	24
BAHADİR EREN	
KÜÇÜK ÇELİK HALKALAR	26
ANNA KATHARINE GREEN	
(ÇEV. N. BENGİSU GÜNAYDIN)	
RÖPORTAJ: TRUE CRIME: MEÇHULE	31
GİDEN GEMİ ARAS GENÇTÜRK	
SUÇ SANATI	33
ERCAN AKBAY - ALPER KAYA	
RÖPORTAJ: CENGİZ BAHADIR	34
ARAS GENÇTÜRK	
İNCELEME: VİRTÜÖZ & ÇOCUK	36
AYSU ŞAHLI	
ÖYKÜ: ARKADAŞIMIN ABİSİ	37
BIHTER OY	
İNCELEME: MURDER IS GAME OVER	40
BURHAN UMUT KORKMAZ	
TİYATRO KRİTİĞİ: ÖLÜM TUZAĞI	41
SELİN BAK	
ŞİİR: FELSEFE PENCERESİNDEN	43
DENİZ SARITOP	
TEFRİKA: CANI SIKILAN ÇOCUKLAR	44
(3. BÖLÜM) SANEM GONZALEZ	
DENEME: SUÇ	47
BİLGÜTAY HAKKI DURNA	
TEFRİKE: BIÇAK, MUSKA, AĞAÇ	50
UFUK TEKİN	
ZOMBİ EVRENİNDEN SUÇ ÖYKÜLERİ	52
AZİME GÜÇ	

YENİLİKLERLE İLERİYE...

Bir önceki sayıda, zamanın hızlı geçtiğinden bahsederek yazıma başlamıştım. Bir kez daha aynı girizgahı yapmak klişe olacak muhtemelen ama *klişeler bazen hayat kurtarır*. Ocak ayındaki ilk sayımızın üzerinden dört ay geçti ve biz üçüncü kez karşınızdayız. Evet, zaman hızlı geçiyor...

SUÇÜSTÜ'ne bu ay yeni bir isim daha dahil oldu. 2011 yılında "Ten Kokusu" kitabıyla tanıdığım, çok yönlü sanatçı Ercan Akbay; o kitabının kapağı sayesinde keşfettiğim resimleri ile dergimizde 'Suç Sanatı' sayfasına katkı sunacak. Bu vesileyle, Ercan Akbay'ın geçen aylarda Kitap Dergisi tarafından layık görüldüğü "*Polisiye Edebiyata Katkı Ödülü*"nü anımsatmak ve kendisini bir kez de bu satırlar aracılığıyla kutlamak isterim.

Geride kalan zaman diliminde, pek çok güzel gelişme oldu. Yayın kurulu üyelerimizden Aras Gençtürk Ulusal Kanal'da "Güneş'li Sohbetler" programında Güneş Batum'un konuğu olarak hem ülkemizdeki suç edebiyatından hem de dergimizden bahsetti. Programı seyretmek için [buraya](#) tıklayabilirsiniz.

Yazarlarımızdan Selin Bak ise Radyo KTÜ'de Çağlar Demirdal'ın konuğu olarak yazarlığa başlama macerasından, polisiyeye merak salma sürecine ve dergimize kadar pek çok konuya değindikleri keyifli bir sohbet gerçekleştirdi. Radyo programını dinlemek için [buraya](#) tıklayabilirsiniz.

Mayıs - Haziran periyotlu bu sayımızı 1 Mayıs İşçi Bayramı'ndan yola çıkarak hazırladığımız bir dosya ile taçlandırdık. Dosyamız kapsamında yazarlarımıza "çalışırken yazmak" hakkında ne hissettiklerini sorduk. Bahadır Eren, suç ve egemen sınıf arasındaki ilişkiyi irdedeği "Suç ve Egemen Sınıf" başlıklı yazısıyla; Gizem Şimşek Kaya ise World War III filmine dair yazdığı kritik yazısıyla dosyamızı zenginleştiren isimler oldu.

"Yazarlar ve Karakterleri" bölümümüzde Elçin Poyrazlar, sevilen karakteri Suat Zamir'i anlattı. Aras Gençtürk'ün bu sayıdaki konukları da birbirinden ilgi çekici isimlerdi: True Crime: Meçhule Giden Gemi podcastinin arkasındaki isimler olan Olcay Mağden ve Deniz Altunay'ın yanı sıra Kitap Dergisi'nin "2023 Yılın Telif Polisiye Kitabı" ödülünü alan Cengiz Bahadır. Cengiz Bahadır'ın kitaplarına dair Aysu Şahlı'nın yazdığı kritik yazısı da bu sayımızda yer alıyor.

Tefrika kültürünü canlı tutmamızı sağlayan Didem Kazan Sol, Günay Gafur ve Sanem Gonzalez öykülerinin üçüncü bölümleriyle devam ederken, N. Bengisu Günaydın çevirisiyle Anna Katharine Green öyküsü "Küçük Çelik Halkalar" da final bölümüyle bu sayımızda yer alıyor. Ufuk Tekin'in "Bıçak, Muska, Ağaç" isimli üç bölümlük öyküsü ve Azime Güç'ün "Zombi Evreninden Suç Öyküleri" dizisi de bu sayımız itibarıyla başlıyor. Bu sayımıza öyküleriyle katkı sunan diğer isimler ise Ömer Kaan Kadioğlu ve Bihter Oy. Deniz Sarıtop ise "Felsefe Penceresinden" şiiriyle **SUÇÜSTÜ**'nde yer alan isimler arasında.

Ayşe Naz Bulamur Victoria dönemindeki romanlarındaki kadın katilleri, Selin Bak "Ölüm Tuzacı" isimli tiyatro oyununu, Burhan Umut Korkmaz ise "Murder is Game Over" isimli bilgisayar oyununa inceledi. Bilgütay Hakkı Durna "Suç" yazısıyla, Hasan Hayyam Meriç "Doğa Suçları Müzesi" deneme yazılarının ikincisiyle, Melih Günaydın ise "Hikâye Hırsız" romanı hakkında yazdığı kritik bu sayımızda yer aldı. Ercan Akbay - Alper Kaya işbirliği ürünü olan "Suç Sanatı" da bu sayımızın yeni köşelerinden...

SUÇÜSTÜ, suç üzerine ne varsa onu yakalamaya devam edecek.

Alper Kaya

DEDEKTİFİN ÖLÜMÜ

SÖZ: ALPER KAYA
BESTE & SES: YAPAY ZEKÂ

**Türkiye'nin yapay zekâ
destekli ilk müzik albümü
şimdi YouTube'da!**

DOĞA SUÇLARI MÜZESİ - 2

SEKİZ AY YA DA SEKİZ YÜZYIL SONRA

Bir başka hikâye anlatayım. Daha doğrusu geleceğimizin tarihinden bir kesit sunayım. Bu satırların yazıldığı güneşli bir bayram baharından birkaç ay, birkaç yüzyıl ya da bin yıl sonra gerçekleşecek bir tarih. Daha önce defalarca kez gerçekleşmiş bir tarih...

Bir ekim belki de kasım geces. Kış öncesi son bir tatil için Kapadokya'dasın. Sevgilin ve arkadaşlarınla Uçhisar'ın tepesinde. Gazetelerde birkaç gündür aşına olduğun bir haber. "Gece seması aydınlanacak... Meteor yağmuru... İzlemek için en uygun saatler" Bilgeliğine fazla güvendiğin Dünya her yıl olduğu gibi Taurid kuşağından geçecek. Geçen yıl zordu. Seçimler, ekonomik kriz, tuttuğun takımın kıl payı kaçan şampiyonluğu... Yine de işlerin düzeliyor. Bir iki kayan yıldız görüp dilek tutunca da her şey yoluna girecek.

Arkadaşlarınla yerinizi aldın. Gösteri başladı. Birbiri ardına ateş böcekleri misali parlayıp sönüyor yıldızlar. Sevgilinin elini tutuyorsun. Yakaladığınız yıldızları birbirinize hediye ediyorsunuz. Sonra... İri bir tane. Bir ateş topu. Gece, gündüze dönüyor. Kalbin hızla çarpıyor. Gündüz yine gece olunca bir kahkaha atıyorsun. Arkadaşlarının hayret nidaları sessizliği bozuyor.

Sonra bir ateş topu daha. Sonra bir tane daha. Gökyüzünü izlemeye devam ediyorsun. Kayan yıldızların giderek yoğunlaştığını fark ediyorsun. Kimse gülmüyor ama artık. Gergin bir endişe... Kendini ikna etmeye çalışıyorsun. Hayatın boyunca olan bir şey bu çünkü: bir ışık gösterisi sadece... Sonra bir başka ateş topu. Ama bu öylesine parlak ki gözlerini korumak için ellerini kaldırıyorsun. Sevgilinin elini bırakıyorsun. Bir ses duyuyorsun. Bir patlama sesi. Bu sefer kulaklarını kapatıyorsun. Ardından ışık da ses de sönüyor. Derin bir nefes alıyorsun. Ama artık bu kadarı fazla. Geri dönmeye karar veriyorsunuz. Eşyalarınızı toparlıyorsunuz; ama bir ateş topu daha beliriyor gecede.

Fakat bu diğerleri gibi süzülüyor. Bir şekilde genişliyor sanki... hayır, yaklaşıyor. Durduğun yerde ne kadar büyük olduğunu ifade etmeye yarayacak bir kelime yok. Ateşten yapılmış, uçan bir dağ sanki... Panik hepinizi ele geçiriyor. Sadece sizi değil gecenin bütün canlılarını da... Canlıların dünyası sanki tek bir bedenmiş gibi bir çığlık atıyor. Sonra o ateş dağı ufku ardında kayboluyor. Yine bir ses duyuyorsun. Bu sefer ses dışarıdan değil, içinden geliyor. Ruhunun ve de beyninin derinliklerinden. Seksen bin yıl önce, o Neandertal kabilesi köyünü bastığında babanın sana fısıldadığı şey... "Kaç... mağara..."

Henüz bilmiyorsun ama aslında öldün. O ateş dağı 5.000 km ötede bir yerde dünyaya çarptı. Ayağının altındaki toprak sarsılıyor çünkü yeryüzündeki bütün fay hatları harekete geçti. Kuzey Anadolu, Doğu Anadolu, Ege Çanağı... Dönebileceğin bir İstanbul yok, tıpkı İzmir ya da Adana gibi... İç taraflar da güvende değil. Hasan, Süphan, Tendürek, Erciyes, Ağrı, Nemrut... Bütün yanardağlar binlerce yıllık sessizliklerini bozdu. Karacadağ, bütün Diyarbakır'ı Pompei gibi yuttu ve bu sadece Anadolu'nun başına gelen bir felaket değil.

Pasifik Ateş Halkası yanıyor. Endonezya 275 milyon insanıyla sulara gömülüyor. Japon samuraylarını ya da bütün o incelikli sanatları hatırlayan hiç kimse kalmayacak. Kaliforniya'nın kibirli şehirleri gibi insanlığa ait her şey toza dönüşüyor. Ama kâbus daha yeni başladı.

Depremleri bir şekilde atlattın. Gerçi ayağını bastığın her yer sarsılmaya devam ediyor çünkü artçılar hiç durmuyor. Seksen bin yıl önceki babanın söylediğini dinliyorsun ve bir mağara arıyorsun. Hâlâ şanslı olduğunu düşünüyorsun çünkü hemen yanı başında Derinkuyu adında yaşı bilinmeyen bir yer altı şehri var. Ama acele etmen lazım çünkü sırada rüzgârlar var.

Bu rüzgârlar bildiklerinden değil çünkü bunları ortaya çıkaran basınçların alçaklığı ya da yüksekliği değil.

Bu rüzgârlar bildiklerinden değil çünkü bunları ortaya çıkaran basınçların alçaklığı ya da yüksekliği değil. Dünya'ya bir dağ çarptı ve bu kozmik trafik kazasında dünyanın dönüş hızı değişti, büyük ihtimalle de eksenini kaydı. Fakat dünyanın içindeki her şey çarpışmadan önceki hızında hareket etmekte kararlı. Buna hava patlaması deniliyor ve bu rüzgârların yanında beşinci kategoride 300 km/s ile esen bir kasırga bir İzmir yazının imbatı. Bu rüzgârların saat hızı 2000 km. Bu rüzgârlar seston hızlı ve bu rüzgârlar dünyanın etrafını tavaf ederken önlerine çıkan hiçbir şey onlara karşı duramayacak. Sistine'nin çanları, Süleyman Tapınağı'nın son duvarının son taşları ve Kabe'nin Hacer-ül Esvedi... Hepsi bu rüzgârlarda hiç var olmamışlar gibi toza dönüşecek...

Derinkuyu'ya vardın. Şoktasın. Uçhisar'dan yola çıktığınız aynı grup değilsiniz. Sevgilini ve diğer arkadaşlarını nerede ve nasıl kaybettiğini hayal meyal hatırlıyorsun. Derinkuyu'nun köylüleri, bir avuç çeşit çeşit milletten turist ve siz... El yordamıyla dar tünellerden aşağıdaki galerilere iniyorsun. Geniş bir açıklık bulduğunda sen de dahil bir kısmınız orada duruyor. Diğerleri daha da aşağıya devam ediyor. Hâlâ elektrik var; ama o da çok dayanmayacak. Henüz bilmiyorsun, belki de hiç öğrenemeyeceksin ama rüzgârlarla beraber yola çıkan dalgalar yeryüzündeki tüm kıyıları yok etmekle meşgul.

Üç gün kalıyorsunuz Derinkuyu'da. Sonra açlığa ve meraka yenik düşüp yüzeye çıkmak için panikle kapattığınız çember kayaları geri yuvarlıyorsunuz. Dünya eski dünya değil. Rengi bile aynı değil. Başta gece zannediyorsun zamanı; ama gökyüzünü kaplayan ağır cisimler var. O ateş dağının çarpmasıyla uzaya kadar fırlayan toprak ve kaya Dünya'nın yörüngesine yerleşmiş ve kürenin etrafında dönen bir dış kabuk olmuş. Güneş artık bir çatının çatlaklarından sızan ışık huzmelerinden ibaret ve bu topraktan ve taştan mürekkep hakiki kubbe kızıl yalımlarla aydınlanmakta... Çünkü dünyanın kalan bütün yaşamı, bütün bitkileri ve hayvanları ufuktan ufka yayılmış vahşi yangınlarda yok olmakta.

Umutsuz gözlerle yangınları seyrederken düşünüyorsun... Geçen seçimlerde desteklediğin partinin aldığı ilçe belediyesini, tuttuğun takımın başkanının rakip takımı aşağılamasını, kuzeydeki ve güneydeki savaşları... Artık hepsi fuzuli, hepsi uzak bir geçmişin hatırlanmaya dahi gerek duyulmayacak ayrıntıları, hepsi Atlantis'in son günündeki gazete manşetleri gibi... küçük, kayıp ve önemsiz.

Tam o anda en korkunç gerçeği idrak ediyorsun: Hayatta kaldığın için şanslı olmadığını, tersine lanetlenmiş olduğunu. Ufuklarda yanan şey sadece bitkiler değil çünkü. Aynı zamanda yemeğin ve suyun. Yanındaki diğer sapienslere bakıyorsun. Seksen bin yıl önce Neandertal kuzenlerinin köyünüzü neden bastığını anlıyorsun. Aynı şeyi anlamış birkaç diğer sapiensle birbirinize belli etmeden, bir silah olarak kullanabileceğin bir şey bulmak için etrafındaki yıkıntılarda keşfe çıkıyorsun.

İnsanın, zamanı döngüsel olarak değil de doğrusal bir şekilde tecrübe etmesi, boyutsal sınırlılığa bağlanır. Aynı fikirde değilim. Bence idrakimizi etkileyen bu sınırlar fiziki değil ruhani. Campbell insan hayatını, rahmin mezarından mezarın rahmine bir yolculuk şeklinde tasvir eder. Tarihin verilerini ve kozmik sonsuzluğun Lovecraftvari tehlikelerini sükunetle tahlil ettiğimizde de insanlık dediğimiz şeyin ömrünün bir kâbusun felaketinden, başka bir felaketin kabusuna yol almaktan ibaret olduğunu görebiliriz. İki sayıdır da anlatmaya çalıştığım bu.

O halde doğrusal zamanda neden ısrar ederiz? Zannımca, doğrusal zaman, gaye, ülkü, ilerleme, adalet ve daha pek çok benzeri kavramın varlığına kendimizi ikna edebilmemiz için olanak sağlar. Bu olanağa sıkı sıkı tutunuruz çünkü galaktik karanlığın içindeki varoluşumuzun beyhudeliğiyle baş edebilmemiz için Pandora'nın kutusundaki son kötülük olan umuda ihtiyaç duyarız. Fakat bunun da bir bedeli vardır. O doğrusal zamanın ve yarattığımız ulvi kavramların esareti...

Varoluşumuzun ve zamanın döngüsel yapısıyla yüzleşebilmemiz bunun için önemlidir. Döngüsel beyhudeliğimizin tek bir hediyesi vardır. Özgürlüğümüz. Özgürlük de suçtan ve suçlarımızdan hakkıyla bahsedebilmemizin tek koşuludur.

Hermes Trimegistus'a atfedilen Zümrüt Levha, Sir. Isaac Newton çevirisine göre şu sözlerle başlar; *Aşağıda olan yukarıdadır, yukarıda olan aşağıda...*

O halde aşağıdakine yukarıdan, yukarıdakine aşağıdan bakmaya başlayalım. Suçlarımızı ele alalım.

Sonraki Sayıda: 1. Suç - Superbia et Mens Humilis ya da Kibir ve Tevazu

NEYİ NE KADAR ÇALDIN? YA DA ÇALDIN MI?

Bir edebiyat eserinin niteliğini belirlerken birkaç unsur çok önemlidir. Kıvrak dil, yalın anlatım, çok katmanlı hikâye yapısı, gerçeklik algısını ortadan kaldıran bir anlatım...

Elbette bunların sayısını çoğaltmak mümkün. Fakat her okurun kendince bir metnin niteliğini yükselten nedenleri vardır. Kimileri için edebiyat metninin onları gerçek dünyadan uzaklaştırması yeterlidir.

Benimse olmazsa olmazım, okumanın ağırlığı üzerimden kalktığında aklımda kalan sorulardır. Bu sorular ne kadar çok olursa ve soruların cevaplarını bulmak da en az o kadar zorsa; benim için o edebi eser niteliklidir. Çünkü bir kitabı bitirdiğimde yeniden okuma isteği uyandırıyor, başırlı bir eserdir.

Hikâye Hırsızı romanı başlangıçta vaat ettikleri ve Stephen King'in iddialı kapak sözüyle soruları zihnimde çoğaltacağını hissettirdi.

Jean Hanff Korelitz'in kaleme aldığı roman, yazar tikanıklığı ve edebiyat hırsızlığı gibi karmaşık temaları işlemiş. Öykü, ilk romanıyla büyük bir başarı yakalayan Jake Brill'in, ikinci romanını yazarken yaşadığı tikanıklık ve bu tikanıklıktan kurtulmak için yaptığı seçimler etrafında dönüyor. Jake, tikanıklıktan kurtulmak için çaresizce eski bir öğrencisinin hikâyesini çalar ve kendi eseri olarak yayınlar. Bu seçim, Jake'in hayatını alt üst eden bir dizi olayı tetikler. Roman boyunca Jake, çaldığı hikâyenin ve bu hikâyenin arkasındaki sırların gölgesinde yaşamak zorunda kalır. Romanda, edebiyat hırsızlığı ve orijinallik gibi kavramlar da ele alınıyor. Jake'in yaptığı seçim, okuru da edebiyatın ne kadar özgün olabileceği ve yazarların başkalarının yazdıklarından ya da düşündüklerinden ilham almalarının ne kadar etik olduğu konusunda düşünmeye itiyor.

Hikâye Hırsızı'nı okurken, yazar tikanıklığı ve yaratıcı süreç gibi konulara dair soruları zihnimde döndürüp durdum. Jake'in yaşadığı tikanıklık ve bu tikanıklıktan kurtulmak için yaptığı seçim, beni de yazarlık olgusunun zorlukları ve etik sınırları üzerine düşünmeye teşvik etti.

Bir hikâye fikrini alıp kendi yazın süzgecinden geçirerek okura aktarmak ne kadar hırsızlıktır? Bir metni birebir kopyalamadıktan sonra onu ne kadar çalmışsındır?

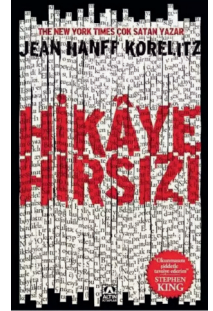
Yakın zamanda Elif Şafak'ın yaşadığı bu durum üzerine edebiyat dünyası ünlü yazarın etrafında kümelendi, fakat söylenenlerin içerisinde eleştirmen Semih Gümüş'ün anlattıkları çok değerliydi.

"Bugüne dek gördüğüm intihal iddialarının bu ülkedeki örneklerinin hiçbirinin ciddi olmadığını düşünüyorum. Edebiyat nedir, kurmaca nedir... Bunları umursamayanlar hezeyanlarını birilerinin üstünden dindirmeye çalışabilir. Ben daha çok "bilirkişi" sıfatını taşıyanların edebiyattan ne anladığını merak ediyorum. Ayrıca bizde hâlihazırdaki mahkemeler edebiyattaki intihal davalarıyla ilgili karar veremez. Bu tür davalar uzman mahkemeleri gerektirir. O da bizde yok."

Hikâye Hırsızı kitabında, Yaratıcı Yazarlık atölyelerinin akademik düzeyde olduğunu görüyoruz. Lisans ve yüksek lisans olarak okuma imkânınız var. Bizde yok. Günümüzde mantar gibi çoğalan atölyeleri düzenleyen çoğunluğunun yeterliliği var mı? Bizde yok. Kurmaca edebiyatla ilgilenen ve bunu akademik düzeyde yapan birkaç isim var, onlarca kitap ve atölyeden sonra ustalık kazanmış kişi sayısı bir elin beş parmağını kadar var mı? Bizde yok. Bizde yokları çoğaltabiliriz elbette...

Bu ekollerden beslenmek ve çoğalmak gerekirken, ticari amaçla başvuru bu yan yollar ve durmadan türeyen yazarlık kurslarının sonu ancak akademik düzeyde bir oluşumla sona erecektir. Bu anlamda da Hikâye Hırsızı'nın anlamlı bir eser olduğunu düşünüyorum.

Oscar Wilde'in "İyi yazarlar ödünç alır, büyük yazarlar çalar" sözüyle başlayan **Hikâye Hırsızı**, edebiyat dünyasının çelişkilerini ve yazarların ilham kaynaklarını düşünmeye teşvik eden, her hikâyenin bizden bir parça taşıdığı ya da bizden bir parça götürdüğünü gösteren bir gerilim.

Nürnberg’de Noel vaktiydi. Pegnitz donmuştu. Dışarıda lapa lapa yağın karın dükkân açtırmamasıyla beraber fakirlerin yataklardan başka ocağı kalmamıştı. Ben de bir yandan demirin kızışmasını beklerken ateş başında ısınıyordum. Çırağım, kapı eşiğinden bana seslendi.

“Usta, her şey hazır. Papaz seni bekliyor.”

Kızgın demiri eldivenli elimle yakalayıp doğruldum. “Aletleri aldın mı oğlum?”

“Hazır ettim Usta.”

Kızgın demiri oğlana sallayarak üzerine yürüdüm.

“Eğer bu sefer de balyozu unutursan seni şu demirle dağlarım,” dedikten sonra ensesine sert bir şamar yapıştırdım. “Anladın mı?”

Çırak, tekrardan kanamaya başlayan burnunun farkına varmadan hızlıca başını aşağı yukarı salladı. Önlüğüne kendi kanını bulaştırdı. “Tamam, gel,” dedim, oğlanı peşime takıp sokağa çıktım.

Papaz, arabaya oturmuş, mahkûmuna vaaz vermeyi bitirmişti. Tanrı’ya onu affetmesi için dua ediyordu. Mahkûm, at arabasının ortasına oturtulmuştu. Elleri aracın kenarlarına bağlanmış, çıplak sırtına vuran kar taneleri altında tir tir titiyordu. Arabayı çekmeye hazırlanan siyah atı gören gideceği yere varamadan öleceğini sanırdı. Zavallı yaratık bir deri bir kemikti. Mahkûm mu yoksa at mı daha acınasıydı kestiremedim. Arabanın arkasındaki aletlere baktım; çekiç, ip, bıçak, testere... Hepsisi tastamamdı. Bizim oğlan tetikteydi. Arabaya bindim, adamın arkasındaydım, sırtına kızgın demiri bastım. O acıyla bağırıp debelense de bizim oğlan ipleri iyi dolamıştı, yerinden oynayamadı. Çırak, ipleri iyi doladığını anlayınca ferahladı. Burnundan akan kanı şimdi fark etmişti. Burnunu silip arabaya atladı. Arabacı meydana doğru sürmeye başladı. Yol boyunca adamın sırtını kızgın demirle dağlarken Çırak da yolu izliyordu.

Şehir meydanına ihtiyarın teklemesi yüzünden gecikmiştik. Ben de atın hırsını adamdan çıkardım. Sırtı dağlanmaktan lime lime olmuştu. Meydan her idamda olduğu gibi kalabalıktı. Halkın idamlığa ettiği küfürler ve aşağılamalar arasından mahkûmu çözüp zar zor alana çıkarıp tekerleğe bağlayabildim.

Adam yürümekte o kadar zorlanıyordu ki tabiri caize sürüklüyordum. Gösterinin başlaması için idam kâğıdını okuyacak memurun gelmesini bekledik. Yarım saat sonra bir fayton geldi. İçeriden keyifleri yerinde olan memur bey ve ahababı çıktı. Memur aklında kuvvetle muhtemel ahababının arabada söylediği bir şaka vardı ki alana gülererek çıktı. Paltosuna sıkıca sarılarak elindeki fermanı okumaya başladı. “Ormanlarda haydutluk eden, halktan haraç toplayan, çetesiyle beraber Nürnberg’e çıkan yollarda pusu kurup tüccarların ve gezginlerin şahsi mallarını alıkoymuş ve Nürnberg’in kamu malına zarar vermiş, Nürnberg’in korucu birliklerine tuzak kurup onları şehit etmiş ve en sonunda da Nürnberg’in misafiri olmuş aristokratlara saldırırken yakalanan mahkûm Heinrich Hultz, Şanlı Dükümüz Joachim Frederick’in atadığı Yüksek Adalet Kurumu’nun emiriyle tekerlekte idama mahkûm edilmiştir.”

Fermanı çabucak katlayıp cebine koydu. Bize dönüp, “Ben çok üşüdüm beyler, eve dönüyorum. Gerisi sizin.” Merdivenlerinden yavaşça inip ahababı ile faytonuna gitti.

Eğlenceyi yönetmek bana ve oğluma kalmıştı. İnsanlar işlerini bırakıp bizi izlemeye gelmişlerdi. Demircilerin çekiçleri ellerindeydi. Babalar, çocukları gösteriyi daha rahat izlesin diye onları omuzlarında taşıyorlardı. Kadınlar da kocalarının bitişiğinde gözlerini bana ve mahkûma kenetlemişlerdi. Alandan inip balyozu arabadan aldım. Adamcağızın yanına geldim. Balyozla adamın bacaklarını ve kollarını eklem yerlerinden kırdım. Her kopan uzvunda zavallının attığı çığlıklar güruhu daha da kudurtuyor ve coşturuyordu. Heriflerin küfürleri adamcağızın çığlıklarını bastırıyordu. Çocuklar anneleri kadar sessiz değillerdi, tiz çığlık sesleriyle babalarını taklit ediyorlardı. Kollar ve bacaklar iyice ezildikten sonra tekerleği çevirdim. Uzuvarı bedeninden neredeyse ayrılmıştı. Var gücüyle çığlık attı ama hemen kesildi. Hayır, ölmedi. Genellikle ormana dikildikleri gün içinde ölürler. Kolay kısmı bitirmiştik.

Seyirciye baktım. Gözlerdeki tepkiyi ölçmeye çalıştım ama onlar bakışlarını kaçırıyorlardı. Erkekler daha fazlasına dayanamayıp gözlerini kaçırmışlardı ve çocuklarını gururlu omuzlarından indirmişlerdi. Ama kadınlar gözlerini bir an bile ayırmamışlardı. Bu, beni tedirgin etti. Paramparça olan adamı tekerlekten çıkarmadan kağına bindirdik. Ormanlık alana götürüp tekerleği uzun bir çubuğa takıp diktim. Leşini de kargalara ve yılanlara bıraktım. Sonra oğlumla beraber eve, kardeşlerinin yanına dönmek için adamcağızı terk ettik.

Hava hafiften kararmaya başlamıştı ancak donan kanı koklayabilmek için alana uğramak istiyordum. Meydandaki insanlar çoktan evlerine dağılmıştı. Geriye soğuğa rağmen bembeyaz kara akan kanın etrafında pervane olmuş zerrelilik sinekler kalmıştı. Oğluma döndüm. Kafası öne eğik, sessizce çamurla karışmış kara bakıyordu. Derin nefes aldım. Yüzüme bir ateş geldi. O ateşle evin yolunu tuttum.

Ortanca kızım kapıyı açtı, kucağındaki beş aylık kardeşini uyutmaya çalışıyordu. Evin erkeklerini selamladıktan sonra mutfağa döndü, ben de salona ayaklarımı uzatmaya. Ancak karım salonun bir köşesinde bacaklarını gövdesine kenetlemiş oturuyordu. Yüzünü dizlerinin arkasına saklamıştı. Salona girip, "O adam hayduttu. İyi ki de geberdi," dedim. Başını dizlerinin kaldırıp bana döndü. Yüzü ve gözleri ağlamaktan ateşe dönmüştü.

"O zaman oğlun da seni aynı gebertsin!" diye bağırdı. Suratını yumruklamaya başladım. Kısa süre sersemledi. Tekrar dizlerinin arkasına saklandı. Sonra cesaret toplayıp başını kaldırdı.

"Sen İsa'yı da tekerleğe oturturdun!"

Bunu dedikten sonra suratına birkaç tane yumruk daha indirdim. Sustu. Onu orada bırakıp mutfağa girerken olanları izleyen oğlumu gördüm.

"Defter!" dedim.

Defter geldiğinde kızım önüme tabağı koydu. Kalemimi alıp deftere not düştüm.

1585 Noel sabahı: Bu yılki 25. ve son idamımı gerçekleştirdim. Eşkiyalık yapan kayınbiraderim Heinrich Hultz'u ilk önce kızgın demirle dağladım, sonra da tekerlekte işkençe edip ormanda ölümüne terk ettim.

Kadınların “Evin Meleği” addedildiği Kraliçe Victoria döneminden bugüne şiddetin erkeklere özgü olduğu düşünülür. Doktor Jekyll ve Bay Hyde ve katil berber Sweeney Todd gibi karakterlerin kan dondurucu hikâyeleri meşhurdur. Oysa Bram Stoker’ın romanı *Drakula* (1897) ile aynı yılda basılan ve bir kadın vampirin hikâyesini anlatan Florence Marryat’ın *Vampir Kanı*, ilgi görmedi. Erken Victoria Çağ’ında cinayet davallılarının yüzde kırkı kadın olmasına rağmen sözde meleklerin suçları pek kayda geçmedi. Çoğunlukla erkek suçlulara odaklanan çalışmaların aksine *Victorian Murderesses: The Politics of Female Violence*[1] başlıklı kitabım; romanlardaki kadın katilleri dönemin ataerkil, etnik, dini ve sınıf ideolojileri ışığında inceler. Thomas Hardy’nin *Tess*, George Eliot’ın *Adam Bede*, Mary Elizabeth Braddon’ın *Lady Audley’nin Sırrı*, Florence Marryat’ın *Vampir Kanı* romanlarındaki kadınlar; boşanma ve mülkiyet hakları olmadığı için şiddete başvurur.

George Eliot, *Adam Bede*’i (1859) yazarken 1802’de altı yaşındaki kızını arsenikle zehirlediği için idam edilen Mary Voce’nin davasından esinlenmiştir. Romanda, Arthur’un terk ettiği 17 yaşındaki öksüz Hetty, tutucu köyünden dışlanmamak ve onu seven Adam ile yuva kurmak için evlilik dışı doğurduğu bebeğini canlı canlı gömer. Kâbuslarında bebeğinin haykırışlarını duyarak olay yerine döndüğünde yakalanır. Kadınların ekonomik özgürlüğü olmadığı ve değerlerinin iffetleriyle ölçüldüğü toplumda bebek cinayetleri artmıştır. Roman, kadınların işlediği suçların yeteri kadar araştırılmadığını ve fiziksel görünümüne göre yargılandıklarını gösterir. Mahkeme delillere değil, dedikoduya itimat eder. Yalnız başına seyahat eden, dağınık saçlı ve ihtirasın rengi kırmızıyı giyen Hetty mutlaka suçludur. Güvenilmez hukuk sistemi eleştirilse de Hetty’nin ülkeden sınır dışı edilmesiyle köyde yeniden güneş doğar. Roman, anneliğin kutsallığını sorgulasa da Hetty’nin dindar ve bakire kuzeni Dinah ile Adam’ın mutlu evliliğiyle biterek domestik düzeni destekler.

Thomas Hardy’nin 1891’de yayımlanan *Tess* romanında, yoksul bir ailenin kızı Tess, kendisine tecavüz eden arazi sahibi Alec’i bıçaklayıp öldürerek zenginlerin cezalandırılmadığı toplumdan intikamını alır. Tecavüz ve cinayet vakaları, doğayla özdeşleştirilen kırsalın sözde masumiyetini alaşağı eder. Köy, şehir kadar tekinsizdir. Hardy, tecavüzü sadece kadının gözyaşıyla ima etse de bazı eleştirmenler, romanı “günah ve utanç hikâyesi” olarak nitelendirir. Bir rahip, *The Times*’da “vahşet ve şehvet” içeren kitabı, “tren vagonunun camından aşağıya attığını” yazmıştır. Ahlaki değerleri sorgulanan Hardy, eleştirilere cevaben Tess’in suçunun “normal karakterinin dışında kaldığını” yazar. Fakat karakterin şiddet eğiliminin irsi olduğunu vurgulayarak Tess’i hür iradeli ve güçlü bir kadından çok geçmişin kurbanı olarak resmeder. 1979’da romanı filme uyarlayan yönetmen Roman Polanski ise intikam savaçısını güzelliğine indirger. Zengin bir erkeğin cinsel taciz suçunu görmezden gelen hâkimlerin Tess’i ölüm cezasına çarptırması, ataerkil hukuk sistemini eleştirir.

Mary Elizabeth Braddon’ın *Lady Audley’nin Sırrı* (1862) romanında genç ve güzel Lucy, malikânesinin arka bahçesinde cinayete teşebbüs ederek evin korunaklı imajını sarsar. Kadınların boşanma hakkı olmadığı için eşinin yokluğunda kendisini ölmüş gibi gösterir. Farklı bir kimlikle Sör Audley ile evlenerek hayallerindeki lükse kavuşur. Ansızın kapısını çalan ilk kocasını, evin arka bahçesindeki kuyuya atar. Audley’nin servetine konmak için zehirlemek ister. Kocasının avukat yeğeni Robert, bir dedektif gibi Lucy’nin izini sürdüğünde, konak erkek egemen bir mahkemeye döner. Robert, evini yakmaya çalışan Lucy’yi akıl hastanesine gönderir. Tımarhane ve malikânenin demir parmaklıkları, topluma karşı gelen kadınların hapsedilerek cezalandırıldığını gösterir. Şiddete meyilli ya da cinsel sapkın olarak görülen kadınlar, aile onurunu zedelemesin diye akıl hastanesine kapatılır. Roman, kadınların boşanma ve mülkiyet hakkı olmadıkları için şiddete başvurdıklarını vurgular. Cinayet mahallinin Londra’nın arka sokakları yerine bir malikâne ve suçlunun da bir ev kadını olması ailenin kutsallığını sorgular.

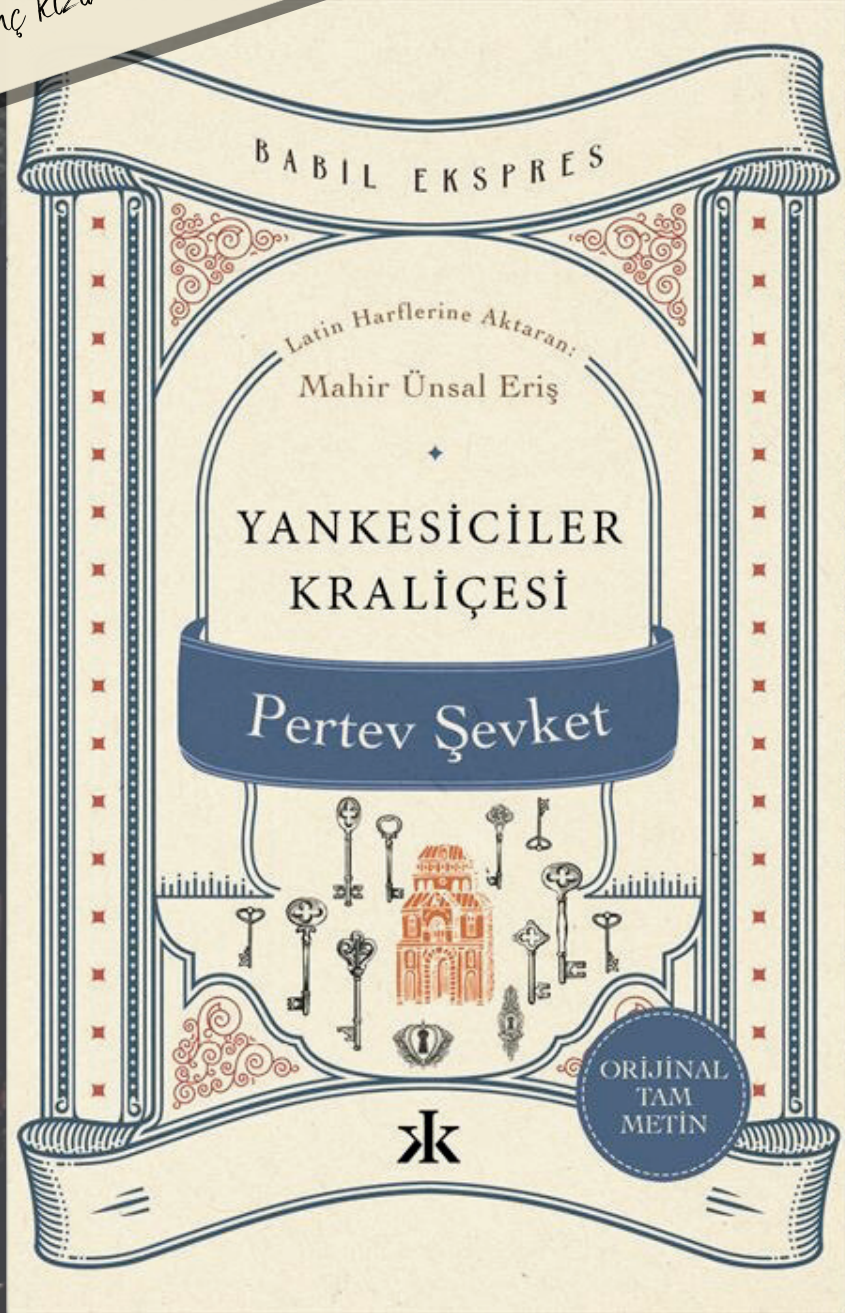
[1] <https://www.cambridgescholars.com/resources/pdfs/978-1-4438-8728-1-sample.pdf>

Florence Marryat'ın *Vampir Kanı* (1897) romanında 19 yaşındaki Harriet Brandt, hem vampir hem insan, hem İngiliz hem Jamaikalı, hem seven hem öldürendir. Gizemli cinsel kimliğiyle on dokuzuncu yüzyıl sonu Avrupa'sındaki kültürel değişim ve türbülansı temsil eder. Belçika'nın sahilinde Hotel Lion d'Or'da konaklayan zengin Avrupalılar; Harriet'in ataerkil düzeni, bilimin üstünlüğünü ve ırkçı söylemleri altüst eden çok kültürlü kimliği karşısında âdeta hastalanır. Harriet'in oteli kirlettiğine inandıkları melez kanı, doğaüstü güçleri ve cinsel özgürlüğü karşısında başları döner ve mideleri bulanır. Sevdiklerinin hayat enerjisini istemsiz bir şekilde içine çekmesi yüzünden otelde sevip okşadığı bir bebek ve kocası yavaş yavaş hastalanıp ölür. Harriet'in yakınları, on dokuzuncu yüzyıl sonunda tür, ırk ve cinsiyet kategorilerini sarsan çalkantıya uyum sağlayamadıkları için ölür. Kontrol edemediği ruhani güçleri yüzünden balayında kocasını öldürdükten sonra intihar eden Harriet, tabuları kıran ve arada derede kalan kimliğini kendi de kabul edememiştir. Avrupa'nın değişen sosyal ve politik atmosferine ayak uyduramayanları öldüren hastalık, yüzyıl sonunun baş döndürücü etkisini vurgulayan bir metaforudur.

Bu dört roman, kadınların da şiddete başvurabileceğini göstererek geleneksel cinsiyet rollerini sorgulasa da cinsel arzuyu tehlikeyle özdeşleştirir. Eliot, Hardy, Braddon ve Marryat'ın dini bütün ve iffetli karakterleri cinayet işlemez. Hristiyanlık öğretilerine uymayan ve yasak aşk yaşayan kadınlar katildir. Romanların sonunda toplum, suçlulardan arındırılır: pagan Tess idam edilir; bebeğini gömen Hetty, İngiltere'nin kolonilerine sürülür; iki eşli Lucy tımarhaneye kapatılır; sevdiklerinin hayat enerjisiyle beslenen Harriet intihar eder. Romanlar, inançsız ya da fethat kadınları güvenilmez addetse de kadınların biyolojik olarak uysal ve itaatkâr oldukları inancını yıkar. Cinsiyet ve ekonomik eşitsizliğin hâkim olduğu ataerkil toplumda ne ev kutsal bir sığınak ne de kadın bir melektir.

Yankesiciler Kraliçesi
İstanbul'un ücra mahallelerinden
birinde yetişip yüksek sınıf arasına karışarak
esrarlı, muammalı vakalar yaratan harikulade
güzel bir genç kızın macerasıdır.

Karanlığın ve mutlak sessizliğin dağılması uzun sürmedi. Saniyeler sonra yeni aşamanın ilk belirtisi ortaya çıktı. Az görünür bir doğa olayı gibi.

Farenin kanyla kirlenmiş duvar hafif cızırtılar eşliğinde ışıldamaya başladı. İlk cızırtıyı duyan kadın, ani bir hareketle kafasını duvara doğru çevirdi. Henüz her taraf karanlıkken gördüğü bu sahne, kalbini yeniden hızlandırmaya yetmişti.

Sonra maviden mora doğru koyulaşarak hareket eden parlak bir çizgi belirdi kan lekelerinin ortasında. Duvarın kendi kendine çatladığını düşündü kadın. Ama sonra bunun dijital bir görüntü olduğuna hükmetti. Çizginin ortasından aşağı doğru ilerleyen bir çatlak daha oluştu. Sonra yukarı uzanan bir tane daha. Ve sonra onlarcası... Bazı noktalarda yumru şeklinde bölgeler oluşmuştu. Kolların kaynağı!

İşıldayan ince yarıklar belli bir örüntüyü takip ediyor gibiydiler: Önce yumruk büyüklüğünde mor ve parlak bir leke, ardından bu kaynak lekeden çıkan nispeten kalın bir ana damar, sonrasında ondan doğan daha ince ve kısa çatlaklar ve nihayet uçlarda çatallaşarak son bulan minik uzantılar. Yaprakların damarları gibi. Ya da göğü çatlatan dev bir yıldırımın kolları. Hayır, hayır! Tüm bu yolcuların, bu karmaşık örüntünün ne anlama geldiğini biliyordu. Daha ilk çatlak, kollara ayrıldığında anlamıştı aslında.

Karanlığın ortasında gerçekleşen bu ihtişamlı gösteri nöron sinaps ağını temsil ediyordu. Gökyüzündeki devasa elektrik atlamalarının, beyinde gerçekleşen versiyonuyla karşı karşıya olduğunu biliyordu kadın. Biliyordu çünkü son günlerini, bu modellemeyi gözlemekle, deney sonuçlarını analiz etmekle geçirmişti. Gerçi ilk gözlemleri, duvardakiler kadar karmaşık bir ağ yapısı barındırmıyordu çünkü inceledikleri sinir hücreleri farelere aitti. Duvardaki kaotik örüntü ikinci aşamadaki verilere biraz daha yakındı. Ancak yine de birebir karşıladığını söylemek güçtü.

Birkaç saniye içinde sayıları katlanarak çoğalan çatlaklar ve yumrular tüm duvarı kaplamış, artık ilerleyecek bir yer kalmamıştı. Parıldayan, mor ışıklar saçarak akan elektrik dereleri.

Çatlakları düşünmekten vazgeçti. Kafa yorması gereken çok daha ciddi sorunları vardı. Ve cevap bulması gereken tekinsiz soruları... Mesela neredeydi? Neden bunları yaşıyordu? Onu ne bekliyordu? Yüzü asıldı, dudakları kenetlendi, bir heykel gibi kaskatı kesildi. Tehlikedeydi!

Tehlikede miyim?

Durdu, düşündü, dinledi. Kalbini, ruhunu, iç sesini dinledi. Duvardaki çatlaklardan yayılan cızırtıları dinledi. Etrafı, belki de evreni dinledi. Evrenin bir parçasıydı. Milyarlarca galaksi ve yıldızın arasında, nokta kadar yeri olmayan bir gezegende nokta kadar yeri olmayan bir insandı. Kimsenin bilmediği bir odada kimsenin bilmediği bir şey yaşıyordu. İnsan böyle bakınca içinde bulunduğu durumun ne kadar önemsiz olduğuna hükmedebilir, varlığın ya da yokluğun silik bir hayal olduğunu düşünebilirdi. Evrenin büyüklüğü karşısında yaşam ve ölüm kavramları hükmünü yitirir, korkular, endişeler, acılar geride kalabilirdi. Kalmadı!

Tehlikedeyim! Kurtulmalıyım!

Sonsuzluğun ortasında minicik bir nokta da olsa parıldıyordu. Yaşamla, canlılıkla, bilinçle ışıldıyordu. Bu onu değerli kılmaya yeterdi. Hatta o an için değerli olan tek şey buydu. Yaşamak! Hayatta kalmak!

Silkindi, kendine geldi ve ani bir hareketle ileri doğru hamle yaptı. Avuçlarıyla duvarın her yanını yokladı. Elleri ışıldayan çatlaklar üzerinde gezinirken farklı bir şey hissetmedi. Sıradan, alelade bir duvardı sadece. Duvarın pütürlü yapısını, fareden kalan kan, tüy ve deri kalıntılarını hissetti. Mat, pürüzlü bir ekrana dokunmak gibiydi.

Cızırtılar kulaklarında uğuldamaya devam ederken bir şey fark etti. Nabız sesleri yok olmuştu. Artık tek duyduğu şey, bu sinir bozucu sestti. Şiddeti bir yükselip bir alçalan cızırtılar. Elektrik atlamaları gibi... Her bir ses, duvarda parlayıp sönen mavi ışıklarla senkronizedydi. Bir yumru cızlayarak parlıyor. Ondan yayılan çatlaklar boyunca ısıltı yayılıyor. En uçta son buluyor. Sesler de öyle. Yol boyunca ilerleyen elektronlar.

Vardığı sonuç, ilk tahminiyle uyuşuyordu. Eğer duvardaki örüntü bir sinaps ağı ise duyduğu sesler de elektronların çılgılığıydı.

Zaten bildiği şeyler hafızasında canlandı:

Duyu organlarımız aracılığıyla çevreden aldığımız ya da içsel olarak ürettiğimiz bilgi, elektrik sinyaline dönüştürülür. Bu sinyaller, nöron denilen sinir hücreleri yardımıyla beyne iletilir. Elektronlar, depoladıkları bilgiyi beyne aktarırken milyarlarca nöronun görev aldığı karmaşık ve devasa bir yol izler. Sinir ağı denilen bu yol boyunca görevli her bir nöron birbiriyle iletişim halindedir.

Öyle büyük bir ağıdır ki bu, her bir nöron, uç uca eklenecek olsa yüz bin kilometreden daha uzun bir yol elde ederiz. Bu kaotik ve uzun yolun sonuna ulaşan sinyaller beynimizde anlamlı sonuçlara dönüşür ve yeniden vücuda iletilir. Hem de saliseler içinde.

Görme, işitme, dokunma, tat ve koku hissimiz; korku, heyecan, nefret, sevgi, merhamet gibi duygularımız, tehlike karşısında verdiğimiz ani kararlar, kaçma, savaşıma veya donup kalma gibi temel hayatta kalma güdülerimiz, bu karmaşık sistemin bir sonucudur.

Sinir ağı boyunca milyarlarca nöron, elektronlar aracılığıyla trilyonlarca bilgiyi beyne ve vücuda taşıırken oluşan elektrik akımı, "elektroensefalografi" yani kısaca EEG denilen cihazlarla 1940'lı yıllardan beri ölçülebilmektedir.

Kadın, hafızasında canlanan bilgileri tartarken, duvar ışıldamaya ve cızırdamaya devam ediyordu. O an, kendi beyninde de aynı faaliyetlerin gerçekleştiğini hayal etti. Tüm nöronları, beyninin içinde çılgınlar gibi oradan oraya koşuşturarak ona aynı şeyi haykırıyordu sanki:

"Tehlikedesin! Kaç, savaş ya da don! Ama ne olursa olsun hayatta kal!"

Ne yapacaktı? Kaçmaya karar verse bile bu daracık hapisneden nasıl çıkacaktı? Cevap, burada, bu boktan odanın içinde bir yerlerdeydi ama nerede?

Odada uyandığı saniyelerde fark ettiği şeyi hatırladı: Kendi kalp atışlarıyla aynı anda duyduğu nabız sesleri! Sonradan odanın nabzının bir farenin minik yüreği ile senkronize olduğunu keşfetmişti. Şimdi o sesler yerini elektriğin fütüristik cızırtılarına bırakmıştı.

Dur bir dakika? Olabilir mi? Neden olmasın?

Madem odanın nabızı kendisinin ya da farenin kalp atışları ile uyumluydu duvardaki elektrik atlamaları da pekâlâ bir başka bir sinir ağı ile uyumlu olabilirdi. Kendi beyni mi? Yoksa başka bir... Başka bir hayvanın beyni mi?

Bu korkunç oyunda ikinci aşamaya geçmeyi kabul ettiğine göre bu sinir ağı örüntüsü tahmin ettiği hayvana olabilir miydi?

İlk aşama: Fareler! İkinci aşama: Şempanzeler!

"Olamaz!" diye düşündü. "Bu karmaşık ağ yapısı bir maymuna ya da bir şempanzeye ya da herhangi bir tüylü primata ait olamaz!"

Belki üç ya da dört maymuna ait sinir hücre ağı örüntüsünü üst üste bindirirseniz bu görüntüye ulaşabilirdiniz. Bir maymunun beyni bu kadar gelişmiş olabilir mi?

Sonra durdu, korkutucu bir gülümseme belirdi yüzünde. Ardından sırtışı bir kahkahaya dönüştü. Kendisine gülüyordu. Ne fark ederdi ki? *Maymun, fare ya da fil olması neyi değiştirir? Tek sorunun buymuş gibi davranmayı kes artık!*

İç sesi susmuyordu ama dinlemedi. Bu küçücük tabutun içinde tüylü bir hayvanla bir arada olma fikri, içini ürpertmişti. Duvardan yayılan mavi ışığın sayesinde her yanı görebiliyordu. Hemen etrafına bakındı. Boşluk. Koca bir boşluk. Derin bir oh çaktı. Yalnızdı. Galiba.

Tekrar en temel sorununa odaklanmaya çalıştı: *Çıkış yolu nerede? Buradan nasıl kurtulacağım?*

Duvardaki en büyük yumru, cızırdayarak titredi. Cevap tam karşısında duruyor olabilir miydi?

Duvarın tam ortasına, tüm ağ yollarının birleşip büyük ve parlak bir lekeye dönüştüğü o yumruk büyüklüğündeki bölgeye yaklaştı. Daha önce rastgele duvarda gezdirdiği elini bu kez bilinçli bir kararlılıkla uzattı ve o parlak yumruya dokundu. Yine farklı bir şey hissetmedi.

Dokunduğu şey pürüzlü bir duvardan fazlası değildi. Hayal kırıklığıyla elini geri çekmek üzereyken vazgeçti. Daha doğrusu hissettiği şey, elini durdurdu. Hafif bir titreşim!

“Olamaz!”

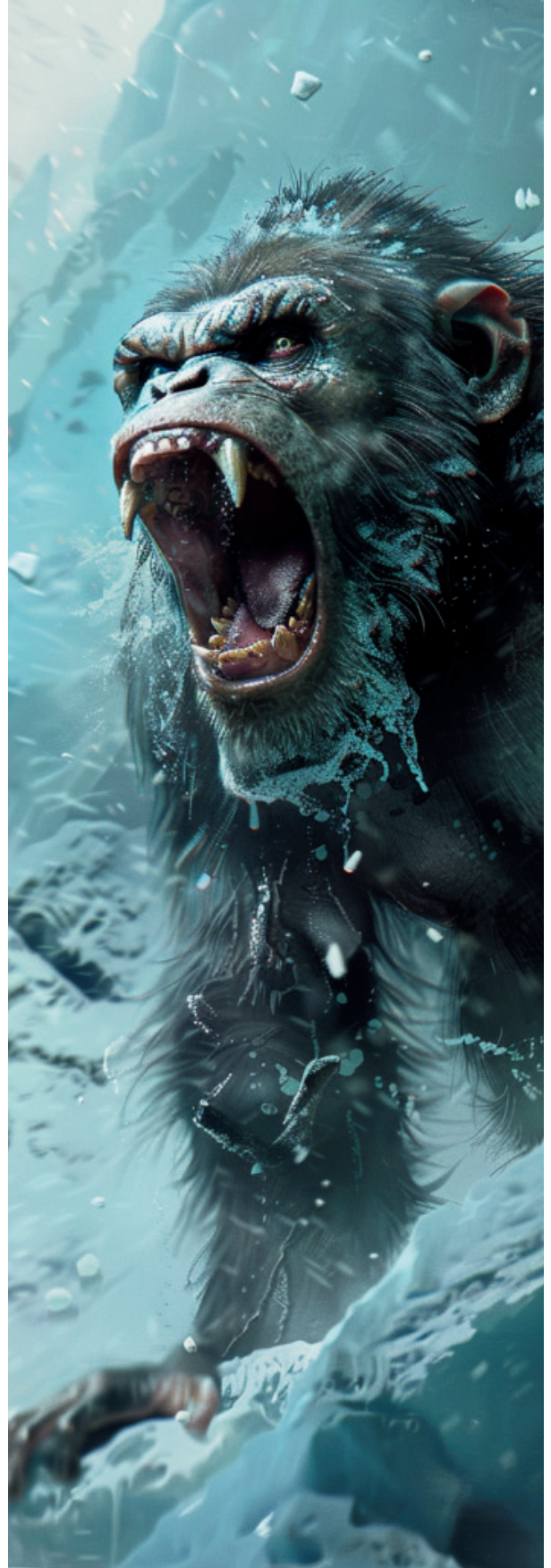
Belli belirsiz titreyen duvar, ona bir şey söylüyor gibiydi. Hemen diğer bölgelere de dokundu ama hayır, sadece o nokta titreşiyordu. O kadar hafif bir kıpırtıydı ki bu, gerçekliğinden şüphe duydu. Bir kelebeğin kanadına dokunmak gibi. Biraz daha bastırdı elini duvara ve titreşimin şiddeti arttı. Kelebek, elinin altında çırpınmaya başlamıştı sanki. Bu kez sağ elini diğerinin üzerine koyup tüm gücüyle abandı duvara. Ve kendini bir metre geriye düşerken buldu. Yediği şiddetli şok dalgası onu geri sıçratmıştı. Ama başarmıştı. Sinir ağlarıyla örülü ışıldayan duvar, ona tepki vermişti. Ne demek istemişti peki?

Cevap, arkasındaki duvarda belirmeye başladı. Gürültülü ve görkemli bir şekilde. Duyduğu kulak tırmalayıcı sesle beraber korkuyla geriye döndü. Arkasındaki duvar, iki kanatlı, sürgülü bir kapı gibi iki yana doğru açılıyor, bu olurken de gıcırdayarak inliyordu. O kadar ağır, o kadar yavaşça oluyordu ki bu, beklerken kalbinin dayanamayacağını düşündü. İnilti kapıdan değil, tarih öncesinin hayaletlerinden geliyor gibiydi. Yüzlerce yıldır kullanılmayan bir tapınak kapısının paslı menteşelerinden yükselen haykırımlar gibi...

Duvardaki boşluk büyüdü, korkusuyla beraber gözbebekleri de büyüdü. Büyüdü, büyüdü, büyüdü ve kalbini donduran o görüntü iyice belirgin hale geldi. Korku, ete kemiğe bürünmüş, tam karşısında, duvarın ardında vücut bulmuştu. Sivri dişli, kızgın bakışlı, tüylü bir maymun şeklinde.

Kaç, savaş ya da don! Beyni alarm veriyordu. Kaç, savaş, ya da don! Seçme şansı var mıydı? Karşısındaki primatın beyne de aynı kadim içgüdüyle alarm veriyor olmalıydı. Kaç, savaş ya da don! KAÇ, SAVAŞ YA DA DON!

Birazdan evrim yolculuğunun iki ucundaki iki canlı, seçimlerinin sonucunu yaşayacak, birinin beyne komut vermeyi bırakacaktı. Sonsuza kadar... Yok olmak bu kadar kolaydı aslında. Var olmaktan daha kolay... Derin bir nefes aldı ve yok oluşuna hazırlandı.

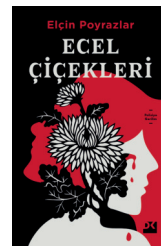
YAZARLAR VE KARAKTERLERİ

Hazırlayan: Aras Gençtürk

Her karakter yazarı için farklıdır. Ancak bazı karakterler vardır ki onlar okur için de farklı olmayı başarmış ve gerek gelişerek gerek de değişerek yollarına devam etmişlerdir. Suat Zahir onlardan biri.

Yazarlar ve Karakterleri'nin bu sayıdaki konuğu yazar Elçin Poyrazlar.

Keyifli okumalar!

TASARIM NOKTASI

Yarattığım ilk karakter gazeteci Selin Uygur amatör dedektif türüne giren bir başkahramandı. Olayları çözüyor, soruşturmayı belli bir noktaya kadar götürüyor ancak silah kullanma, yetki ya da adaletle teslim etme meselesinde eksik kalıyordu. Yerli polisyede kadın polislerin ağırlıklı yan karakterler olarak resmedilmesinden sıkılmışım. Ben erkek-yoğun polis teşkilatında isyankâr, huysuz, sisteme aykırı bir kadın polisin suçla mücadelede nasıl davranacağını görmek için Suat Zamir'i yarattım. Belinde silahı, omzunda rütbesi, elinde yetkisi olması onu hem güçlü hem de bazı durumlarda çaresiz kılıyor. Bu çelişki benim için heyecan verici bir durum. Suat Zamir bilinçli ve planlı bir tercihti.

KARAKTER YOLCULUĞU

Suat Zamir her romanda değişen gelişen bir karakter. Bence onu en ilginç kılan yan da bu. Her macerada kendisiyle ilgili bir sorunu ya da soruşturmayla ilgili dertleri de halletmek durumunda kalıyor. Seks hayatı, yalnızlığı, dostları, yediği kazıklar, gördüğü büyük suçlar, teşkilatın içinde onu eritmeye hazır politika Suat'ı dönüştürüyor. Suat diğer karakterlerle dinamiklerinde de değişen bir kahraman. Yardımcısı Beren ya da cinsel çekim yaşadığı Selim Komiser ile ilişkileri de onu farklı tercihlere sürüklüyor.

KURGU VE GERÇEKLİK

Suat Zamir bütünüyle kurmaca bir karakter. Tanıdığım, esinlendiğim, özendiğim, kıskandığım ya da sevdiğim birinden alınmadı. Roman için tasarlandı ve kendine biçilen karakter özelliklerini üzerine dikilmiş bir giysi gibi giydi. Karakterim ne kadar kurguysa, içinde bulunduğu siyasi ve sosyal ortam da o kadar gerçek. Benim romanlarım güncelin polisiyesi olduğundan Suat Zamir bugünün suçlarını çözmek zorunda. Karşılaştığı engeller, ayrımcılık ve zorluklar tamamıyla gerçek.

İLERİDE

Suat Zamir değişmeye devam edecek. Bana kalırsa okur gözünde onu bu kadar gerçek kılan da bu. Statik ve kartondan bir karakter olmayışı. Özellikle kadın okurların Suat'ta kendisinden bir şeyler görüyor olması...Suat'ın maceralarını sürdürmeyi planlıyorum. Ama bu yazar için de zorlayıcı ve eğlenceli olmalı. Aynı şeyleri yazmak bir yazar için hapsolmek demek. Suat'ın beni sokacağı karanlık dehlizleri merakla bekliyorum.

Elsin Poyrazlar

Tüm bu olanlar... Kızılıklar, tilkiler, kargalar. Ve kan. Çok kan. Sanki hepsini çekiyordum kendime. Belki de bunlar kökleri çok uzun zaman öncesine dayanan kanımdan ötürü beni buluyor. Kim bilir belki de babaannem haklıydı.

Haklıydı. Bunu tüm sülale biliyordu ancak bu aramızda sessiz bir anlaşma gibiydi. Herkes bilecek, kimse söz etmeyecek. Hâlihazırda söz etmeye de korkuyorduk. Dokuz yaşındaydım ilk kulağıma fısıldadığında.

"Biz başkayız."

Oruç tutmuyorum diye okulda benimle alay ettikleri günlerden biriydi. Ben de tutmak istiyorum diye az tepinmemiştim yerlerde. Ama hepsi yeminli gibi hiç ses çıkarmadan yüzüme gülümseyip başımı okşayarak çekip gidiyordu. Ne sinir bozucuydu ama. Ben de babamı, annemi, ablamı şikâyet etmek için babaannemin odasına koşmuştum.

"Bunların hepsi benimle alay ediyor. Okuldakiler de alay ediyor. Yeter artık bıktım!"

O cümleyi kurmadan hemen önce babaannem de onlar gibi gülümsemişti. Ama hiç alay yoktu gülümseyişinde. Şefkat vardı. Beni susturan o gülümsemeydi.

Biz Müslüman değilmişiz, daha başka bir şeymişiz. Daha kadim, daha eski. Daha sonra her şeyi anlayacakmışım.

Anladım. O içi doldurulmuş tilkiyi, üzerine mavi, kırmızı, sarı, siyah kuşaklar dolanmış, kapının ardına yaslanmış asayı, ailenin kadınlarının yüzlerinde, ellerinde, bellerinde, karınlarında olan dövmeleri. Her şeyi bir bir anladım.

"Sen özel bir çocuksun ve çok çalışmalısın. Başka şansın yok. Başka şanssız yok."

Bu sözler yolumu çizmişti. Evet, çok çalışmalıydım. Hem ailemin durumunu düşününce de buna mecburdum.

"Aç insanlar birbirlerini yer oğlum," babamın bu sözü ise hayatın gerçekleriyle yüzleşmemi sağlamıştı. Bir yanı babaannemin büyüdü dünyasına kapılmışken diğer yanı neden çalışmam gerektiğini bana uygulamalı olarak gösteriyordu. Bizim evde pek yaşanmazdı ama görürdük işte. Konu komşuda eşte dostta görürdük. Komşumuz Mehmet amca çocuğunun sünnetinde toplanan paraları kumarda kaybedince evlerinde kırk gün kırk gece süren bir fırtına kopmuştu. O güler yüzlü kadın ölmüş, yerine bambaşka biri gelmişti. Öyleydi elbette; aç insanlar yiyecek bir şey bulamayıp birbirlerini yerlerdi.

İşçi çocuğuydum. Üstelik çift taraftan hem annem hem de babam işçiydi. Ama babam kıdemli işçiydi. Her grevde en ön sırada yer alan, sesi en gür çıkan işçilerden biriydi. Azılı işçi. Yüzünde, vücudunda yara bere iziyle, şişliklerle eve gelmesi bizim için sürpriz değildi. Annem bulaşmazdı ama. "Birimizin sağ salım kalması lazım," derdi. İyi ki de öyle demiş. Çünkü beni babamın ışığında annem yetiştirdi. Evet, babam hep vardı. Her keskin sözleyle her morluğuyla ben buradayım diye bağırırdı, annemse sükûnetiyle bir bilge gibiydi. Babaannem o yüzden bana çok ihtimam gösterirdi. "Sen de bilgesin, bizler gibi," derdi. "Sesiz bir ışık."

Değişmedim. Öğrenmeyi hiç bırakmadım. Sessizliği de...

Anlaşılan onlar da benim peşimi bırakmadılar. Kargalardan bahsediyorum. Üç haftadır yeterince dikkat çektiğim yetmezmiş gibi bir de peşimde bunlarla geziyordum. Geldiğim beş dakika önceden anlaşılıyordu. Çıgıllarla otobüse binip çıgıllarla iniyordum. Okulun bahçesi ben gözden kaybolana kadar karga gölgeleriyle kararıyordu. Herkes şaşkın. Ben hepsinden daha...

Artık görünmez değilim. İstedğim gibi müzik bile dinleyemiyordum çünkü her an biri bir şey sormak için adımı sesleniyordu.

Sadece iki harika öğrenci yitip gitmedi. Benim tüm sınırlarım da onlarla beraber gitti. Yönetim beni işten çıkarmayı düşündüğünü açık açık söyledi. Ama onlar da çok iyi biliyordu ki buna hakları yoktu. Artık ya herkesin korktuğu ya da herkesin tiksindiği biriydim. Bana bir ucubeymişim gibi bakıyorlardı. Ne biçim kelime ama ucube.

İlk o kaba saba komiserden duydum yeni adımlı. İki kişi geliyorlardı hep. Klasik; biri iyi diğeri kötü polis. İyi olan da benim gibiydi; az konuşuyor hep gözlüyordu. Birinin sessizliği, onu iyi biri yaparken bir başkasının sessizliği, diğerini nasıl kötü biri yapardı? İnanlar hep aynıydı işte; ikiyüzlüydüler.

İşçiyen sefil olacaksın. Nerede çalıştığının önemi yok, duvarları kültürden oluşan bu yapıda bile bir hizmetli ayırt edilebilir şekilde hayalet olmalıydı. İlk bakışta hizmetli olduğu anlaşılacak ama bir bakışa denk bile gelmeyecekti. Bana bunu hissettirmeyen insan sayısı o kadar azdı ki artık durumu kanıksamıştım. Oysa pek bir farkım yoktu onlardan. Paraya da sandığı kadar ihtiyacım yoktu.

"İlk vakada odada parmak izleriniz var Deniz Bey."

Sakin sakın kurulan bu cümle içimde haykırışa dönüştü. Tabii ki vardı parmak izlerim, ayak izlerim. Çocuğu o halde bulan bendim. Kaldı ki bütün okulu temizleyen birkaç kişiden biriydim. Eminim, diğerlerinin de parmak izleri vardı odanın her tarafında. Neden sadece ben hedef tahtasına koyulmuştum?

Çünkü biliyorlardı. Üniversite yönetimi de biliyordu. Üçüncü üniversitemi de yarım bıraktığımı. Aslında bu işe çok ihtiyacım olmadığını. Kim bilir belki ailemi de araştırmışlardı. Çok da yorulmadan hakkımda bir sürü malumat sahibi olabilirlerdi. Bunu işe girerken de yapabilirlerdi ama yapmamayı tercih ettiler. Gerek duymadılar çünkü idealdim. Sorun çıkarmayacak o sessiz tip.

"Sizden de doku örnekleri almamız gerekiyor."

Neden bu cümle beni bu kadar huzuruz etti ki? Alsınlar. Alın. Korkacak bir şeyim yoktu ama korkuyordum. Benim üstüme kalmasından korkuyordum. Öyle olur çünkü ve insanın suçsuzluğunu ispatlaması bazen çok zaman alır. Hatta sıklıkla...

Öğrencilerin hiçbirisi eskisi kadar huzurlu değillerdi. Hatta hocaların da... Belki devamı gelecekti bu cinayetlerin. Sıradaki kimdi? Hangimizdi? Acaba katil beni öldürse ne hissederdilerdi? Utanırlar mı benden şüphelendiklerine? Sanmam. İnsanlar kötüye daha çabuk inanırlardı. Bu hep böyle olmuştur.

Belki de katil benim onu bulmamı istiyordu. Sonuçta o tilki, Erlik Han, peşimdeki bu karakargalar. Belki de hepsi birer ipucuydular. Bana bir şeyi işaret ediyorlardı. Görmemi istiyorlardı. Ama neyi görecektim? Önceden anlamayacaksam ne anlamı vardı ki bunca emarenin?

Birden bire herkes konuşmaya başladı. Polisler ve ben ne olduğunu anlamaya çalışırken birilerinin bana çarpmasıyla yere yapıştım. Polisler şimdi insan kalabalığını yararak ters istikamette koşmaya başlamışlardı. O kadar zor kalktım ki yerimden. Koridorun yarısına geldiğimde o kaba saba komiserin sesini duydum.

"Boşalt koridoru!"

Okulun en sevilen hocalarından biri o kalın kalorifer borularına asmıştı kendini. Üstelik nasıl becerdiyse öncesinde bileklerini kesmiş. Yerler şıpır şıpır damlayan kanla göle dönmüştü. Hocanın gölgesi altındaki kan gölüne vuruyordu. Bir ayakkabısı tam o gölün ortasına düşmüştü. Çırpınmış demek ki... Hiç ses çıkarmamış. Sonradan fark ettim; ağzına fularını tıkamış. İyice bağlamış. Ama nasıl? Bunların hepsini belki de bir dakika içinde düşündüm. Saatler süren o bir dakika...

"Çekil lan sen de ayakaltından!"

"Onun kusuruna bakma sen. Baş şüphelisi sendin. Şimdi bu olunca... Anlarsın işte"

Sesi ilk defa kadife gibiydi. Bir sıkıntı olur ya da aklıma bir şey gelirse diye de bana telefonunu verdi. Tuba.

Nihayet onlara yardım edecek mertebeye ulaşmıştım. Belki de sadece Tuba'ya. Olsun.

Bu defa kanları temizlememe hemen izin vermediler. Çok işleri varmış. İş olmayan kimse ayakaltında dolaşmasınmış. Peki.

Eve vardığımda kendimi zar zor duşa attım. İçeride son ses müzik. Hıçkırıklarımı gizlesin diye. Ne çaldığını duymuyordum. Sesimi bastırması yeterdi. Galeriler bile yüzümden, belki ürüyüşümden, bir tuhafılık olduğunu düşündükleri için yanıma yaklaşmadılar. Selam bile vermediler. Galiba...

Bir tek onlar peşimi bırakmadılar; kargalar. Ama bu defa sessizlerdi. Sanki sarsılmış ruhuma saygı duyuyorlardı.

Ağladım. Avazım çıktığı kadar.

Duştan çıkıp üzerimde bornoz, sadece uzandım. Uyku tutmayacaktı. Tavanı izlerken uyuyakalmışım.

Yüzümdeki ıslaklıkla uyandım. Yerimden sıçradım. Ellerim sırlıklam. Kıpkırmızı...

1 MAYIS DOSYASI

SUÇ VE SINIF
İLİŞKİSİ

3. DÜNYA
SAVAŞI

SUÇÜSTÜ
SORUŞTURMASI

Ahmet Ziya Yıldırım

Bir bilişim sektörü çalışanı olarak özellikle pandemi sonrası neredeyse tamamen evden çalışır oldum. Bu ilk bakışta yazmaya daha sık zaman ayırabileceğim anlamına gelse de yaratıcılık için önemli olanın (en azından benim için) sadece bu olmadığını, yaratıcılığımın deneyimlerimden beslendiğini fark ettim. Pandemi öncesi seyahatlerim sırasında gördüğüm her yeni yer, her yeni insan bende bir ışık yakıyordu. Artık böyle bir imkânım olmadığı için bunun yerini her öğlen aksatmadan yaptığım yürüyüşlerle doldurmaya çalışıyorum.

Azime Güç

En sevdiğim yazarlardan William Faulkner, Döşegimde Ölürken adlı romanını gece vardiyasında çalışırken yazmış. Çalışırken yazmak, hemen her yazar için özellikle kariyerlerinin başında bir mecburiyetken aynı zamanda yazma eylemini de besleyen bir şey. Stephen King bir devlet lisesinde çalışıyor olmasaydı Carrie romanı yine de ortaya çıkar mıydı?

Alper Kaya

Hayatım boyunca en üretken olduğum dönemler hep bilfiil çalışma hayatının içinde olduğum dönemlerdi. Korkarım ki emekli olduktan sonra yazmaya başlayanlarla hiçbir zaman empati yapamayacağım.

Aras Gençtürk

Tabii ki ekmek parası, tabii ki yaşam mücadelesi, tabii ki mecbur ve tabii ki şartlar. Ama ne yapayım? Emekli olmayı bekleyemeyecek kadar istiyorum bunu. Tüm "tabii ki"leri önüme koydum ve yazabileceğim alternatifte şekillendirdim. Bir ömür yaşadktan sonra açtığım yeni bir sayfa değil bu. Ömrün kendisi. Şanslıyım. Ve inatçıyım...

Didim Kaya Sol

Çalışırken yazmak; gün içerisinde kafanın içinde hikâyelerle dolaşmak, elinin altında bir not defteri hazır tutmak, hatta kendine sesli mesajlar atarak yazmak istediklerini unutmamak demek. Günün sonunda veya başlangıcında, işlerden ve insanlardan azade olmayı başardığınızda, tüm aldığınız notları kâğıda dökmek demek. Kısacası yazan ve çalışan kişi için gün yirmi dört saat değildir.

Gizem Simşek Kaya

Hem çalışan hem de film eleştirisi yazar birisi olarak filmleri izleyip yazmayı çok seviyorum. Gündelik hayatın işleyişinde bunu yapmaktan da aslında keyif alıyorum ancak bazı haftalarda çok fazla filmi izleyip yazmak zorunda kaldığımda hele de filmler kötüyse yazma süreci keyifli değil, baş ağrılı bir sürece dönüşebiliyor.

Hasan Hayyam Meriç

"Yazarlar (ya da sanatçılar) yaptıkları işin bir banka memurunun ya da tekstil işçisinin yaptığı kadar 'iş' olduğunu idrak etmedikleri sürece, bir banka memuru ya da tekstil işçisi kadar hakka sahip olamayacaklardır."

Melih Günayden

Mesai bitiminde çıktığın sonu bir sofraya. O sofradan doyararak kalkıyorsun ve göz kapakların seni uyumak için zorluyor. Sen yine de masa başına oturuyorsun ve yazıyorsun. Çalışan bir yazar için en büyük zorluk bu.

M. Bengisu Günayden

İş hayatının koşturması ve stresi içinde hem yapılacaklar listesinde bir yer doldurup anksiyetimi artırırken hem de kalem kağıda değdiği anda terapi gibi ruhumu dinlendiren bir şey. Zehri de panzehri de içinde denilebilir.

Sanem González

Çalıştığım zamanlar beynimin arka planında gün boyu- bazen de gece, sonunda oturup yazacaklarımı büyük ölçüce farkında olmadan planladığım anlar. Benim için zor olan oturup yazmak, o kısım apayrı bir macera. Birkaç işi aynı anda yapmazsam rahatsız olan biri olduğumdan bu nötr bir durum diyebilirim.

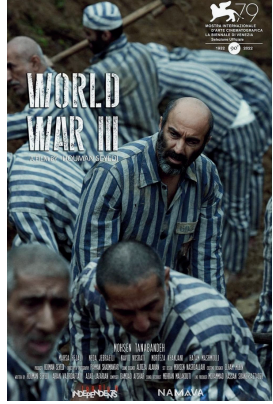
Selin Bak

Klavyenin büyülü dünyası, yoğun iş günlerini daha eğlenceli hale getirebiliyor. Çalışan yazarlar, işlerinde başarılı olmak için mücadele eden ve aynı zamanda yaratıcı tutkularını takip eden özel bireyler bence. Bunun için zaman yönetimi, disiplin ve yaratıcılık gerekiyor. Çalışan yazarlar için belki de en büyük avantaj, yazma yolculuğunu bir tutku olarak koruyabilmeleri. Tam zamanlı bir yazarın yaşadığı baskılar ve zorluklarla karşılaşmıyorlar. Çalışan yazarlar için yazmak, sadece bir kariyer değil, aynı zamanda bir kaçış ve tutku kaynağı.

95. Akademi Ödülleri'nde En İyi Uluslararası Uzun Metraj Film dalında İran'ın temsilcisi olarak seçilen ve prömiyerini yaptığı Venedik Film Festivali'nin Ufuklar bölümünden En İyi Film ve En İyi Aktör olmak üzere iki büyük ödül ile dönen **World War III** filminin yönetmen koltuğunda Houman Seyyedi oturuyor. Görüntü yönetmenliğini Payman Shadmanfar'ın üstlendiği filmin oyuncu kadrosunda ise Mohsen Tanabandeh, Mahsa Hejazi, Neda Jebraeili, Hossein Norouzi, Navid Nosrati, Amir Atashani, Hatam Mashmouli, Loui Seyfi, Bahman Sadegh Hassani, Sina Ghasemi gibi isimler bulunuyor.

Görsel: IMDb

İran'da geçen film, sürekli ezilen bir inşaat işçisinin Holokost'la ilgili kötü bir filmde figüran olarak -görünürde- hayatının fırsatını yakalamasına odaklanıyor. Shakib, yıllar önce bir depremde karısını ve oğlunu kaybeden evsiz bir günlük işçidir. Son birkaç yıldır sağır ve dilsiz bir kadın olan Ladan ile ilişki yaşamaktadır. Gündelik olarak gittiği şantiyelerden birinin film seti olmasıyla birlikte Shakib'in hayatında değişimler olmaya başlar. Filmde Adolf Hitler'i canlandıran oyuncunun sette geçirdiği kalp krizi nedeniyle Hitler rolünün Shakib'e verilmesi ve Ladan'ın da durumdan istifade etmeye çalışmasıyla olaylar çığırından çıkar. Böylece Shakib'in günlük işçiden 'biri' olmaya dönüşme süreci tehdit altında kalır.

Kara mizah olarak başlayan ve gündelik çalışan bir amelenin yeni bir inşaata işçi olarak gitmesi, buranın II. Dünya Savaşı'ndaki Yahudi kamplarını ele alan bir film seti çıkması, setin inşaatında çalışan işçilerin üzerlerine kıyafetler dağıtılarak apar topar Yahudi kampı sahnelerinde figüran olarak kullanılması, ne olduğunu anlayamayan İranlı işçilerin oradan oraya koşturması, aniden kalp krizi geçiren Adolf Hitler'i canlandıran aktörün yerine Shakib'in seçilmesi gibi olaylarla izleyiciyi başta konfor alanında tutan film; sonrasında dramatik yapısını güçlendirerek ilerlemeyi tercih ediyor.

Filmin senaryosu birçok çatışmanın ve olay örgüsünün bir arada ilerlemesine olanak vermekle birlikte, Shakib ile Ladan'ın özellikle işaret diliyle anlaştıkları sahnelerde dramatik ve romantik ilerlerken; Ladan'ın sebep olduğu olaylarla birlikte gerilime dönen bir yapıya sahip. Bir film çekmek için değil, kafasında var olan meseleleri anlatmak için yola çıkan **World War III**; hayata, güç sahibi olmaya, 'biri' olmaya, 'hiç kimse' olmaya dair birçok konuyu ele alan güçlü bir iş.

"İnsanlar ev, iş, aile gibi en temel gereksinimlerini elde etmek için canla başla mücadele ederler, sonunda ellerine geçense dekoratif ve yapay bir aldatmacadan başka bir şey değildir." sözüyle kendi filmini özetleyen yönetmen Houman Seyyedi'nin bahsi geçen mesajlarını özellikle filmdeki çarpıcı görüntü dinamiğiyle pekiştirdiğini gözlemleyebilirsiniz. Shakib'in kaldığı evin parlaklığı, yetersiz aydınlatılmış ortamların ışık-gölge zıtlığı ve ormanın soluk renkleriyle ortaya çıkan kontrast gerçekten çarpıcı.

Başlarda neredeyse hiç konuşmayan ve verilen işleri olduğu gibi yapan Shakib'in Hitler rolünü alması sonrası kendisine olan güveninin artması, itilip kakılmasına izin vermemesi; ani gelen aktör kimliğini özümseyip, bu yönde karakter dönüşümüne girdiğini de yavaş yavaş izleyicilere hissettiriyor. Özellikle Shakib'i canlandıran Mohsen Tanabandeh'in oyunculuğunun başarısı ve Ladan'ın kaybolması ile başlayan polisiye havanın ilerleyişiyle izleyicileri bekleyen 'twist' zekice tasarlanmış bir 'climax' ile finale bağlanıyor.

Hayatımızdaki kararlardan bizim sorumlu olduğumuz gerçeğini yüzümüze tokat gibi çarpan **World War III**, kara mizahla başlayıp gerilimle biten, bir anlamda bir lunaparkta gibi hissedeceğiniz; ama finalde de sizi dehşete düşürecek bir film. İzlememiş olanlara şiddetle tavsiye edilir.

Görsel: MUBI

Suç, hiç kuşkusuz polisiye edebiyatın olmazsa olmaz unsurudur. Peki o zaman suç nedir? Suç toplumsal bir olgudur ve toplumdaki her değişim suçun tanımında da bir değişikliğe bir çeşitliliğe neden olur. Suçun bu tarihi aynı zamanda polisiye edebiyatında gelişiminin tarihidir.

Daha doğru bir şekilde ifade edersem ekonomik alanda gerçekleşen her değişim politik alanda değişime neden olur. Bu değişim de her dönemde suçun yeniden tanımlanmasını beraberinde getirir. Aynı şekilde suç kavramı ülkelere ve rejimlere göre de farklılıklar gösterir. Bunun nedeni suç kavramının sınıfsal kökeni; yani her bir ulusal sınır içerisindeki egemen sınıfın kendi çıkarlarına göre şekillendirdiği bir kavram olmasıdır.

Polisiye edebiyatta merkezine suçu almasından kaynaklı olarak değişen tüm toplumsal dinamikleri yansıtır. Polisiye yazarı da buna paralel olarak eserinin merkezine egemen sınıfın polisini ve kanunlarını yerleştirir. Hal böyle olunca da çoğu zaman suç unsuru egemen sınıfın çıkarlarına karşı olduğu oranda polis teşkilatı için önemli artar.

Polisiye roman karakterleri de birçok romanda adaleti sağlamaya çalışan bir figür olarak karşımıza çıkar. Kahraman kimi zaman idealist bir polis kimi zaman da polisin görevini yapmamasından dolayı olayların peşine düşen dedektiftir. Bu "dedektif" bazen karşımıza sıradan bir vatandaş olarak da çıkar.

İki Dünya Savaşı Arasında Suç

İlk polisiye romanlar olarak ifade edebileceğimiz romanlarda ortada bir ceset vardır ve dedektifimiz katili bulmaya çalışır. Ancak ilk polisiye olarak kabul edilen *Morgue Sokağı Cinayeti*'nde ortaya farklı bir kavram da çıkar. Romanın ünlü dedektifi Auguste Dupin, cinayeti çökerken polis teşkilatının 'güçsüzlüğü' ile de dalga geçer. Bu dönem polisiye romanlarının dedektifleri polislerin çözemedikleri cinayetlerin peşine düşerler ve adaleti sağlamaya çalışırlar.

Ancak Birinci Dünya Savaşı ve ulus devletlerin ortaya çıkışı ile birlikte bu durum değişir. Her bir egemen sınıfın kendi sınırlarını çizmeye başladıkları bu dönemde devlet kutsal bir konum elde eder ve polis teşkilatı da devlet tarafından ön plana çıkarılır. Bu dönemin polisiye romanlarında polislerden alınan destek çok daha belirgin hale gelir ve devletin adaleti sağlayacağına dair inanç ön plana çıkartılmaya başlanır.

Aynı şekilde dünyayı savaşa götüren ekonomik çürümüşlüğü, yolsuzluk, rüşvet ve tefecilik gibi faaliyetlerin öne çıkmasıyla birlikte bu dönemin dedektifleri ahlaki bir tutum takınarak bu yolsuzlukları ortaya koymak için mücadele verir.

Ulus devletlerin yüceltilmesiyle birlikte bu dönemde başka bir suç kavramı da ortaya çıkar: devlete yönelik suçlar. Bu suçlarda casuslar ön plana çıkar ve her biri devletler için hareket etmeye başlar. Bu casuslar ile birlikte KGB ve CIA gibi gizli servisler dönemin romanlarında ön plana çıkar. Mario Simmel, Graham Greene, Eric Ambler gibi isimler bu dönem romanlarına damga vuran isimlerdir.

Bu romanlarda kahramanlar devletleri adına birçok 'suç' işlerler ama bu suçlar temsil ettikleri egemen sınıfın çıkarları adına yapıldığı için hiçbir suç olarak addedilmez. Tüm bu casusluk öykülerini ve suçlarını en iyi ortaya koyan romanlardan biri de çok daha sonra kaleme alınmasına rağmen Javier Marias'ın *Yarınki Yüzün* isimli romanıdır.

Tüm bu sorunlarla birlikte yüksek işsizlik oranları birçok insanı mafyaya ve kolay para kazanmaya yöneltir. Doğal olarak bu döneme mafya romanları damgasını bulur. Mario Puzo'nun Baba romanı dönemin en önemli mafya romanıdır.

Bu dönemde mafya romanlarının ortaya çıkışı bir rastlantı değildir. Hemen ardından Gladio kavramı ile birlikte casusluk romanları ile birlikte faili meçhul cinayetler, adam kaçırmalar gündeme gelir. Burada da suç yine devletin yani egemen sınıfın çıkarlarına uygun olduğu için görmezden gelinir ve kutsanır.

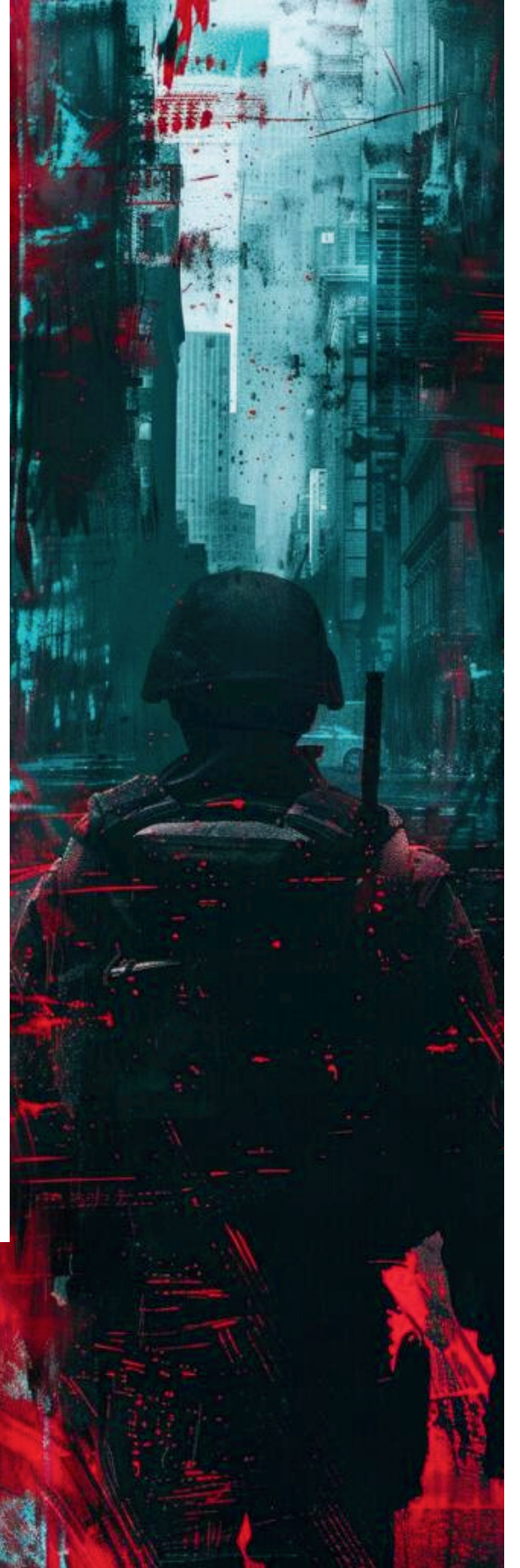
80'lerden 2000'lere Suç

1980'lere geldiğimizde bilim ve teknolojinin gelişmesiyle birlikte bu sefer finansal suçlar, teknolojik suçlar ve biyolojik suçlar kavramı ortaya çıktı. Hemen ardından Yugoslavya'nın ve Sovyetler Birliği'nin dağılışıyla beraber insan kaçakçılığı, göçmenlik sorunları ve kadın cinayetleri gibi konular ön plana çıktı. 2000'lere gelirken Irak Savaşı, Suriye'yi bölme çabası, Afganistan'da süren savaş ile birlikte bu konular daha da ön plana çıktı.

Tüm alıntıladığımız dönemler ve suçun çeşitliliği konularında odaklandığımızda suçun tarihinin aslında egemen sınıfın ekonomik gelişiminin ve suçlarının tarihi olduğunu görüyoruz. Bu konuları ele alan ve adaleti sağlama mücadelesi veren roman karakterlerine damgasını vuran şeyin ise, onların tek başlarına bireysel çabaları ile adaleti sağlama çabaları olduğunu görüyoruz.

Bu adalet arayışında sistemin eleştirisi yapılırken tekil olaylar birbirinden bağımsız olarak ele alınıyor ve bağlamından koparılıyor. Bu durumu postmodernizmin ortaya çıkışıyla birlikte kitlelerin kolektif mücadeleden ve ortak mücadele fikrinden uzak tutulmaya çabasının polisiye roman üzerinde tezahürü olarak ortaya çıkıyor.

Kim bilir belki bu da başka bir yazının konusu olur...

KÜÇÜK ÇELİK HALKALAR

(2. Bölüm)

ANNA KATHARINE GREEN

YAZAR HAKKINDA

Anna Katharine Green (1846–1935), Amerika'nın önde gelen kadın dedektif romanı yazarlarından biridir. Green, modern polisiye romanının öncülerinden biri olarak kabul edilir ve kurgusal dedektifine Amelia Butterworth ve New York polis müfettişi Ebenezer Gryce gibi karakterleriyle tanınır. Ayrıca cinayet gizemleri, yanılsamalar ve sıradışı olaylarla dolu romanlarıyla da ün kazanmıştır.

ÇEVİRİ: N. BENGİSU GÜNAYDIN

Açıkçası, çözülmesi gereken ilk şey Bay Holmes'un tamamen doğal nedenlerle ölüp ölmediğiydi. Bu yüzden, takip eden birkaç gün boyunca bu meseleyi araştırmakla meşguldüm. Nihayet yetkili makamların dikkatini bu konuya çekmeyi başardım. Cesedin çıkarılması ve incelenmesi için bir emir çıkarıldı. Fakat sonuç hayal kırıklığıydı. Ne midesinde zehirlendiğine dair bir bulgu ne de vücudunda herhangi bir şiddet emaresi vardı. Başparmağında küçük bir iğne batması dışında. İz o kadar küçüktü ki sadece benim gözüme ilişti.

Yetkililer doktorun Philadelphia'da verdiği ölüm raporunun doğru olduğunu kadına açıkladıktan sonra ceset tekrar gömüldü. Ancak ben ikna olmamıştım. Bu ölümün doğal yollarla gerçekleşmediğine emindim. Böylece hayattaki en büyük zevkim olan o gizemli ve uçsuz bucaksız soruşturmalardan birinin içinde buldum kendimi. İlk olarak Philadelphia'daki Kolonad'a giderek, Bay Holmes'un öldüğü odayı ziyaret edip dikkatle inceledim. Olay gününden beri hiç kullanılmadığı için bir ipucuyla karşılaşma umudum vardı.

Ne var ki bundan da bir şey çıkmadı. Bu yolculuğumdan elime geçen sadece kurbanın vefat etmeden önceki akşam odasından hiç çıkmadığı bilgisiydi. Ki bir odaya sayısız mektup ve posta yoluyla bir küçük paket teslim edilmişti. İşime yarayabilecek bu ipucuyla New York'a yola koyuldum.

Bayan Holmes'ü ziyaret edip eşi uzaktayken ona mektup haricinde bir şey gönderip göndermediğini sordum. Olumsuz yanıt alınca da eşinin vefatı üzerine Philadelphia'ya gittiğinde eşinin eşyaları arasında yeni veya tuhaf gelen bir şey fark edip etmediğini öğrenmek istedim.

"Eşiniz oradayken kendisine bir paket postalanmış," diye açıkladım, "içinden önemli bir şey çıkmasa da araştırmada daha yol kat etmeden araştırılması lazım."

"Ah, o halde gizliden gizliye bir tacize uğradığını düşünüyorsunuz."

"Buna dair elimizde bir kanıt yok," dedim. "Aksine doğal sebeplerle vefat ettiğini bildirdiler. Ancak gazete kupürü olayı, doktorun sonuçlarından daha ağır basıyor ve bu vefat ilanını yazan her kimse tatmin eden bir açıklama yapıcaya kadar kocanızın tuhaf ve açıklanamaz bir şekilde ortadan kaldırıldığı teorisine bağlı kalacağım."

"Haklısınız! Haklısınız! Ah, John Graham!" dedi kadın. Söylediklerim o kadar tezahür etmişti ki sorduğum soruyu unuttu.

"Kocanızın eşyaları arasında bu gizemi açıklayabilecek bir şey bulup bulmadığınızı söylemediniz," diye tekrarladım.

Hemen dikkat kesildi. "Hiçbir şey yoktu," dedi, "bavulları zaten hazırlanmıştı ve çantası neredeyse derli topluydu. Odada birkaç şey kalmıştı, bunları sonradan çantaya doldurdum. Çantaların içine bakmak ister misiniz? Döndüğümde beri çantayı açacak cesareti bulamadım."

İstedğim tam olarak buydu. Beni küçük bir odaya götürdü.

Duvara dayanmış bir bavul ve üzerinde de seyahat çantası duruyordu. Çantayı açıp içindekileri bavulun üzerine dizdi. "Bu eşyaları biliyorum," dedi gözlerinden yaşlar süzülürken.

"Peki, bu?" diye sordum ucunda birkaç halka sallanan bir tel parçasını kaldırarak.

"Bu nedir ki?"

"Bir tür bulmaca gibi görünüyor."

"Öyleyse önemsizdir. Kocam bu tür şeyleri çok severdi. Arkadaşları bunu bilir ve sık sık ona buna benzeyen oyuncaklar gönderirdi. Bu da muhtemelen Philadelphia'dan gelmiş."

Bu arada tel parçasını merakla inceledim. Bir bulmaca olduğu kesindi ancak anlamadığım eklemeleri vardı.

"Oldukça karmaşık," dedim. Halkaları aşağı yukarı hareket ettirerek boşuna onları çıkarmaya çalışırken.

"Zor olanları daha çok severdi," dedi.

Halkalarla uğraşmaya devam ettim. Birden acı bir şekilde irkildim. Oyuncaktaki küçük bir çıkıntı elime batmıştı.

"Bunu kurcalamasak daha iyi," dedim ve yere bıraktım. Çok geçmeden oyuncakçı tekrar alıp cebime koydum. Bu hain mekanizma tarafından yapılan oyuncağın elime battığı yer, Bay Holmes'un elinde fark ettiğim yere yakındı.

Odada bir ateş vardı. Daha ileri gitmeden önce yarayı kızgın bir maşa ucuyla dağladım. Sonra Bayan Holmes'e veda edip kimyager bir arkadaşına gitmek üzere yola çıktım.

"Benim için bu çelik ucu test et," dedim. "Ölümcül bir zehir taşıdığından şüpheleniyorum."

Oyuncağı aldı her türlü testi yapıp etrafıca inceleyeceğine söz vererek sonucu bildireceğini söyledi. Sonra eve gittim. Kendimi hasta hissediyordum ya da öyle olduğumu düşünüyordum ki ikisi de aynı derecede kötüydü. Ertesi gün başparmağımdaki ufak ağrılar dışında gayet iyiydim.

Kimyager arkadaşımın raporunu alana kadar bir hafta geçmek bilmedi. Bütün teorimi çürümüştü. Testten hiçbir şey çıkmadı. Bana çelik parçayı geri vermişti ama ben yine de ikna olmadım.

"Bu John Graham'ı bulup inceleyeceğim," diye düşündüm. Ancak bu, görüldüğü kadar kolay bir iş değildi. Bayan Holmes, eski sevgilisinin yerini bilmediği için, peşine düşmem için bana yardımcı olacak hiçbir şeyim yoktu. Sadece görünüşü hakkında oldukça belirsiz bir tanım ve konuşurken sürekli boğuk bir öksürükle duraksadığını biliyordum. Ancak doğal ısrarcılığım beni ileriye taşıdı.

Aynı adı taşıyan on iki John Graham'ı bulup görüştükten sonra, sonunda öylesine huzursuz ve insanlara karşı öylesine umutsuz bir nefret gösteren bir adam buldum ki, aradığım kişi olma ihtimalini ciddiye almaya başladım. Ancak daha ileri gitmeden emin olmaya kararlıyım, şüphelerimi Bayan Holmes'e açtım ve onu, bu adamın sık sık takıldığı yükseltilmiş bir noktadan geçtiğini birkaç kez gördüğüm bir yere gelmeye ikna ettim. Bu cesareti göstermek onun için büyük bir şeydi, çünkü ondan öylesine korkuyordu ki, evinden çıktığı andan itibaren dikkatini çekeceğinden ve böylece hoş olmayan bir karşılaşma yaşayacaklarından emindi.

Ancak bu korkuları yersizdi. Adam yanımdan geçerken bize bakmadı bile ve Bayan Holmes adamı yalnızca yürüyüşünden tanıdı. Öyle ya da böyle tanımişti işte ve bu beni hemen adam hakkında suçlama yapmak için gerekli görevi yerine getirmeye teşvik etti.

Görünüşe göre kurnazlıkla işini yürüten bir şehir adamıydı. Şehrin merkezine yakın yerlerde genellikle bir gazete ofisinin önünde saatlerce durur, parmak uçlarını kemirir ve geçenlere aç bir bakışla, ürkekleri alarma geçirecek ve hayırseverlerden sadaka isteyecek şekilde bakardı. İkincisini kızgın bir küçümsemeyle reddettiğini söylemeye dahi gerek yok.

Yüzü uzun ve solgun, elmacık kemikleri çıkıktı. Ağzı kararlı ve acı bir ifade taşıyordu. Ne sakalı ne de bıyığı vardı, ancak bunların eksikliğini omuzlarına kadar inen gür açık kahverengi saçıyla telafi ediyordu. Durduğu zaman eğik durur, ancak hareket etmeye başladığında kararlılık ve belirli bir gurur sergiler, başını yüksek tutar ve vücudunu genellikle dikleştirirdi. Tüm bu iyi özelliklerine rağmen görünüşü kesinlikle tekinsizdi ve Bayan Holmes'un ondan korkmasına şaşmamalıydı.

Sonraki hamlem ona seslenmek oldu. Beklediği kapının önünde duraklayıp ona basit bir soru yönelttim. Bana yeterince kibar, ancak kendi düşüncelerine dalmış bir şekilde cevap verdi. Konuşurken öksürdü ve gözü, bir an için benimkine değdi, bende hazırlıklı olmamama rağmen kötü bir izlenim bıraktı. Onu daha yakından incelemek için oyalanırken, adamın birçok tekinsiz yanı daha da belirgin hale geldi. Daha ileri gitmeden derin ve dikkatli düşünmeden hareket etmenin başarısızlıkla sonuçlanacağına ikna oldum, şimdilik onunla sohbet etme girişimlerimi bıraktım. Sorgulayıcı ve ciddi bir ruh hali içinde yanından ayrıldım.

Gerçekten de durumum tuhaftı ve kendime yarattığım problem olağandışı zorlukta biriydi. Bu adamın davranışlarının sırrını çözmek ve görünüşe göre insanın aşamayacağı bir meselede zafer kazanmak için, bu ülkenin veya başka bir ülkenin polisinin nadiren başvurduğu olağanüstü bir yöntemle başvurmam gerekiyordu.

Ama hangi yöntem? Aklımda hiçbir şey yoktu. İki gün ve iki gece boyunca yoğun düşüncelere dalmış ve hiçbir ışık bulamazken zihnim gittikçe daha da bulandı. Bir ilham bulamıyordum, durmadan hüsrana uğramaktan sağlığımın zarar gördüğünü hissederek, bir gün izin alıp kendimi ve sorunlarımı kırsala taşımaya karar verdim.

Öyle de yaptım. O zaman anlam veremediğim bir dürtüyle New Jersey'deki küçük bir kasabaya gittim ve üzerinde "Kiralık Oda" işareti gördüğüm ilk eve girdim. Şans benden yanaydı. Eve adım atar atmaz karşılaştığım bu düzenli ve sıcak daire iki yıl önce kaldığım bir evde kitap okuduğum bir anı anımsattı. Aslında bu anı sayesinde aydınlanma yaşadığım söylenebilir çünkü okuduğum kitap çocuklara önemli değerleri aşılamak için yazılmış bir masaldı ve aklıma harika bir fikir getirmişti. Sahiden de aklımdaki problemin çözümünü bulduğumu düşündüm ve odanın gecelik konaklama ücretini ödeyip hemen New York'a döndüm. Kasabada sadece on beş dakika kalmıştım. Şehre dönünce ilk iş James Holmes'un ölümüne sebep olduğuna inandığım çelik yaylara benzer bir düzine yay yaptırdım.

Sonraki isim John Graham'ın gittiği yerleri ve alışkanlıklarını olabildiğince öğrenmekti. Bir hafta sonunda yayları aldım ve neredeyse günün her saati nerede olduğunu bilecek kadar John Graham'ı tanıyordum. Artık harekete geçme zamanıydı. Kılık değiştirerek daha önce de yaptığım gibi Matbaacılar Meydanı'ndan geçerken önünden yürüdüğüm her kapiya baktım.

John Graham o kapılardan birinin önündeydi, alışkan olduğu gibi gelen geçen kalabalığa bakıyordu. Ama karmaşık zihninin ürettiği imgelerden başka bir şey görmüyordu. Göğüs cebinden dışarı taşan bir el yazması rulo görünüyordu. Parmakları sinirle rulo dokunuyordu, gözlerindeki ifadenin sebebini anlamaya başladım. Bakışlarından sefalet akıyordu.

Onun durduğu kapıdan girerken ayaklarının dibine çelik bir yay bıraktım ama fark etmedi bile.

Dikkatini yönlendirmek için, "Affedersiniz, bir şey düşürdünüz sanırım," dedim. Birden irkildi, görünüşte zararsız bir oyuncak olan şeye baktı ve öyle ani ve bir şekilde değişti ki, onun için planladığım sürprizin tam olarak beklediğim gibi gidiyordu. Sertçe geri çekilip bana hızlı bir bakış attı, sonra tekrar ayaklarının dibine baktı. Yerdeki şeyin ortadan kaybolmasını umar gibiydi ancak hâlâ orada olduğunu görünce, yayları öfkeyle ezdi ve anlaşılabilir sözler mırıldanarak binadan hızla çıktı. Bu aceleci dürtüsünden pişman olacağından ve geri döneceğinden emin olduğum için birkaç adım geri çekilip bekledim. Gerçekten de, beş dakikadan az bir süre sonra, sinsice geri döndü. Yayları birkaç sinsi bakış atarak aldı ve dikkatle inceledi.

Birden acı bir çığlık attı ve sendeleyerek dışarı çıktı. Acaba, James Holmes'unkine benzemeyen ama aynı amacı taşıyan bulmacayı fark etmiş miydi?

Bir sonraki buluşma yerinin nerede olacağını kesin olarak bildiğim için kestirmeden Nassau Caddesi'ndeki gözlerden uzak küçük bir bara gittim ve fark edilmeden gözetleyebileceğim bir yerde durdum. On dakika sonra bara girdi ve bir içki istedi.

"Viski!" diye bağırdı. "Sek."

İçkisini tek dikişte bitirdi ama boş bardağını tezgâha koyduğunda önünde başka bir çelik yay yatıyordu ve bu görüntü onu öylesine şaşırttı ki, onu oraya koyan barmen neredeyse adamın yere yığılacağına korkarak elini uzattı.

"Bu... bu şey nereden çıktı?" diye kekeledi John Graham, diğerinin jestini görmezden gelerek ve aralarındaki önemsiz tel parçasını işaret ederek.

"Ceketinizin cebinden düşmedi mi?" diye sordu barmen.

"Siz gelmeden önce yoktu."

Korkunç küfürler savuran adam yerinden fırlayıp kaçarcasına uzaklaştı. Bunun üzerine üç saat boyunca onu gözden kaçırdım fakat sonra yine yakaladım. Kararlı bir ifadeyle yokuşu çıkarken daha önce hiç olmadığı kadar tehlikeli görünüyordu. Peşine düştüm, Madison Avenue ve Kırk Yedinci Sokak'ın köşesine doğru ilerlemesini bekliyordum, ama orada fikrini değiştirip Üçüncü Cade'ye doğru hızla döndü. Park Avenue'de tereddüt etti ve tekrar kuzeye döndü, birkaç blok boyunca arkasından iblisler kovalıyormuş gibi yürüdü. Sadece heyecanını yürüyerek atmaya çalıştığını düşünmeye başlamıştım ki, yanımdaki dönemeçte ani bir hışırtıyla durdu ve titredi. Yanımızdan fırlayan bir ekspres treniydi.

Tünelin ötesinde kaybolduğunda solgun bir yüz ve dalgın gözlerle etrafa baktı; ama bakışı benim tarafıma döndüye de beni fark etmedi. Yine yürümeye başladı ve bu sefer dönemecin üzerindeki köprüye ilerledi. Köprü'nün ortasında durdu ve altındaki raylara baktı. Başka bir tren yaklaşıyordu. Yaklaştıkça baştan ayağa titredi ve yaslandığı korkuluğa sarılarak hızla ileri atılmak üzereyken aşağıdan aniden yükselen bir duman onu sendeleyerek geri çekilmeye zorladı. Korku içinde anlam veremediğim bir dehşetle nefes nefese kaldı; ta ki duman bir spiral şeklini alıp önünde yelken açana kadar. Karmaşık hayal dünyasında o gün iki kez karşılaştığı yayın devasa bir imajını anımsatmış olmalı.

Bu tesadüf de olabilir, ilahi bir müdahale de; ama her neyse canını bağışlamıştı. Bu tesadüf karşısında sarsılmıştı, yakındaki bir taşla çöktü ve başını elleri arasına alarak birkaç dakika oturdu. Kalktığına tekrar korkusuz ve tekinsiz haline büründü. Artık beni daha fazla görmezden gelemeyeceğini bilerek hızla uzaklaşıp onu ardımda bıraktım.

Altıda nerede olacağını biliyordum ve çoktan aynı restoranda bir masa ayırtmıştım. Ancak yedide ortaya çıktı, sakindi. Görmezden gelinemeyecek kadar bariz bir pervasızlık içindeydi, belki sadece ben farkındaydım. Yemeğini bitirmesini bekledim, sipariş ettiği yemek oldukça zahmetsizdi. Keyfini kaçırmak istemedim. Yemeğini bitirip ödemeye kalktığında onu şoka sokmak için harekete geçtim.

Adisyonla beraber çelik yayları getirdiğini görünce beyninden vurulmuşa döndü. Ona acımaya başlamıştım. Beklediğim aksine orayı terk etmedi, merak duygusu ağır basınca bu korkunç şakayı kimin yaptığını öğrenmeden oradan ayrılmamaya karar vermiş olmalıydı. Kimse ona bir şey açıklayamadı, ya da söylemek istemedi. İyice saçmalamaya, sinirle kendinden geçmeye başlamıştı. Neredeyse onunla aynı yabaniyetteki bir adam onu durdurmasaydı kendine ve çevresindekilere ciddi zararlar verecekti. Hesabı ödemiş ve bir daha bu yere gelmemek üzere ant içmişti. Cesur bir hava takınmaya çalışsa da yüzü kireç gibiydi.

Sokağa çıktığında biraz rahatladı, peşine düşmekte zorlanmadım. Önce bir kumarhaneye gidip üç dolar kazandı ve beş dolar kaybetti. Oradan West Tenth Street'teki evine gitti. Takibi bırakmaya karar verdim, zaten yeterince sarsılmıştı. Fakat ertesi gün geç saatlerde evine geldim ve zili çaldım. Hava kararmıştı ama yıkık dökük basamakların iki yanındaki demir korkulukların içler acısı durumu ile kocasının kaybı için yas tutan güzel Bayan Holmes'un yaşadığı geniş ve şık daireyle karşılaştırmak için yeterince ışık vardı. Zavallı John Graham bu basamakları aceleyle çıkarken hiç bunu düşünmüş müydü acaba?

Kapıyı genç bir kadın açtı, ona Bay Graham'ı görmek istediğimi ima etmemin üzerine, "En üst kat, arka oda! Kapısı açıksa dışarıdadır; kapı kapalıysa, içeride," demesi için yeterliydi. Kapının açık olduğunu ve içeri girebileceğimi umarak hiç vakit kaybetmeden parmağının işaret ettiği yönde ilerledim ve kısa süre sonra bir dizi çatıyı gören alçak bir çatı katı odasında kendimi buldum. Şöminenin ateşi odayı aydınlatıyordu ve titrek kırmızı ışıklar, beni oraya getiren işin ciddiyetiyle tezat oluşturacak şekilde tavan ve duvarlarda neşeyle dans ediyordu. Odaya hoş bir aydınlık verdikleri için kendimi neredeyse evimde hissetmeye başladım. Şöminenin yanına bir sandalye çektim ve odaya biri girerse beni fark edemesin diye saklanarak oturdum.

Yarım saat sonra odaya girdi. Tuhaf görünüyordu. Yüzü kızarmış ve gözleri alev saçıyordu. Hızlı hareketlerle şapkasını masanın üstüne fırlatırken küfürler savurdu. Sonra sessizce durdu ve onu son gördüğümünden bu yana ne kadar çöktüğünü not etme fırsatım oldu.

Ancak hareketsizliği kısa sürdü ve bir anda kollarını yukarı kaldırarak yüksek sesle, "Lanet olsun!" diye bağırdı.

Sonra yine sessizleşti, fakat uzun sürmedi. Masanın üzerindeki bir şey dikkatini çekti. Benim gözlerim bir süredir bu şeye kitlenmişti zaten. Öne atılıp manuskriptten oluşan bir ruloyu açmaya başladı.

"Yine geri döndü! Yine!" kelimeleri dudaklarından döküldü ve ruloyu hışımla fırlattı. Rulonun içinden küçük bir şey düştüğünü görünce dili tutuldu. Bir çelik yay daha. Dudaklarından sadece korkunç bir "Tanrım!" çıktı.

"Deliriyor muyduk yoksa şeytan peşime mi düştü? Ne yiyebiliyorum ne içebiliyorum ama bu şeytan oyuncağı yay sürekli karşıma çıkıyor. Burada, orada, her yerde. İşlediğim suçların en somut kanıtı. "O...o..."

Oturduğum yere döndü ve beni fark etti. Hemen ayağa kalktım ve şok etkisiyle sersemlemiş olduğunu fark ederek, kapıya doğru sessizce ilerledim. Birden canlanmıştı. Yıllardır çektiği acıların yoğunluğuyla alaycı bir gülümseme takındı ve "Yakalandım mı? Zıyanı yok, her şeyin bir sonu var, benimki de böyleymiş. Bugün beni kapısından kovdu. Artık bana cehennem bile korku vermiyor," diye yanıt verdi. "Konuşmayabilirsin," diye onu uyardım. "Söylediklerin, mahkemede aleyhine kullanılacak."

Koca bir kahkaha patlattı.

"Umurumda mı sanıyorsun? Kadının tekinin ihaneti yüzünden elimi kana buladım ve aklımı oynatmak üzereyim. Bir de susmamı mı istiyorsun? Hayır, hayır. Nefesim yettiği sürece o kadına lanet edeceğim, dudaklarımda onun adıyla can vereceğim."

Konuşmaya çalıştım ama bana fırsat vermedi. Haftalardır bastırdığı her şey dudaklarından kontrolsüzce döküldü.

"Bugün onun evine gittim. Yas kıyafetleri içinde görmek istedim. Gözleri kan çanağı olmuş ağlarken görmek. Ama içeri girmeme izin vermedi, kapısından kovuldum. Onu mahkemede göreceğim. Tanık kürsüsünde olacak..."

"Tabii," diye araya girdim, ama sessizliği uzun sürmedi.

"O zaman hazırım. Yargılanmaya, mahkûmiyete, ölümüne bile. Onunla göz göze gelmek istiyorum. Beni asla unutmayacak, asla!"

"O zaman itiraf etmiyor musun..." diye sordum.

"Hiçbir şeyi inkâr etmiyorum," diye yanıt verdi ve ellerini uzatarak, "Nasıl inkâr edebilirim ki, dokunduğum her şeyden bu şeytan işi şey düşüyor?"

"Gitmeden önce burada yapacak başka bir şeyin var mı?" diye sordum. Başını sağa sola salladı ve sonra aklına bir şey gelmiş gibi, masaya fırlattığı kâğıt rulosunu işaret etti. "Bunu yak!" diye bağırdı. Ruloyu alıp inceledim. Boşluklu dizelerden oluşan bir şiirin el yazmasıydı.

Bu şeyle tam on iki gazete ve dergi bürosuna gittim," diye büyük bir kinle açıkladı. "Bir yayıncı bulup başarılı olsaydım belki haksızlıklarımı unutup eski hayatımın enkazı üzerine yeni bir hayat kurmaya çalışırdım. Ama hiçbirini ilgilenmedi. Artık önemi yok, yak onu! Bu sefil dünyada benden hiçbir iz kalmasın."

"Artık yalan söylemeyi bırak," diye karşılık verdim. "Bu şiiri bir gazeteden diğerine taşıırken, hazırladığın ölüm ilanıya intikamını taçlandırdığın boş sayfanın bir kenarına o şiiri ekledin."

"Demek bunu biliyorsun. O zaman zehri nereden aldığımı da biliyorsundur, bu aptal oyuncakla o acınası adamın hayatıyla oynadım."

"Hayır," dedim, "nereden aldığını bilmiyorum. Sadece sıradan bir zehir olmadığını, eczaneden veya sıradan bir kimyagerden alınmadığını biliyorum."

"Woor[1]li, ölümcül wooralı. Ama kimden temin ettiğimi söyleyemem. Arkadaşımdan başını belaya sokacak bir şey çıkmaz ağzımdan. Zehri ben aldım, o kadar. Bir damla sadece, onu öldürmeye yetecek kadar."

Bu sözleri söylerken hissettiği zevk tarifsizdi. Adamın dudaklarından kontrolsüz bir alev gibi sıçradı cümleler. Odanın içine yayıldı ve sonra giderek cızlaşıp söndü. Odanın ortasında duran biçare adamın yüzünde alacakaranlık kaldı geriye.

SON

[1] İsim ok zehiri: G. Amerikada yetişen vuralı bitkisinden elde edilen siyah, reçinemsî madde. Kana karışırsa hareket sinirlerini felce uğratar. Kızilderililer oklarına bu zehiri sürerler.

Pandemi dönemi hayatımıza giren **True Crime: Meçhule Giden Gemi** ile söyleştik. **Deniz Altunay** ve **Olcay Mağden**’in önderliğinde günümüze kadar gelen podcast serisi adından da anlaşılacağı gibi ‘true crime’ yani gerçek suç hikâyeleri odaklı. Bizim için çok keyifli bir sohbetti. Size de keyifli okumalar.

Aras Gençtürk: *Nasıl başladı True Crime: Meçhule Giden Gemi?*

Deniz Altunay (D): Aslında True Crime: Meçhule Giden Gemi bir pandemi ürünü; ama pek çok pandemi ürününden farklı olarak hâlâ devam ediyor. (Gülüyor) Biz bu türü seven iki arkadaş olarak zaten aramızda sürekli olarak ‘true crime’ konuşuruz. Podcastten önce mesela ‘Madeleine McCann’e ne oldu acaba?’ diye konuşuyorduk. Sonra bir pazar günü, dışarıda her yer kapalı, evlere tıklıp kalmışız ve dedik ki: ‘Biz neden aramızda konuştuğumuz şeyleri Podcast’e çevirmiyoruz?’ ‘En kötü ne olacak ki, bir iki arkadaşımız dinler’
Ve işte aradan üç sene geçti. (Gülüyor)

Olcay Mağden (O): Ve o bir iki arkadaş 13 bin Spotify abonesine dönüştü. (Gülüyor) Evet tam olarak Deniz’in anlattığı gibi oldu. İleriye dönük bir planlamamız yoktu. Şu kadar bölüm yaparız gibi bir hesap da yapmamıştık. Aslında biz sadece kendi aramızdaki konuşmaların kaydını aldık.

Aras Gençtürk: *‘Gerçek suç’ olarak çevirebileceğimiz son derece anlaşılır bir ismi var işinizin: ‘True Crime’. Peki bu Meçhule Giden Gemi nereden geldi? Sizi yeni tanıyacak olanlar için açar mısınız?*

O: Podcast evreninin önemli birkaç kalemi var; istikrarlı bir devamlılık, ilgi çekici bir giriş, farklı mecralarla destek ve de isim. İsminizin ilgi çekici ve akılda kalıcı olması gerekiyor. Bizim isim babamız da aslında benim eski eşim. Kendisi sıkı bir podcast takipçisidir. Öneri ondan geldi. Bizim de hoşumuza gitti ve böyle başladık.

D: İsim konusu aslında en hızlı karar verdiğimiz konuydu. Benim tek istediğim şey içinde ‘True Crime’ geçmesi ve devamında -ya da öncesinde- Türkçe bir isim olmasıydı. Olcay bir gün bana ‘True Crime: Meçhule Giden Gemi nasıl?’ dediğinde bayıldım!

Deniz Altunay - Olcay Mağden

Aras Gençtürk: *‘İki arkadaş sohbet ediyor gibi’ diyor bazı başlıklar sizin için. Ki bu bence de sizi diğer benzer podcastlerden ayıran harika bir özellik. Planlı mıydı bu? Başka bir yöntem denediniz mi?*

D: Çok teşekkür ederiz öncelikle. (Gülüyor) Aslında biz hiç ‘Bölümün şu kadarı goygoy olsun, şunu şöyle konuşalım’ diye planlamamıştık. Tamamen doğal gelişti. İlk bölümlere şimdi baktığımızda biraz acemi geliyor. Hep birbirimizin konuşmasını beklemişiz, arada boşluklar var. Daha sonrasında ise ‘En azından olay akışını ortak bir metinde anlatsak mı?’ dedik ve daha da hoşumuza giden bölümler ortaya çıkmaya başladı. Biz yakın arkadaş olduğumuz için birbirimizin neye ne tepki vereceğini aşağı yukarı tahmin ettiğimizden aramızdaki sohbetler hep spontane geliyor.

O: Aslında yaptığımız işin büyük kısmı hikâye anlatıcılığı. Eh, o da biraz bizim meslek hastalığımız. İkimiz de çok uzun yıllardır yayıncılık sektöründeyiz. Dolayısıyla hikâyeleri anlatırken yaşamak biraz üstümüze yapışmış vaziyette diyebiliriz. Üstüne biraz da ‘yakın arkadaşlık’ eklenince, ortaya böyle bir tablo çıktı. Bazen birbirimize anlatacağımız şeyleri bekletip ‘Tamam tamam, anlatma, kayıta konuşuruz,’ diyoruz. Yani dinleyicilerin duyduğu bazı şeyleri biz de o anda birbirimizden öğreniyoruz. E bu da samimiyeti artırıyor tabii. (Gülüyor)

Aras Gençtürk: *Konularınızı günceli takip ederek mi seçiyorsunuz yoksa her bölümünüz için bir araştırma, tarihin tozlu sayfalarına dalma faslı söz konusu mu? Hazırlanma süreciniz nasıl?*

D: En zoru hazırlanma süreci aslında. Ağırlıklı olarak güncel olaylar ilgamizi çekse de eski olayları da işliyoruz. Dinleyicilerimizden gelen konu önerileri de bizim için çok kıymetli, onlara da olabildiğince yer veremeye çalışıyoruz. Hazırlanırken öncelikle kaynakçalara bakıyoruz. Sonrasında artık hangi dilde düzgün kaynak bulursak (İngilizce, Fransızca, Almanca) onları Türkçeleştirip, yabancı forum sayfalarına bakıyoruz.

O: Burada ilgamizi çeken konunun Türkçe işlenip işlenmediğine de bakıyoruz. Eğer çok ilgamizi çekmiyorsa daha önce farklı kişiler tarafından pek çok kez anlatılmış bir olayı pek de tercih etmiyoruz. Özellikle geçmişte yaşanan ve kitleleri ilgilendiren bazı konular özel olarak ilgamizi çekiyor. Örneğin Kanada'daki toplu çocuk mezarları konusunda tarihe epey bir dalmıştık. Bu bizim özel ilgi alanımız diyebilirim.

Aras Gençtürk: *Sizin için en unutulmaz bölüm hangisi ve neden?*

D: Sanırım Tair Rada, Lianne Froom ve Kris Kremers Olayları. Çok net hatırlıyorum, İsrail'de bir okul tuvaletinde bıçaklanarak öldürülen Tair Rada bölümümüz yayınlandığında arabayla Antakya'ya doğru gidiyorduk. Haritadan endişeli bir şekilde İsrail'e olan yakınlığa baktığım anlar dün gibi aklımda. Bir de kendimizce olaydaki suçlu kişiyi bulduğumuza ve onun da İsrail'de olduğuna inanmıştık.

O: Evet, sonra katili de Instagram'dan engelleyerek ondan kaçabileceğimize inandık. (Gülüyor) Benim için hâlâ ilk bölüm: Madeleine McCann. Umarım o kızın başına neler geldiğini öğrenmeden ölmem. Çok merak ediyorum. Ve ayrıca tabii başlanmamıza vesile olduğu için de çok önemli. Höxter Korku Evi de benim unutulmazlarım arasında. Sadist bir çift, kaçırdıkları kadınlara kendi evlerinde işkence edip öldürüyordu. Dehşet bir olay. Bir de yakın dönemde işlediğimiz Maya Kowalski olayı. Devlet eliyle ailesinden alınan Maya'yı ve onun parçalanmış ailesini konu alıyor. Anlatırken epey zorlandığım bir bölümdü.

Aras Gençtürk: *True Crime: Meçhule Giden Gemi olarak suça, suçluya ve hikâyelerine uzun zamandır çok geniş bir pencereden bakıyorsunuz. Sizce insanı suça iten ana faktör nedir?*

O: Genelde suçun yapısına dair tek bir teoriden bahsedemeyiz. Suçun çok boyutlu yapısı ve suçluların bireysel farklılıkları bunu mümkün kılmaz. Dolayısıyla tek bir ana faktörden bahsedebileceğini düşünmüyorum. İşlediğimiz olaylarda da daha çok açığa çıkan unsur; zayıf aile bağları, sosyalleşmede yaşanan sorunlar ve kimlik problemleri. Ki sosyalleşme ve kimlik temelli sorunların altında da daha çok ailevi faktörler yer alıyor.

D: Olcay'a katılıyorum, o kadar farklı sebepler olabiliyor ki. Aslında bu podcastte bizim motivasyonlarımızdan biri de bu. 200'e yakın bölümümüz var. Hemen hemen her hafta yeni bir suça neden olacak faktör öğreniyoruz.

Aras Gençtürk: *Sizin takip ettiğiniz podcastlerden bahsedelim. Yabancı ya da yerli örneklerden hangilerini beğeniyorsunuz?*

O: Türkiye'den Hayat Kaçık Bir Uykudur, Genel Sesler Podcast. Yabancı örnekler tamamen 'true crime' odaklı. Kaynaklarımı açık etmek istemiyorum. (Gülüyor)

D: İki kişi olmalarından dolayı da olabilir: Murder With My Husband'da ara ara bakıyorum. Güncel 'true crime' dosyalarına çok hakimler.

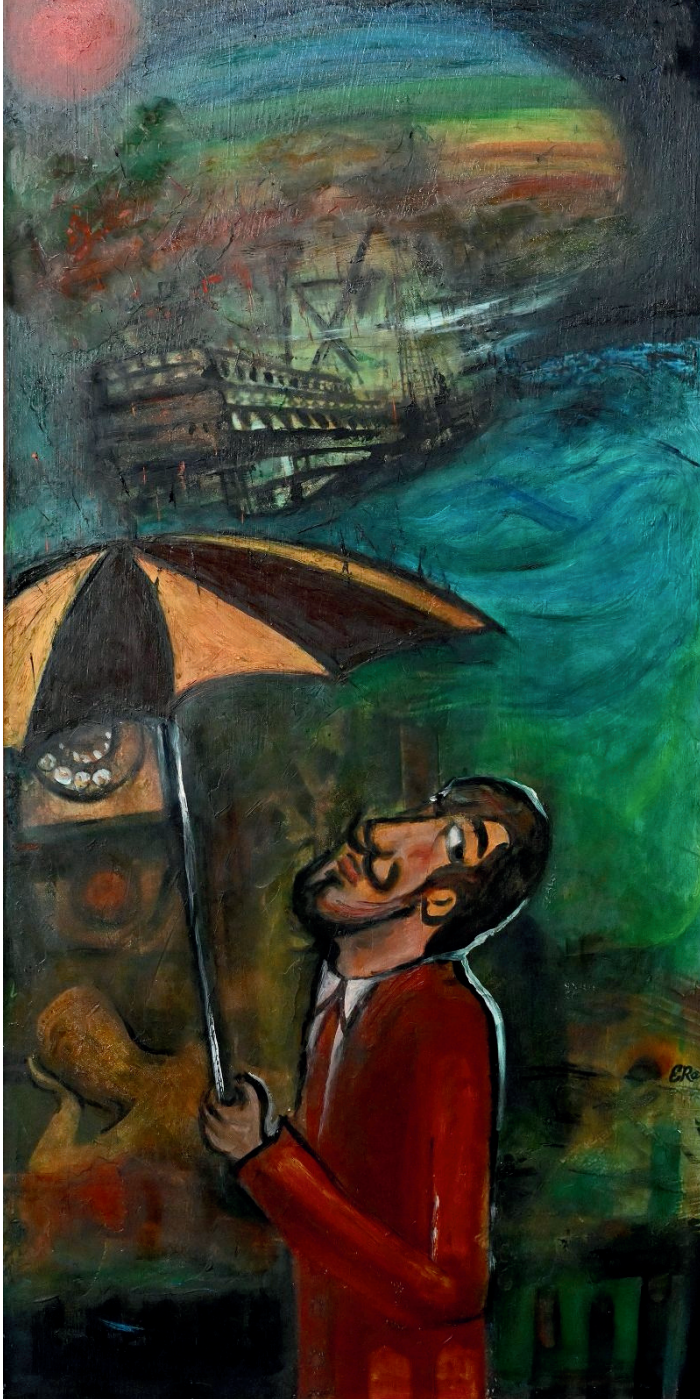
Aras Gençtürk: *Biraz da size gelenlerden konuşalım. Mutlaka ki takipçileriniz sizinle iletişime geçiyor ve yüzünüzü güldürüyordur. Peki hiç şaşırtan, enteresan bir mesaj aldınız mı? True Crime: Meçhule Giden Gemi, adına yakışır 'garip' bir durumla karşılaştı mı?*

O: Tristan Brübach cinayetini anlatmıştık. Frankfurt banliyösünde öldürülen 13 yaşında bir Alman çocuk. O sıra Almanya'da yaşayan biri bize sesli mesajlar atıyordu, işte bölgeyi falan bildiğini anlatıyordu. O komik gelmişti epey. Onun dışında Instagram takipçilerimizle çok aktif haberleşiyoruz. Bazısından bir süre haber alamayınca kayıta laf atıyoruz. 'Ya buradayız da işte sınavlar vardı, biriktirdim, tek seferde dinleyeceğim' diye mesaj atıyorlar. Çok hoşumuza gidiyor bunlar. Çok ilgililer. Teoriler geliştiriyor, hatta postların altında karşılıklı yorumlaşıyorlar. Takip etmesi çok eğlenceli. (Gülüyor)

D: Olcay gülerken anlatıyor bu olayı; ama bir arkadaşım anlattığımda arkadaşım 'YA KATİL OYSA?' yorumu yapmış ve beni gece boyunca uyutmamıştı. Geçenlerde de Olcay İzmir'de bir dinleyicimizle karşılaşmış. Daha doğrusu dinleyicimiz Olcay'ı görüp tanımış. Duyduğumda inanılmaz mutlu olmuştum. (Gülüyor) Bazen üniversiteye hazırlanan öğrenciler çalışma motivasyonlarının biz olduğunu söylüyorlar. Bu da bizi çok motive ediyor.

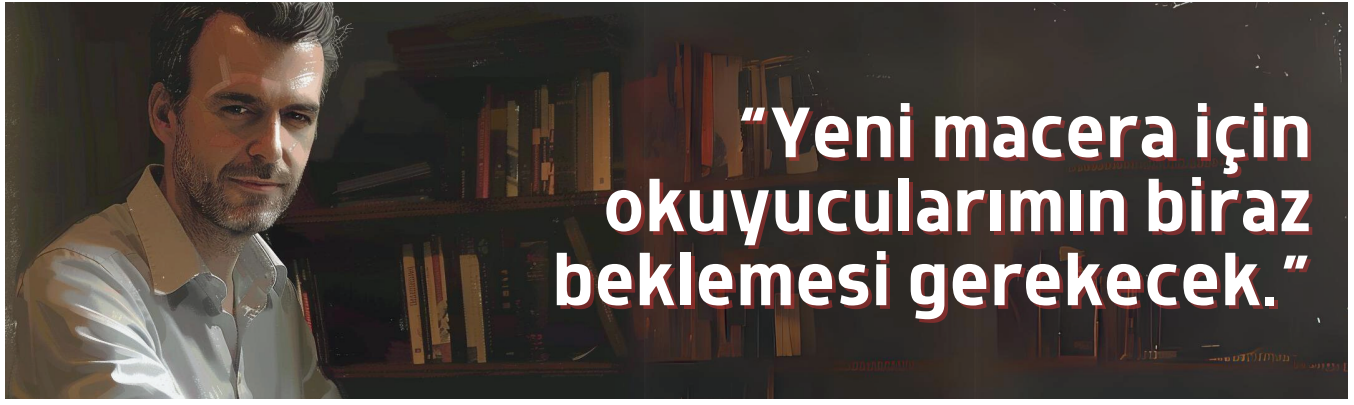
Resim: Ercan Akbay
Öykü: Alper Kaya

YAĞMURDAN SONRA

Yağan yağmurun altında, sevgilisini garda bekliyordu.
Bilmiyordu ki, gelen kadının niyeti aslında onu
öldürmekti. Adamın kanı, yağmurun sularına
karışırken onlarca kilometre ötede bir telefon çaldı:

“Evet, şimdi bitti. Kadını da ortadan kaldırın.”

2020 yılında Virtüöz romanıyla tanıştığımız yazar **Cengiz Bahadır**'ı ağırlıyoruz. Kendisine tıp kariyeriyle birlikte sürdürdüğü yazarlık yolculuğunu ve bu sene Kitap Dergisi'nin Yılın Telif Polisiye Roman Ödülü'nü alan ikinci romanı Çocuk'u sorduk. İyi okumalar

Aras Gençtürk: Yazmaya nasıl başladığınızı merak ediyorum ve bu soru özelinde size unvanlarınızla hitap etmek durumundayım. Prof. Dr. Cengiz Bahadır'ın Yazar Cengiz Bahadır'a dönüşü nasıl oldu?

Cengiz Bahadır: Aslında ben de nasıl oldu anlayamadım. Çocukluğumdan beri polisiye meraklıyım. Ama akademik kariyer yapan birinin bir yere gelene kadar okuyacak ve yazacak çok şeyi olduğu için başlarda bu merakımı filmlerle giderdim. Son on yıldır polisiye kitap okuyacak zamanım oldu. Mesleğin getirdiği bir özellik belki de ama mantık ve kurgu hataları konusunda çok hassasım. Okuduğum romanlarda teorik olarak mümkün ama pratikte imkânsız olayların anlatılması canımı çok sıkardı. Okuduğum kötü kitaplar bende "Bunlardan çok daha iyisini yazarım," düşüncesini doğurdu. Zaten bana bir şey yaptırmak istiyorsanız "yapamazsın" deyin. Anlayacağınız mücadeleyi severim ve aslında polisiye yazmak da büyük bir mücadeledir. Yazarlığa böyle başladım.

Aras Gençtürk: 2020'nin aralık ayında İkinci Adam Yayınları tarafından yayımlanan ilk romanınız Virtüöz'ün ikinci baskısında 'Bir Modern Zaman Polisiyesi' ibaresi var. Hem Virtüöz'den hem de bu konudan bahsedelim: Nedir modern zaman polisiyesi ve nasıl olmalıdır?

C: Polisiye yazmak zordur. Olayların günümüzde geçtiği polisiye roman yazmak ç ok daha zordur. Modern zamanı 2010'lar sonrası olarak düşünebilirsiniz. Olayı iyi kurgulayacaksınız. Mantık hatası olmayacak, kurgu eksiksiz olacak. Dikkat ederseniz özellikle iyi polisiye romanların çok büyük bölümünde olaylar eski zamanlarda ya da kırsalda geçmektedir. Bunun sebebi modern zamanın getirdiği teknolojiden kurtulma isteği aslında. Artık sıradan bir işyerinin ya da apartmanın bile güvenlik kamerası var. Herkes akıllı telefon kullanıyor. Bütün yollar MOBESE kameraları ile donatılmış durumda.

Teknolojinin çepeçevre etrafımızı sardığı şehir ortamında yakalanmadan cinayet işlemek neredeyse imkânsız. 90'larda katil "Cinayet saati neredeydiniz?" sorusuna "Evimde tek başıma TV izliyordum." diye cevap verebilirdi. Ama modern zamanda oturduğu apartman ya da sitenin güvenlik kameraları, yandaki işyerinin güvenli kamerası, trafik ışıklarındaki MOBESE kameraları ve akıllı telefonunun HTS kayıtlarından kurtulabilirse o saatte evdeydim diyebilir. Yani modern zamanlarda yakalanmadan cinayet işlemek, hele hele seri cinayet işleyebilmek için olağanüstü bir zekâ ve planlama gerekir. Virtüöz'ün hikâyesi de böyle başladı. Olağanüstü zeki bir katil ve dahiyane bir plan. Öyle ki her şeyi, herkesi aldatıyor. Şehrin göbeğinde işlenen ve alakasız gibi görünen bir sürü cinayet. Üstelik failleri de belli. Bu kadar zeki bir katille boy ölçüşebilecek en az onun kadar zeki bir de kahramanımız olmalı. O da Başkomiser Aras Emre

Aras Gençtürk: *O zaman Aras Emre'nin ve ekibinin ortaya çıkışını biraz daha açalım. Okurunuzun onları 'gerçekçi' bulmasındaki sebep sizce nedir?*

C: Polisiye romanlarda ve klasik Hollywood polisiyesinde olayın kahramanı olan dedektif ya da komiser genelde sorunlu bir tiptir. Günde bir iki paket sigara, bolca alkol tüketir. Kabadır. Amirleriyle devamlı kavga eder. Kural tanımaz. Böyle söylediğimde herkesin aklına bu tanımlamalara uyan yerli, yabancı roman ya da film kahramanları gelmiştir. Ben alışılmışın dışına çıkmak istedim. Başkomiser Aras sıra dışı hafızası ile çok zeki, iyi giyinen, rafine zevkleri olan, beraber çalıştığı insanlara çok değer veren, çevresi ve amirleriyle son derece uyumlu bir adam. Belki de okur Başkomiser Aras'ı ve ekibini gerçekçi bulmadı; ama klişe polis komiseri karakterlerinden öyle sıkılmıştı ki onları bağına bastı.

Aras Gençtürk: *İkinci romanınız Çocuk 'Bir Başkomiser Aras Emre Polisiyesi' alt başlığıyla, 2023 yılında Maceraperest etiketiyle okurla buluştu. Öyle bir vaka var ki kitapta, zekasıyla meşhur Başkomiserimiz Aras için bile çözmesi kolay değil. Neler söylersiniz Çocuk için?*

C: Çocuk'ta da yine sıra dışı bir katilimiz var. Otoparklarda boğularak öldürülen insanlar var ama geride hiçbir ipucu yok. Geçmişinden güç alarak gelen bu katilin planı şeytana bile pabucunu ters giydirecek cinsten. Öyle ki geçmiş ile bugünün birleştiği finale kadar Başkomiser Aras dahil hiç kimse cinayetlerin gerçekte nasıl işlendiğini anlayamıyor. Kitaplarımı kendim nasıl kitap okumak istiyorsam öyle yazıyorum aslında. Kitabı okuduğumda anlatılan olay dışında bilgi dağarcığıma bir şeyler ekleniyorsa o kitabı daha çok seviyorum. Akademisyen olduğum için öğrenmeyi ve bildiklerimi öğretmeyi seviyorum. Okuyucularımın da kitabımı bitirdiklerinde anlatılan olayların dışında bir şeyler öğrenmiş olmalarını istiyorum. O yüzden Çocuk çok öğretici bir kitap aynı zamanda. Akıcı bir üslupla yazmaya çalıştım. Okuyucuyu gereksiz detaylarla sıkmayan, okunması kolay ve eğlenceli bir kitap olduğunu düşünüyorum. Aynı zamanda bulmaca severler için tam bir beyin fırtınası diyebilirim. Virtüöz gibi "kim" den ziyade "nasıl" sorusuna odaklı. Ve en önemlisi okuyucu tarafından finale kadar çözülmesi çok zor bir kitap.

Aras Gençtürk: *İlk romanlar her zaman farklıdır. Okur bazen yazarı ilk romanı ve sonrası şeklinde değerlendirebiliyor. Siz ilk romanınız ve şimdiniz arasında bir fark görüyor musunuz? Çocuk'da Virtüöz'e göre farklı pratikler söz konusu mu?*

C: Virtüöz girift hikâyesi ile çok çetin bir mücadele idi benim için. Oldukça karışık olay örgüsünü mantık ve kurgu hatası yapmadan sürpriz finale bağlamak kolay değildi. Sonradan tekrar değerlendirdiğimde Virtüöz'ün edebiyat yönünün biraz eksik kaldığını söyleyebilirim. Biraz sinematografik yazmıştım. Belki de karışık olay örgüsü ve kurguyla çok uğraştığımdan edebiyat kısmına gerekli özeni gösteremedim. Virtüöz'ün başlangıcında bir 'temel fikir' vardı; ancak hikâyeyi yazarak geliştirdim. Yani başladığımda olayların gelişimi ve sonucu belli değildi. Yazdıkça eklemeler ve yeniden düzenlemelerle finale kadar devam ettim. Bu da benim için oldukça yorucu oldu. Çocuk'ta ise finale kadar her şeyi kafamda kurgulamıştım. Başlangıç, gelişme ve finali kafamda bitirdikten sonra yazmaya başladım. O yüzden çok daha kısa zamanda yazabildim. Çocuk'ta romancı olarak biraz daha olgunlaştığımı söyleyebilirim.

Aras Gençtürk: *Ülkemizde yazmak ve yazarak üretmek başlı başına zor bir iş. Kaldı ki biz bunu çalışırken, farklı işlerde mesai harcarken sürdürme gayreti gösteriyoruz. Prof. Dr. Cengiz Bahadır bu konuda ne düşünüyor? Hem mesleğinize hem de yazarlık kariyerinize nasıl zaman ayırıyorsunuz?*

C: Aslında yazarlığı hobi gibi düşünüyorum. İlerde bir yazarlık kariyerim olur mu bilemem. Doktorluk diğer mesleklerle göre çok daha dinamik. Tıp devamlı ilerliyor ve kendinizi güncel tutmak için devamlı okumak ve yeni şeyler öğrenmek zorundasınız. Akademisyen olunca daha da çok efor sarf etmeniz gerekiyor. Son 4-5 yıldır özel hekimlikle beraber akademisyenlik aktivitelerim azalınca akşamları bolca zamanım oldu. Boş oturmaya da hiç sevmem. Boş zamanım varsa kendime iş yaratırım. Az uyuyan biraz hiperaktif bir insan olduğum için de roman yazacak zamanım oldu. Mesleğim bende biraz öğrenme alışkanlığı da yaptı herhalde. Boş zamanlarımda Başkomiser Aras gibi devam internette geziniyor ve yeni şeyler öğrenmeye çalışıyorum. Bu öğrendiklerimin romanlarımda inanılmaz katkısı oluyor diyebilirim. Ayrıca özel olarak da çok yoğun çalışan bir hekimim. Her gün yaklaşık 30 bazen daha fazla hasta görüyorum. Bu kadar fazla insanla temasa geçince doğal olarak başkalarının hayatlarıyla ilgili de birçok şey öğreniyorsunuz. Bazı hastalar artık aile dostu ya da arkadaşınız oluyor. Onlardan da öğreniyorsunuz. Hayat sonsuz bir öğrenme aslında. Bilgi dağarcığınıza kattığınız her şey daha sonra romanınızı yazarken elinizin altındaki bir madende işlenmeyi bekleyen cevherlere dönüşüyor.

Aras Gençtürk: *Çocuk aynı zamanda Kitap Dergisi'nin Yılın Telif Polisiye Roman Ödülü'ne de layık görüldü. Bu ödül ışığında Aras Emre'nin ve ekibinin hikâyesinin daha bitmediğini söylemek yanlış olmaz herhalde. Gelecekte bizi ne bekliyor?*

C: Başkomiser Aras'ın hikâyesinin daha bitmediğini söyleyebilirim. Şimdilik kafamda serinin üçüncü romanını yazıyorum. Ama finaline kadar gelmeden yazmaya başlamayacağım. Mükemmeliyetçi bir insanım ve sırf yazmış olmak için değil içime sinen, okuyucuya keyif veren ve öncekiler gibi tahmin edilemez finali olan bir roman olsun istiyorum. Anlayacağınız yeni macera için okuyucularımın biraz daha beklemesi gerekecek. Kafamda yazmaya başladığım bir bilim kurgu romanın da olduğunu söyleyeyim.

Profesör Doktor Cengiz Bahadır'ın ilk polisiye romanı, 2020 yılında İkinci Adam Yayınları'ndan çıkan 382 sayfalık **Virtüöz**. Serinin ikinci kitabı ise 2023 yılında Oğlak Yayınları'ndan çıkan 378 sayfalık **Çocuk**. Bahadır, bu iki kitabında size Başkomiser Aras Emre'nin maceralarını anlatıyor.

Öncelikle Cengiz Bahadır'la ilgili küçük bir anıyla başlamak isterim. Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon profesörü olan yazarımız bana ilk kitabını imzalayıp verirken şöyle yazmıştı: "Romanımı yazıp bitirme konusunda pes etmek üzereyken verdiğiniz destek ve motivasyon sayesinde Virtüöz'ü bitirebildim." Yani, bu kadar iyi polisierlerin ortaya çıkmasında ufak bir katkı olmuşsa ne mutlu bana...

Gelelim **Virtüöz**e.

İstanbul'da geçen olaylar silsilesi bir torbacı cinayeti ile başlar. Sonrasında kazalar ve birbiri ile hiç ilişkisi yokmuş gibi görünen olaylar zinciri ile devam eden kitabımızın başrolünde yazımın başında da belirttiğim gibi Başkomiser Aras Emre var. Aras Emre, Türk polisierlerinde yazılan başkomiser karakterlerinden çok farklı. Travmaları, kayıpları ve geçmişi her insanın yaşayabileceği türden.

Son derece zeki biri olan Başkomiser Aras; fotografik hafızası ve koku hafızası kuvvetli, meraklı, merak ettiği tüm bilgileri derinlemesine araştıran, kibar, duygularını mimiklerine yansıtmayan nadir insanlardan. Kitabımızın yardımcı oyuncularını ise, ekibin diğer üyeleri Bahri ve Nilay.

Görsel: Mubi

Ve gelelim, 2023 yılında Kitap Dergisi tarafından Yılın Telif Polisiye Roman Ödülü'nü alan **Çocuk**'a...

Bu kitabı okurken kendimi bazen bir aşk filmi sahnesinde bazen kötü adamların peşinde bir aksiyon sahnesinde bazen de eziyet gören bir aile draması sahnesinin bütününden oluşan bir film seyretmiş gibi hissettim. Çocuk, tam anlamıyla hayatın bütünü gibiydi. Her duygudan, her öfkeden ya da her üzüntüden kırıntılar içeren; okurken elinizden bırakamayacağınız çok zekice kurgulanmış bir polisiyeydi.

Kendi araçlarında kafalarına torba geçirilip boğularak öldürülen maktuller, arkasında hiçbir ipucu bırakmayan bir katil, olayları çözmek için simülasyonlar gerçekleştiren ve sürekli kafa yoran bir başkomiser, başkomiserine aşık ama çaktırmamaya çalışan komiser Nilay ve babası tarafından annesine ve kendisine her gece şiddet uygulanan bir çocuk...

"Türk yazarlar polisiye yazamıyor" söylemini kesinlikle haksız çıkartan iki harika polisiye. Sevgili Cengiz Bahadır, hayatın içinden her duyguyla süslediği kurgusunu gerçekten kusursuz ve zekice oluşturmuş.

Kitabın sonuna kadar merakla ve şüpheyile katili bulmaya çalışıyorsunuz. Yazı dili de son derece sade ve akıcı. Bitmesini hiç istemeyeceğiniz ya da "Yenisi ne zaman gelir?" sorusunu soracağınız müthiş polisierler.

Bu vesileyle, kendisine de soralım: "Yenisi ne zaman gelir?"

"İnsanlar, inanması en kolaya inanır."

"Her insanın bir geçmişi vardır, bir de geçmemişi. Artık geçmemişi yaşama vaktidir."

ARKADAŞIMIN ABİSİ

O cumartesi günü saat 12.00'de arkadaşımın evinde ders çalışmak için buluşacaktık. Çoğunlukla ben onlara giderdim. Üç katlı evleri sessizdi, arkadaşım Leyla'nın odası genişti. Leyla'nın bir abisi vardı ama odasından hiç çıkmazdı. Aynı site içinde oturuyorduk, bu nedenle onlara yürüyerek gidiyordum. Evleri uzun bir sokağın sonundaydı. O gün de her zamanki gibi kitaplarımı çantama doldurup evinin yolunu tuttum.

Kapıyı çaldım. İlk çalışımda açan olmadı. Bir kere daha denedim. Bu sefer kapı açıldı. Karşımda Leyla'nın abisi duruyordu.

Şaşkınlıkla ne diyeceğimi bilemedim, "Merhaba ben Ozan, Leyla'yla ders çalışacaktık 12.00'de" dedim.

Etrafına bakındı. "Evde benden başkası yok," dedi.

Bir an acaba Leyla'yı yanlış mı anladım diye düşündüm ama imkânı yoktu. Defalarca konuşmuştuk. Hatta dün akşam da beni tekrar aramış, Kırmızı Pazartesi romanını getirmemi istemişti. Kendi kitabını bulamıyordu. Romanla ilgili ödev hazırlayacaktık.

"Ama biz Leyla'yla sözleşmiştik. Nerede acaba biliyor musunuz?" dedim çekinerek.

"Bilmiyorum. Annem babam ve o sabah evden çıktılar. Ben uyuyordum," dedi.

Acaba kötü bir şey mi olmuştu? Aceleyle çıkmış olmalıydı yoksa Leyla bana haber verirdi.

"Peki, o zaman ben gideyim. Leyla'yı ararım daha sonra. İyi günler," dedim ve gitmek için yeltendim.

"Adım Ozan demiştin değil mi?" diye seslendi abisi.

Tekrar dönüp, "Evet," diye yanıtladım.

"Seni tanıyorum. İstersen gelip burada bekleyebilirsin. Eğer 12.00 için sözleştiyseniz birazdan döneceklerine eminim. Trafığe takılmış olmalılar," dedi.

Eve dönüp sonra tekrar çıkmaktansa burada beklemem daha mantıklı olur diye geçirdim içimden. Abisi kesin odasına giderdi. Ben de Leyla'nın odasına geçip çalışmaya başlayabilirdim.

"Olur, teşekkür ederim," dedim içeri doğru yürürken.

Kapıyı arkamdan kapadı.

"Mutfağa gelsene. Kendime tost yapacaktım. Sana da yapayım," dedi. Şaşırmıştım. Bu eve defalarca gelmeme rağmen hiçbir zaman benimle konuşmamıştı. Tesadüfen koridorda karşılaşırsak homurtular çıkarak yanından geçip gidiyordu.

"Zahmet vermek istemem. Leyla'nın odasında oturabilirim," dedim.

"Ne zahmeti canım. Makineye bir tost daha koyacağım sadece. İsrar ediyorum," dedi. Sesini ilk defa net olarak duyuyordum.

"Teşekkür ederim," deyip mutfağa girdim. Mutfağın ortasında genişçe bir ada, etrafında da bar sandalyeleri vardı. Sandalyelerden birine oturup çantamı yere bıraktım. Abi rutin hareketlerle dolaptan ekmek, buzdolabından peynir çıkarıyordu. Malzemeleri getirip adaya bıraktı. Yeniden buzdolabına dönüp meyve suyu çıkardı.

"Sen ve Leyla lisedesiniz değil mi?" diye sordu aniden. Soru o kadar saçma geldi ki bir an ne diyeceğimi bilemedim. Kardeşinin lisede okuduğunu bilmiyor muydu?

"E... evet... Lise sondayız," dedim.

"Ne güzel. Lise güzeldir. Lise iyidir," dedi mırıldanır gibi.

Ekmeğe tereyağı sürmeye başladı.

"Portakal suyu da içer misin?" Ben evet diyecek oldum ama cevabımı beklemeden elindeki bıçakla beni işaret edip, "Aaa! Yoksa siz sevgili misiniz!" dedi.

"Hayır hayır, kesinlikle değiliz," dedim kızarmaya başladım. Yüzünde tuhaf bir gülümseme vardı. Utanmam hoşuna gitmiş gibiydi.

"Komik oldu şimdi böyle değil mi, bıçağı sana doğrulttum falan," dedi ve bıçağı tabağın yanına bıraktı. "Takılıyorum be dostum rahatlasana. Abi triplerine gireceğimi mi sandın?"

Ekmepleri tost makinesine koydu. Makinenin kapağına bastırırken bir yandan ısıklı çalışıyordu.

"Üniversitede ne okumak istiyorsun bakayım?" diye sordu.

"Edebiyat okumayı düşünüyordum," dedim.

"-dum mu? Vaz mı geçtin?"

"Hayır vazgeçmedim, yani okumayı düşünüyorum. Ama kafam net değil."

"Peki, ne edebiyatı?"

"İngiliz olabilir."

"Öğh. Dayanamıyorum o ukalalara. Shakespeare denen herif değil mi?"

"Sadece o yok tabii."

"Ama ona tapıyorlar değil mi?"

"Galiba. Onu ben de sıkıcı buluyorum. Ama başka yazarlar da var."

"O adam kesin nonoş."

Cevap vermedim. Tostları makineden çıkardı, tabağa koyup önüme itti. Bardağa meyve suyu doldurup uzattı. Bütün keyfim ve iştahım kaçmıştı ama mecburen tosttan bir ısırık aldım, "Elinize sağlık," dedim.

"Afiyet olsun. Hiç sorun değil. Alt tarafı bir tost."

Karşıma oturdu.

"Ne diyeceğim. Bana bir şiir okusana aklından."

"Ezberimde hiç şiir yok ki."

"Öyle mi? Sen nasıl edebiyat okuyacaksın o halde?"

Kaşlarını çattı. Az önce Shakespeare'i beğenmeyen adam, şimdi ezberimde şiir yok diye beni neredeyse dövecekti.

"Okula gidince ezberlerim. Üniversite bunun için yok mu zaten?" dedim gülererek. Ama o gülmedi.

"Hukuk okumalıymışsın. Çenen maşallah," dedi. Ne çenemi gördün diye sormadım. Sessizce tostumu yedim. Mutfakta asılı duran saate baktım. 12.30 olmuştu.

"Acaba bir sorun mu var? Neden hâlâ gelmediler?" diye sordum.

"Sorun olmadığına eminim. Birazdan gelirler," dedi. "Bugün ne çalışacaksınız?" diye ekledi. Bu yarım saat içinde ne kadar çok soru sormuştu.

"Kırmızı Pazartesi hakkında bir ödev yazacağız" dedim.

"Ya... Şu İspanyol'un romanı mıydı?"

"Kolombiyalı," dedim. Sonra onu düzelttiğim için pişman oldum.

"Fark eder mi?" dedi. Gözlerini bana dikmişti.

"Etmez," diye mırıldandım.

"Kitap ne hakkında?"

"Bir kasabada geçiyor. Santiago Nasar adında birisi var. Töre cinayetine kurban gidiyor. Kasabada herkes onun öldürüleceğini biliyor ama kimse engellemek için bir şey yapmıyor."

"Yani baştan belli kimin öleceği. İşin heyecanı nerede o zaman?"

"Evet, baştan belli hatta roman, Santiago, onu öldürecekleri gün... diye başlıyor. Heyecan değil de, kasabadakilerin davranışlarını okumak ilginç."

"Kitabı beğendin mi?"

"Evet. Okulda bize zorla okutulan kitaplar genelde berbat oluyor. Ama bunu sevdim."

Önümdeki boş tabağı ve bardağı aldı. Tekrar teşekkür ettim. "Önemi yok," dedi.

12.45 olmuştu, hâlâ gelen giden yoktu.

"Tuvaleti kullanabilir miyim?" dedim.

"Kullanmamayı tercih ederim," dedi. Şaşırmıştım çünkü aslında yalnızca nezaketen sormuştum. Müsaade etmeyeceğini hiç düşünmemiştim.

"Çünkü bozuk" diye ekledi.

"Üst kattaki de mi?" diye sordum.

"Özellikle üst kattaki bozuk," dedi. Alındaki bir damar belirginleşmiş miydi, bana mı öyle geliyordu?

"Ben en iyisi eve gideyim. Sizi de daha fazla tutmayayım. Sanırım gelmeyecekler," dedim.

"Biraz daha kalsana. Lafliyorduk."

"Eve gitsem daha iyi olur. Gerçekten zahmet vermek istemem."

Eğilip çantamın sapını kavradım.

"Ama ısrar ediyorum. Kalmalısın," dedi. "Her an gelebilirler."

Çantamın sapını bıraktım.

"Ya bak bazen benim aklıma tuhaf tuhaf sorular gelir. Sen de edebiyatçısın madem. Sana da bir tane sorayım mı şimdi?" dedi.

Sorma deme hakkım var mıydı acaba? Zaten cevabımı beklemeden devam etti.

"Şimdi diyelim ki ben bir suç işledim. Sonra da hafızamı tamamen kaybettim. Olur ya. Artık ben ben değilim. Bizi biz yapan şey beyin değil mi? Artık beynim benim değilse, bedenimi cezalandırmanın bir anlamı olur mu sence? Veya bir cinayet işledim ama kafam gidikken. Uyandım ve hiçbir şey hatırlamıyorum. Sence ne olur?"

"Nereden bilebilirim ki?" dedim huzursuzca gülererek. Vücudumdaki kan beynime hücum ediyordu şimdi.

"Biraz düşün! O güzel kafanı yor biraz."

"Herhalde cezalandırmak gerekir. İnsanlar bu bahaneye sığınmasın diye yani."

"Ama beynim o sırada kendini kapamış. Cinnet geçirmişim. Yazık değil mi bana? Kendime geliyorum ve bakıyorum ki ortalık kan gölü."

"Gerçekten bilemiyorum."

"Bir de edebiyatçı olacaksın!"

"Ben sadece kitap okumayı seviyorum."

"Peki, okuduğun karakterleri de böyle yargılıyor musun?"

"Ama onlar kurgu."

"Edebiyatçıların anlayışlı insanlar olması gerekmez mi?"

"Anlaşılmak insanı masumlaştırmaz ki. Sadece durumu anlamış oluruz. Yani ben birisi için şuçu bu nedenle işledi anladım, diyebilirim. Ama suç suçtur."

"Vay. Bu ne büyük büyük laflar böyle. 17 yaşında değil misin sen?"

"Sadece düşünüyordum. Büyük laflar etme amacında değildim"

"Biraz daha anlayışlı biri olmalısın. Her suçun bir sebebi vardır. Mesela benim beynim böyleyse, öfkemi kontrol edemiyorsam. Veya veya dur. Bir kedi ayağıma işediyse! O zaman onu öldüremez miyim? Birisi beni sinirlendirirse, neden onu öldürünce benim suçum oluyor? Böyle bir durumda ceza almalı mıyım?"

Midem ağzıma geldi.

"Almalısınız," dedim kısık bir sesle.

"Duyamadım" dedi kulağını bana doğru döndürüp. Yüzü çarpılmış gibi korkunç bir ifadeye bürünmüştü. Yeniden çantamın sapını kavradım. Sanki çantam beni koruyacaktı.

"Beni yargılıyor musun ya sen?"

"Anlamıyorum," dedim. "Neden... Yani düşüncesi bile..." Boğazım düğümlendi, devamını getiremedim. Öfkeyle üzerime geldiği için karşısında suspus olmamı bekliyordu.

"Sen ezik misin? Bir de adam olacaksın. Biri kardeşime bir şey yapsa, onu savunmayacak mısın?"

"Tabii ki savunurum. Bana ihtiyacı varsa elimden geleni yaparım. Ama ne alakası var anlayamıyorum."

Birden kahkaha attı.

"Sen var ya, çok fena bir şeysin. Çenen büzüldü. Sakın ağlama şimdi karşımda. Sadece şaka yapıyorum. Hepsi şaka şaka!" dedi. Çok eğleniyor gibi bir hali vardı. "Kocaman bir şaka!"

"Ben gidiyorum," dedim ayağa kalktım.

"Yav eğleniyorduk. Amma hanım evladı çıktın. Shakespeare gibi nonoş musun sen de?"

Kapıya doğru yürümeye başladım. O sırada çantamın içindeki telefonumun titreştiğini fark ettim. Sessize aldığımı unutmuştum. Leyla'nın abisi hâlâ gülüyordu.

Aynı anda dışarıdan bir kadın çığlığı geldi.

"Ozan!"

Bu annemin sesi miydi? "Anne?" diye seslendim. Birden uzaklardan bir polis sireni duydum.

Dış kapıyı açtım. Kapının önünde annem bir elinde telefon ağlıyor ve "Ozan," diye bağıırıyordu. Beni görünce ağlaması şiddetlenerek üzerime koştu ve beni kucakladı. "Çabuk!" diyerek merdivenlerden aşağı sürükledi. "Rifat Bey'i bıçaklamış. Bakkal."

Annem sayıklar gibi konuşuyordu.

Evin bulunduğu sokağa peş peşe iki polis arabası giriyordu şimdi. Sokaktaki diğer evlerde oturan herkes de evin önüne çıkmıştı.

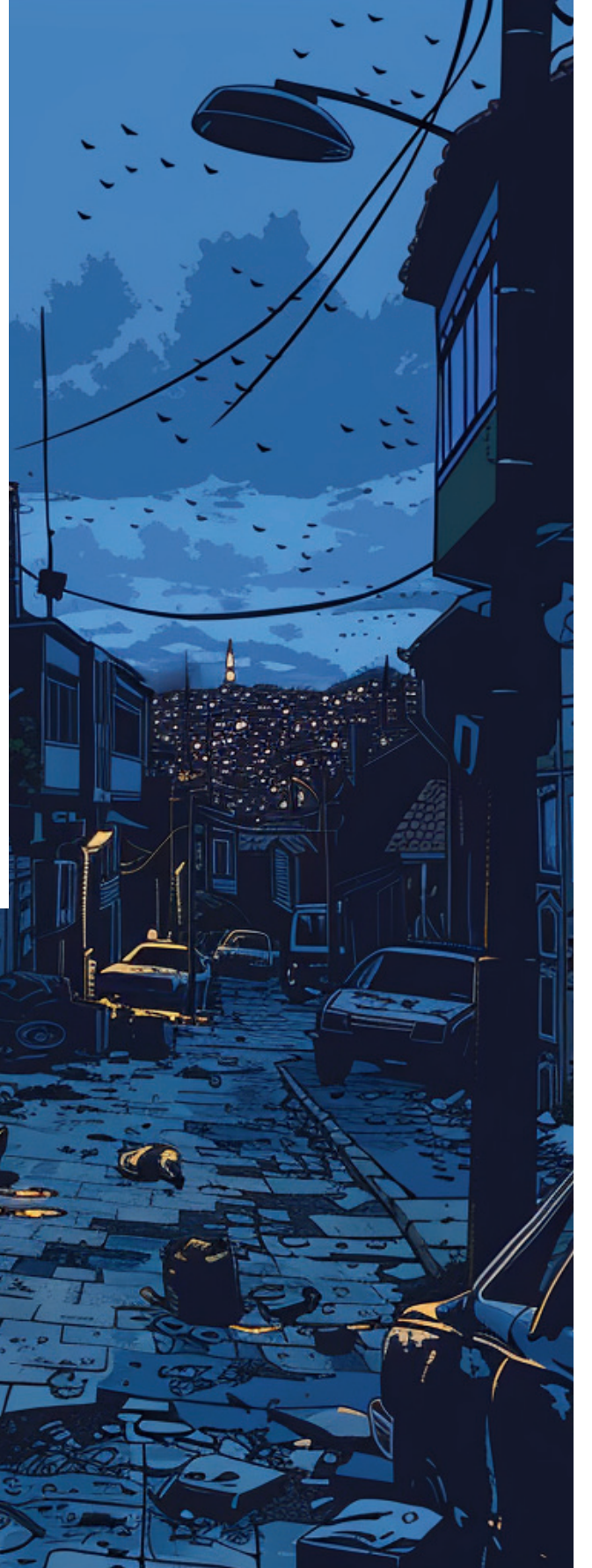
"Anne ne..." diye soracaktım ki bir grup polis yanımızdan geçip koşarak evin içine hücum ettiler.

Mutfağın açık camından alt kattaki memurun sesi geldi.

"Kelepçeledik amirim."

Sonra üst katın camından bir polis memuru bağırdı.

"Üçü de ölmüş. Anne, baba ve kız."

Murder Is Game Over, HitherYon Games tarafından 2022 yılında piyasaya sürülen bir 'indie' dedektiflik oyunudur. Kendilerinin de belirttiği üzere bu oyun usta yazar Agatha Christie'nin unutulmaz kahramanı Hercule Poirot ile Scooby-Doo'nun bir oyun içerisinde birleşmesiyle ortaya çıkmış. Guy isimli karakterimiz ve iz bulmakta başarılı köpeği Cleo'nun kontrollerini sağladığımız oyunda, kentin tek kalesini yakın zamanda satın alan oyun geliştiricisi Russell'ın şüpheli ölümünü aydınlatmaya çalışıyoruz. Yerel polisin bize gösterdiği sekiz farklı şüpheliyi soruşturuyor; kale görevlisinin kirli sırlarına vakıf oluyor ve bazen de Cleo ile mama avına çıkıyoruz.

Oyun kısa olduğu için içerikle ilgili vereceğim detaylar zaten oyunun yirminci dakikasında karşınıza çıkmış olacak; o sebeple 'spoiler' vermeden devam etmeye çalışacağım. Yaklaşık bir, bir buçuk saatlik bir oynayış deneyimi sunan Murder Is Game Over, etrafınızdaki karakterlerden destek alabileceğiniz, kontrolleri oldukça basit bir oyun. Tam da bu yüzden video oyunlarına yeni başlayanlar veya başlamak isteyenler için çok uygun bir oyun olduğunu düşünüyorum. Dedektiflik hikâyelerinden zevk alan biriyseniz çok vakit harcamadan, kısa bir soruşturma süresiyle hem eğlenip hem de kendinizi zorlayabilir; daha öncesinde bir oyun tecrübeniz yoksa bile rahatlıkla bitirebilirsiniz.

“
CİNAYET!
İNANILMAZ DERECEDE ZENGİN BİR OYUN TASARIMCISI, VERMONT KIRSALINDAKİ BİR KALENİN DIŞINDA ÖLÜ BULUNUR VE KISA SÜRE SONRA KANITLAR BUNUN YALNIZCA YEREL BATIL İNANÇLARA ATFEDİLEN TUHAF BİR KAZA OLMADIĞINI GÖSTERİR. ŞİMDİ SUÇLUYU ARAŞTIRMAK VE TUTUKLAMAK SİZE KALMIŞ. OLASI ORTAKLAR OLARAK OYNAYIN - KALE ARAZİSİNİ KEŞFETMEK, İPUÇLARINI ARAMAK VE ŞÜPHELİLERİ SORGULAMAK İÇİN AS DEDEKTİF DEDEKTİF GUY VE İPUÇU KOKLAYAN KÖPEK CLEO. DAVAYI ÇÖZEĞİLİR MİSİN?
”

Dedektiflik oyunlarının bilgisayar kısmında büyük pastanın sahibi edebiyatta da olduğu gibi Sherlock Holmes; fakat son yıllarda Gamedec, Rainswept ve büyük başarı hikâyelerine imza atan Disco Elysium gibi oyunlar da türe değer kattı. Özellikle Disco Elysium saatler süren yapısı, oyuncu karakter etkileşimi ve karakterimize verdiğimiz yetenek seti çerçevesinde değişen oynanışı ile farklı bir boyuta ulaştı. Bu büyük sükse yapan oyunların yanında Murder Is Game Over da kesinlikle adından söz etmeye değer. Yaşattığı kısa süreli deneyim, büyük rakiplerinin onca imkânla ortaya çıkardığı oyunlara benzer bir heyecan yaşıyor.

Oynanış kısmında değinilmesi gereken en önemli unsur Cleo ve Guy arasındaki farklılık. Cleo olarak oynarken çeşitli yerlerde paketler buluyor ve ipuçlarını takip ediyorsunuz. Guy ile oynarken işin konuşma kısmını yapıyor ve soruşturmayı yürütüyorsunuz. İki karakter arasındaki geçişi de tek bir klavye tuşuyla sağlayabiliyorsunuz. Yani saniyeler içerisinde ipucu arama kısmından konuşma kısmına geçebilirsiniz. Özellikle Cleo'yu yönetirken bazı insanlarla konuşmaya çalıştığınızda farklı yaklaşımlar sergilediklerini göreceksiniz.

HitherYon Games son iki senede iki farklı cinayet bölümü de yayınlamaya Murder Is Game Over heyecanını sürdürdü. Streaming Death ve Deal Killer'ın ilk oyuna göre biraz daha uzun süren maceralar olduğunu belirtmekte fayda var. Oyunun Ten-Ten ile benzerliğini vurgulamadan da geçmek istemem. Bu tecrübeyi yaşayacak herkese şimdiden iyi oyunlar dilerim...

Trabzon'da yapmayı sevdiğim şeylerden biridir tiyatroya gitmek. Bu anlamda şanslı şehirlerden olduğumuzu düşünüyorum. Devlet Tiyatroları Haluk Ongan Sahnesi'nde bir oyun izledim; muhteşemdi. Aslında az çok tahmin ettim oyunun iyi olacağını çünkü İra Levin tarafından yazılmış bir metnin kötü olma şansı olabilir mi?

1970'lerin sonunda İra Levin tarafından yazılan **Ölüm Tuzağı**, Broadway'de tam dört yıl boyunca sahnelenmiş. Bunun nedenini anlamak zor olmadı. Tamam, orijinalinden uyarlama yapılırken 'mecburen' bazı değişiklikler yapılmış; ama bu aldığım zevki asla azaltmadı. Hatta oyunculuk öyle iyiydi ki daha iyi bile olmuş olabilir. Zira filmi izleyen ben, oyundan daha fazla keyif aldım.

Bir yanda gizem, muamma, hırs, cinayetler, tuzaklar, entrikalar, patlayan silahlar, diğer yanda karnım ağrısına kadar attığım kahkahalar! Daha önce oyunu ya da film versiyonunu görmediğiniz sürece, en sonunda bile ne olacağını asla tahmin edemezsiniz.

Ve Perde...

(M.Ceyhan GEN - Elvan ÇANAKOĞLU)

Bruhl çiftinin evine açılır perde. Eski bir efsane olan ama uzun zamandır bir başarıya imza atamayan oyun yazarı **Sidney Bruhl** (M.Ceyhan GEN) ile tanışırız. Oyun başlarken Bruhl, karısı **Myra**'ya (Elvan ÇANAKOĞLU) öğrencilerinden biri olan **Clifford Anderson** (Volkan SATIR) tarafından yazılan bir oyunun, okuması için kendisine gönderildiğini anlatır.

ÖLÜM TUZAĞI/ 2 PERDE

YAZAN:
İRA LEVIN
ÇEVİREN:
HALE KUNTAY
YÖNETEN:
VOLKAN ÖZGÖMEÇ

OYUNCULAR
SIDNEY BRUHL:
M.CEYHAN GEN
MYRA BRUHL/ PORTER MILGRIM:
ELVAN ÇANAKOĞLU
CLIFFORD ANDERSEN:
VOLKAN SATIR
HELGA TEN DORP:
SELİN POYRAZ

Öyle kıskanmıştır ki... Çünkü oyun oldukça iyidir. Geçmişteki zaferlerini anımsar Bruhl. Ayakta alkışlandığı ve paranın cüzdanını doldurduğu günleri... Duvarlardaki eski oyunlarının afişlerine bakar. Eşi Myra, 11 yıldır olduğu gibi kocasına destek olmaya ve akıl vermeye çalışır. Adı "Ölüm Tuzağı" olan oyunu yazar öğrencisiyle beraber çalışmasını söyler. Bu ortak yapımın uzun zamandır içinde bulundukları maddi sorunları çözeceğine ve belki de kaybettiği ilhamı geri getireceğine Sidney'i ikna etmeye çalışır. Sidney pek ikna olmuş görünmez. Öğrencisinin yeteneklerinden faydalanmanın daha kolay yolları olduğu konusunda şakalar yapmaya başlar.

Örneğin, salonunun duvarlarını süsleyen antika silah koleksiyonundaki baltayla kafasını uçurmak gibi... Myra duyduklarına inanamaz. Kocasının gözünü kırpmadan birini öldürebileceği düşüncesi bile zaten hassas olan kalbine bıçak gibi saplanır. Eşini korkuttuğunu fark eden Sidney iş birliği yapma fikrine sıcak bakar ki başka çaresi de yoktur. Çünkü böylelikle Sidney'in kariyeri yeniden canlanacak ve genç acemi öğrenci tiyatrodaki ilk itibarını kazanacaktır.

Hemen öğrencisi Clifford'u arayıp 'elindeki tek kopyayı' da yanına alarak kendisine gelmesini söyler. Usta yazarın ilgisinden gurur duyan genç oyun yazarı Clifford Anderson hemen yola düşer ve günün akşamında Bruhl çiftinin evine gelir.

Myra her ne kadar kocasının öğrencisini öldürmeyeceğine inanmış gibi görünse de Sidney'i Clifford ile yalnız bırakmak istemez. Konuşma ilerler ve Clifford, Sidney'in son oyununun başarısızlığının nedenlerini sıralar. (Bu sahnede oyuncu M. Ceyhun GEN'in denizanasını bile taş a çevirecek bir bakışla bakması muazzamdı.) Konuşmanın şekli, şiddeti iyice artar ve Sidney hırsına yenik düşerek Clifford'u öldürür.

(M.Ceyhun GEN - Volkan SATIR)

Cesedini arka bahçeye gömer. Eve girerken gök gürültüsü ve şimşek efektleri de Sidney'e eşlik eder. Myra'nın sağlık durumu zaten kötüdür ve kocasının gelecek vaat eden bir oyun yazarını öldürüp oyununu çalması onu iyice zayıflatmıştır. Histeri krizlerine tutulur. Sidney artık sevdiği kocası değil korktuğu bir adamdır.

(Elvan ÇANAKOĞLU - M.Ceyhun GEN)

Bruhl'ların evinde bunlar olurken kapıları çalınır. Meraklı komşuları medyum **Helga Ten Dorp (Selin POYRAZ)** gelir. Eve girer girmez görmesine imkân dahi olmayan şeyleri bir bir sayıp dökmeye başlar. Hatta daha ileri giderek olacak olanları da söyler. Sonuçta Helga bazı soruşturmalarda polise bile yardımı dokunan ünlü bir medyumdur. Myra duyduklarına inanamaz ama Sidney Helga'nın söylediklerini hiç ciddiye almaz.

(Selin POYRAZ - Elvan ÇANAKOĞLU)

Helga evden ayrılır. Atmosfer öyle uğursuz görünür ki bir felaketin kapıda olduğu bellidir. Gök gürlemeye, şimşekler çakmaya devam eder. Helga'nın ilk kehaneti gerçekleşir ve ilk şokumuzu yaşarız. İşlenen bir cinayet ve sonrasında oluşan şok, kalp krizine neden olur ve Myra ölür. Bundan sonrasında oyun içinde oyun başlar.

Oyunun tamamı şok ve sürprizlere dayalı olduğundan anlatabileceklerim de bu kadar. Ama size şunu söyleyebilirim: tüm oyuncular muhteşem. M.Ceyhun GEN'in Sidney Bruhl'u kendinden emin bir şekilde canlandırması, izleyicinin, en azından başlangıçta, onun görüldüğü kadar kötü olup olmadığı konusunda tahmin yürütmesine neden oluyor. Elvan ÇANAKOĞLU, eşi Myra Bruhl rolünde yetenekli bir performans sergiliyor. Genç oyun yazarı Clifford Andersen, Volkan SATIR tarafından coşku, enerji ve özgüvenle canlandırılıyor. Rol, aynı ölçüde bir saflık gerektiriyor ve Volkan SATIR bunu tam anlamıyla başarıyor. Sahnenin iyi kullanımı, özenle hazırlanmış dekorla birleştiğinde aksiyon merak uyandırıcı bir şekilde ilerliyor. Ses ve ışığın yaratıcı kullanımının yardımıyla gerilim sürekli korunuyor. Oyunun dönemini aslına sadık bir şekilde yansıtan kostümler özellikle dikkat çekiyor.

Açgözlülük, hırs, şehvet, gurur, yalanlar silsilesi, ters köşeler... İyi hazırlanmış bir oyun, iyi sahnelenmiş bir yapım, şahane performanslar... Filmini izleyin diyemem ama şehrinizde bir tiyatro varsa muhakkak takip edin ve bu oyunu kaçırmayın. Bakalım Sidney'e kızacak mısınız yoksa acıyacak mısınız?

Felsefe Penceresinden

Çetelerin güdümünde hareket eden
patronu Savaş Yanık, hiç tanımadığı
Onun yedi günlük nişanlısı hakkında,
"Şizofren" iftirası attı.
Bu iftiraya maruz kalan Zat da
patron ve metres ilişkisini öğrendi
ve parmağındaki nişan yüzüğünü attı.
Düşünen – sorgulayan halk da
patron ve metres ilişkisinin farkına vardı
ve ikisini lanetledi.
Bu rezalet daha dün gibi kafalarda,
hafızalarda hiç silinmedi.

From: Canı Sıkılan Çocuklar

To: Bcc

Merhaba kardeşim,
Söz verdiğimiz gibi buluşma yeri ve saatini paylaşma zamanı geldi. Buluşma yeri, sahildeki basketbol sahası. Yarın gece saat 01.00, evli olanlar her zamanki bahanelerinden birini rahatça bulabilirler sanıyorum. Hepimizin birbirimizi tanıyacağını düşünsek de bir önceki mailde verdiğimiz parolayı söyleyerek sahaya gireceğiz.

PS: Üstünüze rahat bir şeyler geçirin, bakarsınız maç da yaparız.

Yalnız değilsin.

Emre

Telefonuna gelen uyarı sesiyle salondaki uzandığı koltukta hafifçe doğrulup göz ucuyla aydınlanan ekrana baktı, yeni bir e-mail aldığını fark edince bir kol uzaklığındaki sehpadan kumandaya uzanıp Netflix'te izlediği diziyi durdurdu. Güpegündüzdü ama siyah ve kalın perdeler sıkı sıkıya kapandığı için ev mahzen gibiydi. Köpeği Bingo gelen maili okuyacakmış gibi başını telefonun ekranına uzattı. Emre köpeğin başını öpüp G-mail sekmesine dokundu. İleti canı sıkılan çocukları gurubundandı. Uzandığı yerden kalkıp bağdaş kurdu. Suratinin sol tarafında üstüne yattığı yastığın nakışı işlenmiş gibiydi. Gelen e-maili yüksek sesle okumaya başladı, bir yandan da dili dışarıda gözünü dikmiş kendisini pür dikkat dinleyen köpeğine bakıyordu. ...
üstünüze rahat bir şeyler geçirin, bakarsınız maç da yaparız.

"Oğlum, bunlar bizle taşşak mı geçiyor, Fight Club oluyorduk hani? Maç yapacakmışız. Siktirsinler."

Ekranı kapamadan önce WhatsApp'a girdi. Anna'a attığı mesajlara hâlâ cevap alamamıştı. Hepsini ulaşmış, okunmuştu. Kızı aramakla aramamak arasında birkaç saniye bocaladıktan sonra, telefonu karşı koltuğa fırlatıp diziyi kaldığı yerden devam etti.

Ozan

Anasını sattığının pişi susmuyor. Ozan, aylık satış toplantısında şirket direktörü Sami P.'yi dinlerken telefona uzanmak isteyen ellerini zor zapt ediyordu. Toplantı odasındaki oval masanın etrafında on iki kişiydiler. Odada klima 18 derecede son hız çalıştığı halde, pencere olmadığından içerinin basık havası iyice boğucu hale gelmişti. *Futbol takımı soyunma odası gibi, full testosteron.* Koltuk altı spreyinin zapt edemediği ter kokusu, yanında oturan, sürekli kulağının dibine girip espri yapma mecburiyeti hisseden ve çok acil dış doktorunu ziyaret etmesi gereken Koray'ın ağız kokusu... Ozan saatine baktığında bir saat kırk beş dakikadır Sami'yi dinlediklerini fark etti. Önünde duran telefonu titreştiğinde dayanamayıp uzandı. Canı sıkılan çocuklar... İletiyi görünce kaydıldığı koltukta sırtını dikleştirdi. Yüzüne yerleşen gülümseme, Sami'nin, en son lise coğrafya öğretmeninden duyduğu, "komik bir şey varsa biz de gülelim" cümlesi ile kesildi. Sami kim bilir ne zamandır bileylediği bıçağı saplayacak anı bulmanın sevinciyle Ozana doğru birkaç adım attı:

"Evet bekliyoruz Ozan Bey, nedir sizi bu kadar sevindiren? Satışlarınızın hedefinin yüzde seksen altında olması mı? Müşterilerinizin sürekli sizden şikâyet edip diğer arkadaşlarınıza geçmeleri mi?"

Ozan, Sami'nin dişlerinden akan kanları görebiliyordu. Artık umurunda da değildi. Bu saçma sapan email ona ne zamandır beklediği gücü vermişti sanki, sırtından ittirecek bir çift el.

"Direktör sizsiniz Sami Bey, siz daha iyi bilirsiniz. Müsaadenizle lavaboya gideceğim. Malum neredeyse iki saattir oturuyoruz."

Bir baş selamıyla toplantı odasından çıkar çıkmaz hızlı adımlarla erkekler tuvaletine girdi. Boynundaki ipek bordo kravatı iyice gevşetti. Lavabonun önünde durup aynada yüzüne bakmadan bileklerini, yüzünü buz gibi suyla yıkadı. Bir anlık zafer hissi evdekileri düşününce kaygıya dönüşmüştü.

ikizler: Derya & Doğan

"Derya, Emre mesajlara dönmüyor sence akşam gelir mi?"

"Meraklı, dayanamaz. Uzaktan da olsa bakar. Köpeğini alıp gelecek, görürsün. Sen ne diye ona durmadan mesaj atıyorsun ki?"

"Ne bileyim, otuz senedir ilk kez bu kadar haberleşmediğimiz oldu. Garip hissettim."

"Doğan, böyle yapacaksan bırakalım bu işi."

Derya elindeki hard disk kablosunu çantasına yerleştirirken kendisini tıpatıp aynısı olan ikinize şevkatle baktı:

"Bu bir oyun, üzülecek bir şey yok. Kimse ölmeyecek ya."

"Biliyorum kimsenin ölmeyeceğini, ama gene de gereksiz gibi geldi. Kaç yaşına geldik abi..."

"Sen görüntüleri ekranı falan hazırladın mı?"

"Evet."

"Saha sadece bizim di mi iki saatlik?"

"Evet."

Doğan ranzaya oturdu. Elinde tuttuğu memory sticki Deryaya uzattı. İki kardeş göz göze geldiler. Derya ikizinin elini sıktı.

"Her şey yolunda."

00.00

Emre

Emre, buluşma yerini görebileceği bir noktaya yarım saat önceden gitmeye karar verdi. Sote bir yer bulup köpeğiyle banka oturdu. Oturduğu bankın karşı sırasında dizili ağaçlar onu kamufle ediyordu, ama o basket sahasını apaçık görebiliyordu. Gece tatlı bir serinlikteydi, şu son üç haftada yaşananlar olmasaydı huzurlu bir yürüyüş diyebilirdi buna. *Benim hayatımda ne kadar huzur olabilirse...* Yanında sessizce oturan Bingo'nun kafasını okşadı:

"Aferin oğluma."

Cebine attığı köpek bisküvilerinden birini yere koydu.

"Böyle güzel güzel durursan ödülü de kaparsın."

Telefonun ekranında saat 00.15'i gösterirken kapkara bir figür sahaya koştu, elindeki bir paketi sahanın içine bırakıp koşarak kaçtı. Emre bankta dikeldi. Gelen kadın mı, erkek mi, genç mi, yaşlı mı hiçbir şey anlayamamıştı. Oturup beklemeye devam etti. Sürekli saate bakıyor, gelen giden var mı diye bütün parkı kolaçan ediyordu. Aksi gibi normalde cıvıl cıvıl olan parkta tek tük insan vardı ve kimse de sahaya paket bırakan kişiye dikkat etmemişti. Bingo'yu tasmaından çekiştirip sahaya doğru yürümeye başladı. Sahaya girerken köpek deli gibi havlamaya başladı, Emre'nin elinden kurtulup yerde duran kutunun yanına gitti. Kutuyu kokluyor, sahibine havlıyor olduğu yerde dört dönüyordu. Emre etrafına bakındı, henüz gelen giden yoktu. Kaka toplamak için aldığı poşetleri ellerine geçirip yere çömeldi. Bingo iyice çığırından çıkmış gibiydi. Kurdeleyi çözüp kapağı açtıktan sonra çılgık atarak geriye sıçradı:

"Hassiktir!"

00.25

İkizler

Derya babalarının Suv aracının bagajındaki mini perdeyi indirip kaldırma koydu. Doğan da arka koltuktaki projektörü kucaklamıştı. Bir yandan da cebindeki telefona ulaşmaya çalışıyordu:

"Bu geri zekâlılar geç kalmaz İnşallah. Tamamen maskeli olmaları gerektiğini söyledin di mi?"

"Söyledim ya elli kere sordun, gelirler şimdi. Altı üstü ekran projektör kurup 5000 Lira para alacaklar, kemiksiz. Sen olsan gelmez misin?"

Derya'nın telefonu titremeye başladı.

"Alo... Evet, konuştuğumuz noktadayız."

Birkaç dakika içinde iki maskeli genç yanlarında bitti. İkisi de boylu, yapılı çocuklardı. Seslerinde heyecan ve neşe vardı. Doğan kucağındaki projektörü iki gençten daha kuvvetli gördüğüne uzatırken bir yandan da nasihat ediyordu.

"Bak sakın düşürme, yirmi bin dolar bu elindeki."

"Tamam abi, biliyoruz biz de köyden gelmedik ya!"

Doğan ellerini cebine soktu, çıkardığı paraları sayarken çocuklar gözlerini 200 Liralık banknotlara dikmişlerdi.

"O sahaya bunları kuruyorsunuz. Bir şey sorarlarsa cevap vermiyorsunuz, dokunmaya kalkarlarsa hafifçe itebilirsiniz. Kurun ve gidin. Alın 5000 Liranız."

Parayı tam uzatacakken geri çekti.

"Eğer para ve aletlerle uzayalım dersiniz olacakları biliyorsunuz, üç mahallede geçmeden yakalatırım sizi."

Çocuklar birbirine baktı, mavi gözlü olan bozulmuştu.

"Abi biz hırsız mıyız, heyecan var diye girdik. Böyle yapacaksan git kendin kur."

Derya para destesini kardeşinin elinden çekip çocuklara uzattı.

"Kaçarken çaldırın, biz de bir şey olmamış gibi sahaya gideceğiz."

00.35

Ozan

"Senin hayatın yalan bel!"

Karısının telefondaki son cümlesi Ozan'ın kulaklarında çınılıyordu. Üzgün ya da pişman değildi, kızgındı. *Sanki seninki gerçek amina koyayım.* Eve adım atmak istemiyordu, satış toplantısından sonra direktör e-mailine cevap vermemiş, üstüne BİST %1 ekside kapamıştı. Hayatı *Groundhog Day* filmi gibiydi. Karısıyla mecburen sevişirken bile... Düşünme, düşünme... Arabayı park edip saatine baktı, 00.35, Emre'ye de e-mail gittiyse kesin herkesten önce oraya gitmiştir, diye düşündü. Gömleğinin kollarını sıvadı, Starbucks'tan aldığı buzlu kahvesini jambonlu sandviçle birlikte içtikten sonra arabadan indi. Başını kaldırıp yıldızlara baktı. *Keşke hiçbir sorumluluğum olmadan, bambaşka bir yerde olsaydım...* Ağır adımlarla sahaya doğru giderken biri adını seslendi:

"Ozan, lan?"

Ozan kaşlarını çatarak arkasını döndü, olduğu yerde kalmıştı.

"Ali!"

01.00

Saha

Emre yerde, Ozan ve Ali ayakta, ikizler bembeyaz olmuş suratlarıyla yerdeki paketin içine bakıyorlardı. Ali tek tek hepsinin yüzüne baktı:

"Kim lan bu Anna, gene ne bok yediniz?"

devam edecek...

Biz küçük burjuva zanaatkârlar, elinde masum bir maymuncukla küçük esnafın nikel kasalarına yeltenen bizler, bankaların desteklediği büyük yatırımcılar tarafından yutulmaktayız. Bir maymuncuk, hisse senetlerinin yanında nedir ki? Bir banka soymak, bir banka açmanın yanında ne ki?
(Üç Kuruşluk Opera, Bertolt Brecht)

Suç kavramı en basit hali ile yasalara aykırı davranış olarak tanımlanıyor. TDK bu tanımın yanına bir de törelere, ahlak kurallarına aykırı davranış tanımlamasını eklemiş.

Güzel, rahat bir tanım. Konuyu da açıklamış oluyoruz.

Acaba öyle mi?

Böylesi “basit” bir tanımlamanın ötesinde, kavrama “diğer yönlerden” de bakılmazsa oldukça eksikli kalınacağını düşünüyorum. Ben de bu yazıda, konuya, Marksizmin tarafından bakmaya çalışarak, bir “giriş” denemesinde bulunacağım. Rona Serozan hocamıza atıfla; insan nasıl evren içindeki konumunu Kopernik ve Galilei sayesinde, organizmalar içindeki konumunu Darwin ve Mendel sayesinde tanıyabilmişse, insanlık tarihi içindeki konumunu da Marx ve Engels sayesinde tanıyabilmiştir. Suç olgusu da insanlık tarihi içerisinde hep merak edilmiş, inceleme konusu olmuştur. Konu Marksistlerle diğer teorik akımların savunucuları arasında olduğu gibi Marksistler arasında da tartışılmalıdır. Öyle ise hem bir düşünce ve hem de bir eylem akımı olan Marksizmin konuya dair yaklaşımları da önemlidir diye düşünüyorum.

Karl Marx ve Friedrich Engels’in suç olgusuyla ilişkisi esasen kapitalizmin yarattığı eşitsizlik ile yabancılaşma üzerinden olmuş. Marksist teoride kavramının açıklanmasına dair sistematik çalışmalara da pek rastlanılmamakta. Yalnızca var olan çalışmalarında suça ve cezaya ilişkin bölümler görebiliyoruz. Belki de bu nedenle, konuya dair çalışma yürüten herkes, giriş olarak neredeyse aynı metni kullanıyor. Öyle ise biz de bu geleneği bozmayalım:

“Bir filozof düşünceler, bir ozan dizeler, bir rahip vaazlar, bir profesör ders kitapları vs. üretir. Bir suçluya suç üretir. Suç üretimi ile toplumun bütün üretici faaliyeti biraz yakından incelenirse, kişi bir sürü önyargısını terk etmek zorunda kalır. Suçlu yalnızca suç üretmekle kalmaz. O, aynı zamanda ceza hukukunu, ceza hukuku dersleri veren profesörü ve hatta bu profesörün kendi derslerini piyasaya satılık mal olarak sürdürdüğü ders kitabını da üretir. Yazarın kendi ders kitabından aldığı zevkin dışında, ayrıca maddi varlıkta bir artış da meydana gelir. Suçlu, bütün bunlardan başka, polis ve adliye örgütünü, dedektifleri, yargıçları, cellatları ve jürileri de üretir. Toplumsal iş bölümünün bütün bu kategorilerini oluşturan farklı meslekler de insan ruhunun değişik yeteneklerini geliştirirler, yeni yeni gereksinimler ve bunları giderecek yeni yeni yollar açarlar. Bu arada işkence de işkence aletlerinin üretiminde nice dürüst işçi çalıştırmak suretiyle en süzme mekanik icatların gerçekleştirilmesine yol açar... Suçlu burjuva yaşamının tek düzelikliğini ve güvenliğini bozar... Bu sayede, üretici güçlere taptaze bir hızda katar... suçlu, toplumda dengeyi sağlayan ve bütün yararlı mesleklerin yolunu açan dengeleyici güçlerden biri olarak görülür...” [1]

Kısaltmaya çalışmama rağmen uzun bir alıntı olduğunun farkındayım. Marx bu çalışmasında birazda alaycı bir dille (metnin devamında suçlunun üretici güçlerin gelişimine katkısına örnek olarak, hırsızlar sayesinde çilingirciliğin geliştiğinden, imza taklitçileri sayesinde mikroskopun günlük ticari yaşama girmesinden vb. bahseder) suçun analizi ile birlikte esasen toplumda oynayacağı role ilişkinde bir anlatımda bulunuyor. Benim açımdan alıntıda önemli olan bölüm “suç üretimi” ile toplumun bütün üretici faaliyetin biraz yakından incelenmesi halinde kişinin bir sürü önyargısını terk etmek zorunda kalacağı cümlesidir. Demek bir (sürü) önyargıya sahibiz!

[1] Marx: Artı Değer Üzerine Teoriler, Cilt I, 385-387 / Marx-Engels, Devlet ve Hukuk Üzerine, Derleyen ve Çeviren: Rona Serozan, ÇHD yayınları, Mayıs 2010 içinde

İkinci başvuru kaynağımız ise Engels'in İngiltere'de Emekçi Sınıfın Durumu (Çeviren Yurdağul Fincancı, Sol Yayınları, 2019) çalışmasından. Bu eser işçi sınıfının suça yönelmesini (yönelmek zorunda kalmasını) çarpıcı örneklerle anlatır. İki erkek çocuğun, açlıktan ölmek üzere oldukları için bir dükkândan yarı pişmiş dana bacağını çalıp hemen yedikleri için yargıç önüne çıkarılmaları örneğinde; yargıcın sorunu biraz daha derinlemesine araştırma ihtiyacı duyması karşısında ortaya çıkan tablo – çocukların evinde oturulacak yeri olmayan eski iki hasır iskemle, iki bacağı kırık küçük bir masa, kırık bir bardak ve küçük bir tabaktan başka bir şey yoktu. Karyola önceki yıl, yiyecek alabilmek için satılmıştır-kapitalizm koşullarında umutsuzluğun emekçileri suça (ve şiddete) nasıl yönelttiğini bize tüm çarpıcılığı ile gösterir. Kuşkusuz tek bir örnek değildir. Çalışma böyle çokça örnek içermektedir. Gamze Yücesan – Özdemir (Proleterlerin Gündüğü, İmge Kitabevi Yayınları, Aralık 2023) İngiltere'de Emekçi Sınıfın Durumu kitabını, sahip olduğu yöntem, teori ve siyasal ufuk açısından tarihsel anlamda öncü ve çığır açıcı olarak niteler.

Engels çalışmasının "sonuçlar" bölümünde burjuvazinin işçileri fiziksel ve zihinsel açıdan olduğu kadar ahlak açısından da görmezden geldiğini ve bir kenara attığını, onlar için el altında tuttuğu tek aracın yasalar olduğu saptamasını yapar. "Mülkiyetin kutsallığını"nın kuvvetle vurgulandığını duymak burjuvazinin kulağına pek hoş gelebilir, ama hiçbir şeyi olmayan için mülkiyetin kutsallığı hiçbir anlam taşımaz! Yoksulluk, emekçiyi, yavaş yavaş açlıktan ölmek, kendini bir anda öldürmek ya da gereksindiği şeyi nerede bulursa almak, açık bir deyişle çalmak arasında bir seçim yapmakla karşı karşıya bırakır. Engels ekler: Ve çoğunun çalmayı açlığa ve intihara yeğlemesinde şaşacak bir şey yoktur. Engels'e göre var olan toplumsal düzene karşı gelmek, en çok, en aşırı biçimde, yani yasalara karşı suç işlemek biçiminde göze çarpar. Örgütlü olmayan işçi sınıfı düzene karşı mücadelesini bireysel olarak "suç işleyerek" yürütmektedir. Ancak, işçiler kısa sürede anladılar ki, suç çözüm değildi. Suçlu, toplumun var olan düzenini ancak tek başına, bir birey olarak protesto edebiliyordu; toplumun tüm kudreti suçlunun sırtına çöküyor ve onu eziyordu.

İyi de bu saptama ve değerlendirmeler 19. yüzyıla ait, günümüzle ne ilgisi var diyorsanız, dönemsel benzerlikleri ve işçi sınıfı kültürünün günümüz karşılığını görmek için bir dizi çalışmaya başvurabilirsiniz. Ben şu anda elimin altında olan, Gamze Yücesan – Özdemir'in yukarıda değindiğim kitabına bakmanızı tavsiye ederim.

Yazının başına dönecek olursak; suçu tanımlamak için yalnızca TDK tanımı ile yetinirsek, böylesi bir tanımlamanın eksiklikten öte yanlışlıklar da içereceğini bilmemiz gerekiyor. Suç toplumsal bir olgudur. Marx ve Engels'in de esasen altını çizdikleri nokta budur. Kapitalizm suçu oluşturan koşulları, aynı anlama gelmek üzere, suçu yaratmakta, sonra da yarattığı zemin üzerinde "ortaya çıkan" suçluyu cezalandırarak sorunu çözdüğünü iddia etmektedir.

"Klasik" kriminoloji (suç bilimi) esasen suçlu davranışları ile ilgilenmeyi tercih eder. Bu hali ile de suçun toplumsal bir olgu olması ile pek ilgilenmediklerinden dolayı da esasen suçu ortaya çıkaran koşullar gündemlerinde değildir. Hatırlayın, bizim "çizgi" dedektifimiz, kriminolog Julia'da (İtalyan çizgi roman yazarı Giancarlo Berardi'nin yarattığı bir çizgi roman karakteri) ağırlıklı olarak psikanalizi kullanır. Bunun yanında ana akım kriminolojinin tezlerini sorgulayan "eleştirel" kriminoloji ise suçu belirli bir ekonomik ve sosyal bağlamda ele alır.

Suçluyu cezalandırarak sorunu çözdüğünü düşünen kapitalist sistemde ceza adaleti (bozulan toplum düzenini tekrar sağlamak için suçların ortaya çıkarılması ve cezalandırılması) doğal olarak suçluya yönelmektedir. Marx, Hegel'in "Ceza suçlunun hakkıdır. Onun kendi iradesinin bir eylemidir" görüşlerinden hareketle bu yaklaşımın düpedüz eski kısas (göze göz, dişe diş) hakkının metafizik bir anlatımı olduğunu ifade eder. Ona göre "ceza genellikle yola getirme ya da yıldırma amacı olarak haklı gösterilmiştir. İyi güzel ama başkalarını yola getirmek ya da yıldırma için beni ne hakla cezalandırırsınız? Kaldı ki ... Dünyanın cezayla hiç de yola gelmediği ve yılmadığı apaçık ortadadır." [2]

Marksizm, Devleti toplum içerisindeki uzlaşmazlıklarda arar. Yani sınıflar arasındaki uzlaşmazlıklarda. Bugün anladığımız anlamı ile hukuk da devlet gibi tarihin belirli bir aşamasında doğmuştur, ki o aşama özel mülkiyetin ortaya çıkma anıdır. İşte, kapitalizm koşullarında devletin ve hukukun işlevleri gereği, ceza adaleti de toplumun yalnızca belirli bir kesiminin çıkarlarına hizmet eder. Herhalde, ceza adaletinin mutlak bir eşitliğe sahip olduğunu, böylesi bir düzlemde hareket ettiğini söyleyemeyiz. Farklı sınıflara farklı şekillerde uygulamalar olduğu gerçeğini her gün görüyoruz.

[2] Marx: Ölüm Cezası, New York Daily Tribüne, 18.02.1853 / Marx-Engels, Devlet ve Hukuk Üzerine, Derleyen ve Çeviren: Rona Serozan, ÇHD yayınları, Mayıs 2010 içinde.

1800'li yıllar Almanya'sında, Ren Eyalet Meclisi'ndeki tartışmalarda büyük toprak sahiplerinin sözcüleri, yakacak yokluğu yüzünden ormanlardan kuru dalları toplayan köylülerin, bu ormanlar özel mülk olduğu için cezalandırılmalarını ve bu cezaları bizzat toprak sahiplerinin vermesini, cezalandırılan köylülerin hem para ödemelerini hem de orman sahibinin uygun göreceği bir süre onun emrinde çalışmalarını yasallaştırmak istiyorlar ve taleplerinin gerekçesini törelere dayandırmak istiyorlardı. Engels, R. Fischer'e yazdığı 5 Nisan 1893 tarihli mektubunda konuya atıfla şöyle der: *"Marx'ın orman kaçakçılığı ve Mosel köylülerinin durumuyla ilgili yasalarla uğraşırken politikadan salt iktisadi ilişkilere geçme zorunluluğunu duyduğunu ve böylelikle sosyalizme vardığını sık sık dinlemiştir."* [3]

Gerçekten de Marx esasen üretim ilişkilerini çözümleme çabası içerisinde olmuştur. Diğer tüm ilişki biçimlerinin temelinde de üretim ilişkilerini görmüştür. Bu nedenle de esasen bireyi değil toplumun kendisini gözlemlemiştir. Marx ve Engels'in iktisadi kategorilere öncelikli olarak başvurdukları kuşkusuz doğrudur. Bunun yanında, bir indirgeme halinden bahsetmek ise haksızlık olacaktır. Toplumsal yapı, ilişkileri, basit nedenselliklerle, tek düze bir işleyiş ile açıklanamaz. Böylesi bir açıklama en başta siyasi mücadeleleri önemsizleştirir ki, bu da sınıflar arası mücadelelerin belirleyiciliğini dışlamak olur. Ama, şunu ifade etmeliyiz ki, Marksizm "kapitalizm içinde" bir çözüm önerisi de sunmaz.

Peki, komünizm suçu ortadan kaldıracak mıdır?

Zor ve çok katmanlı bir soru. Devlet tarihin bir aşamasında doğmuştur dedik, Marksizm'e göre, tarihin bir aşamasında da kalkacaktır. Daha doğru bir ifade ile sönmünecektir. Sınıflar ile birlikte ortaya çıkmıştır, sınıfların kalkması ile birlikte de kalkacaktır. Peki, sonra?

Marx'ın komünist topluma dair değerlendirmeleri fazla değildir. Bunların üzerinden yorumlar yapmak, komünist toplum üzerine düşünmek ise heyecanlı bir faaliyettir. Paul Hirst *"Kapitalizmde özel mülkiyet hırsızlık değildir. Hırsız, özel mülkiyeti bir varoluş durumu kabul eder. Komünizmde hırsızlık zorlaşır, çünkü sistem "herkese ihtiyacına göre" temin eder"* der. *"Herkesin ihtiyacına göre"* gereksinimlerini karşılayacağı bir toplumda suçun olmayacağı söylenebilir. Peki, ihtiyaçlara göre tasarlanan bir toplumun başka şekilde suç(lar) yaratması mümkün müdür? (Bu alandaki bir dizi tartışma için bakınız: Marksizm ve Kriminoloji Teorisi, Mark Cowling, Nota Bene Yayınları, 2012)

Aziz Hatman'ın *"Siyasi Cinai Gastro"* kitabı Son Teşebbüs'de (Esen Kitap, 2015) komünizme geçilmiştir. Devlet de polis örgütü de artık yoktur. Yeryüzünde bir cinayet işlenmesinin üzerinden yüz yıldan daha fazla zaman geçmiştir. Daha doğrusu bir önceki cinayetin üzerinden... Çünkü toplum yeniden taammüden bir insanın öldürülmesi tehlikesi altındadır. Ama bir cinayetin nasıl çözüleceğini hiç kimsenin bilmediği bir devletsiz toplum vardır.

Boris Akunin'in, Çarlık rejimini yok etme mücadelesi veren Nihilist bir örgütün hücre sekreteri olan Grin karakteri, Koz isimli "uzman" bir hırsızla üçte biri hırsıza gerisi örgüte kalacak şekilde darphane aracını soyamak için pusuda beklerlerken, kafası teorik bir sorun ile ilgilenmektedir: *"Özgür, uyumlu bir toplumda bu Koz gibileriyle ne yapılacaktı? Sonuçta doğa öyle ya da böyle onları belirli bir oranda yaratacaktı. Doğuştan gelen bir eğilimi her zaman eğitimle değiştiremezsin. Maceracı yapıdaki insanlara gereksinim duyan tehlikeli meslekler hep olacak diye düşündü. İşte Koz gibilerinin yararlı olacağı işler. Denizin derinliklerine inmek, erişilmez dağların zirvelerini fethetmek, uçan araçları tecrübe etmek. Daha ileride, bundan elli yıl sonra, yeni gezegenler keşfedilmek istenecek. Herkese göre bir iş bulunur."* (Devlet Danışmanı, Alfa Yayınları, Mayıs 2022)

Komünizm öncesi aşamaya, sosyalizme ilişkinse daha fazla söz söyleme şansına sahibiz. Elimizde koca bir reel sosyalizm deneyimi de bulunmakta. Sosyalizmde, örneğin yoksulluk ile suç arasındaki ilişki bir aşamada ortadan kalkacaktır. Kuşkusuz kişilere karşı, mala karşı, devlete karşı gibi sınıflandırılan suçların bir kısmı da nitelik değiştirecektir. Bununla birlikte suça yol açan etkenlerden olan yabancılaşma varlığını sürdürdükçe suçunda (en azından bir dizi suçun) süreceğini söylemek gerekiyor. Komünist topluma geçilene kadar suç varlığını sürdürecektir.

Bu nedenle de bir yandan suçlara ilişkin düşünürken bir yandan da cezalara dair düşünmek gerekmektedir. Daha etkili, daha insancıl...

[3] Ekonomi Politğin Eleştirisine Katkı (Karl Marx) sunuş yazısı (Emile Bottigelli), Çeviren Sevim Belli, Sol yayınları, 1993

İzmarit, bir izmarit daha, ezilmiş kibrit kutusu, kâğıt mendil, balgam. Ayl! Yine izmarit, midye kabukları, sıkılmış birkaç limon, çekirdek kabukları. Olay tahminim: Midyeci burada tezgâh açmış. Satış yaparken çekirdek yiyormuş. Bazı müşteriler midye kabuklarıyla limonları yere atmış. Midyeci de durur mu, o da çekirdek kabuklarını yere atmış. Aylar!

Olay tahmincilik oyunu oynuyordu Güllü, kaldırıma atılmış çöplere bakıp orada neler yaşandığını tahmin etme oyunu. Kendi buluşuydu.

Her ayın ilk cumartesi gecesi sahne almak için ekipçe Bursa'dan bu küçük şehre gelirlerdi. Her geldiklerinde de aynı otelde kalırlardı. Otel sahne aldıkları kulübe pek uzak değildi. Güllü çok kar kış değilse, kulüpten çıkınca bu uzun caddede otele dek yürürdü. Yürürken de olay tahmincilik oyunu oynardı. Oyunu bu caddede, özellikle de bu geniş ve caddenin sol yanı boyu boyunca koruluk olduğundan hiçbir sokakla bölünmeyen sol kaldırımda oynamaktan çok hoşlanırdı. Korulukla kaldırıma ayıran yüksek duvarda yol boyu asılı olan ışıklı ilan panoları -birinde de kendi programlarının afişi vardı- sayesinde kaldırıma atılmış çöpleri rahatça görebiliyordu.

Yerlere bakarak yürümeye devam etti.

Kâğıt bardak, izmarit, yarısı içilmiş pet şişe su, balgam. Ayl! Korulukla caddeyi ayıran duvara yakın bir yerde yaprakları ezilmiş tek bir kırmızı gül, yanında da bir not gördü. Oraya gitti. Eğilip notu okudu.

Notta, özür dilerim. Sen benim tek sevdiğimsin. Bunu hiç unutma, yazıyordu.

Olay tahminim: Adam bir halt etmiş. Sen benim tek sevdiğimsin yazdığına göre kesin aldatmıştır. Kendini bağışlatmak için de bu gülü kadına vermiş. Kadının gülü de notu da yere atıp ezmesinden adamı bağışlamadığını anlaşıyor. Oh olsun sana, kim bilir ne çok üzdün kızcağzı.

"Pis herifi!" deyip çiçeği birkaç kez de kendisi ezdi. Sonra gülmeye başladı. Biri şu halimi görse deli olduğumu sanır, diye geçirdi aklından. Sağına soluna bakındı. Kimsenin göreceği yoktu. Cadde ıssızdı. Yaklaşık üç yıldır her ay bu caddede yürürdü, şimdiye dek caddeyi hiç böylesi boş görmemişti. Bırak kaldırımda yürüyen insanlar olmasını, dakikalardır yoldan tek bir araba bile geçmemişti. Kar fırtınası beklendiğinden olsa gerek, diye düşündü. Kulüpten çıkarken kapıdaki korumalar, kar fırtınası gelecekmış, taksitle git istersen, diye uyarışlardı Güllü'yü ama o dinlememişti. Buz gibi havayı içine çekince ürperdi. Havada da tipi beyazlığı vardı.

Yürümeyi sürdürdü.

Buruşturulmuş sigara paketi, izmarit, boş ilaç kutusu.

Kendi afişlerinin olduğu panoya ulaştı. Önceki afiş iyice yıprandığından kulüp patronu yenisini bastırmıştı. Önde kaytan bıyıkları, kömür karası saçları, ön cebine kırmızı mendil takılı parlak mavi takımıyla Fuat Şakıyan, arkasında daha küçük fotolarda sağlı sollu, oryantal yaparken Meltem'le kendisi. Afişin altında, Bursa sahnelerinin güçlü sesi Fuat Şakıyan, Oryantal Güllü ve Oryantal Meltem'le birlikte şehrimizin güzide mekânı Clup 24'te sizlerle, yazılıydı. Fotoğrafta güzel çıkmıştı. Hoşuna gitti.

Kendinden mutlu, oyununa döndü. Az ileride, kaldırımın yola yakın kısmında bir izmarit öbeği gördü. İzmaritlerle küller tepecik halinde duruyordu.

Biri arabasıyla burada duraklayıp kül tablasını olduğu gibi kaldırıma boşaltmış. Ayl! Rüzgâr olmadığından küllerle izmaritler dağılmamış.

Yürümeye devam edecekken tepeciğin hizasında, yolun kaldırıma yapıştığı yerdeki gölgenin içinden bir ısıltı göz kırptı. Yaklaşıp yakından baktı. Bir bıçak.

Bıçak? Ay o ne be!

Merakına yenilip eğildi, incelemeye başladı. Dar gövdeli küçük bir bıçaktı bu. Kızıl renkli, işlemeli ahşaptan çok güzel bir sapı vardı. Zararsız görünüyordu. Süs eşyasına benziyordu. Eline aldı. Sapı temiz olduğuna göre yeni atılmış, diye düşündü. Çeliğe dokundu, buz gibiydi.

Kim, neden atmış ki bunu?

Bıçağı daha iyi görebilmek için ilan panosuna yaklaştı. Bıçağı ışıklı panoya doğru kaldırınca panodaki fotoğraf çeliğe yansıdı. Çeliğin ortasında Fuat, ucunda Güllü, sapına yakın kısımda Meltem... Fuat'ın kafasının yansıdığı yerde F ve Z harfleri kazılıydı. Bıçağın öteki yüzünü çevirip de saptan başlayarak Meltem'in yüzüne dek yayılan kurumuş kırmızılığı görünce kısa bir çığlık atıp bıçağı yere fırlattı. Çeliğin betona çarpma sesi ıssız caddede çınladı. Hızlı adımlarla uzaklaşmaya başladı. Bir yandan yürüyor, bir yandan da başını çevirip çevirip bıçakla göz göze geliyordu.

an o, bildiğin kan. İnsan kanıdır kesin. Başka ne olacak? Kurban kesmediler ya minicik bıçakla. Sokmuşlar birinin karnına işte. Ayl! İyice de temizlememiş geri zekâlı. Kesin arabanın küllüğünü boşaltan ayının işi bu. Küllüğü boşaltırken bıçağı düşürdü belli ki. Ay insan öldürdükleri bir bıçağı elime aldım ben! Elime kan bulaştı mı acaba?

Ellerine bakarken birden durakladı.

"Aptal!" dedi. Dönüp bıçağa doğru koşmaya başladı.

Geri zekalı dansöz parçası! Ne işin var senin sokaktaki bıçakla? Hadi gördün, niye eline alıyorsun? Bırak dursun durduğu yerde. Ama yok, olur mu hiç, illa bir salaklık yapacaksın. "Aptal, aptal, aptal!"

Bıçağın yanına çömeldi. Çeliğin üstte bakan temiz tarafında yüzünün yansımasını görünce ürperdi. Az önce sevimli bir süs eşyası gibi görünen bıçak şimdi onun gözünde şeytani bir cinayet aletiydi.

Ne yapacağım şimdi? Parmak izi denen şey nasıl temizlenir ki? Filmlerde yaptıkları gibi bezle filan silmek yeter mi acaba? Çantasında sürekli bulundurduğu kolonyalı mendiller geldi aklına. Aceleyle birini çıkardı. Limon kokulu mendili açıp sol eline, bıçağı da çelik ucundan tutup sağ eline aldı. Tam bıçağı mendile götürürken durakladı. Gözleri kocaman oldu. Onunkıyla birlikte katilin parmak izlerinin de silineceği gelmişti aklına.

Ne yapacağını bilemiyordu. Bıçağı bir mendile götürüp, bir geri çekiyordu.

Ayy, nasıl sileyim şimdi bu bıçağı. Ya benim yüzümden katil yakalanamazsa? Polise gidip her şeyi olduğu gibi anlatsam mı? Öyle dümdüz anlatınca inanırlar bence.

Bok inanırlar! Gecenin köründe yolda kanlı bir bıçak bulup eline alan bir dansöze mi inanacaklar? Belli ki yeddiği haltı örtmeye çalışıyor, derler.

Derler mi? Yok yok demezler. Başka şehirden buraya adam kesmeye mi geldim ayol, kiralık katil miyim ben? Ben bir oryantalim. Hem niye kendi elimle cinayet silahını polise götürüyem?

Peki ya katil parmak izlerini sildiye de bıçakta yalnızca senin parmak izlerin kaldıysa, o zaman da mı şüphelenmezler? Polise filan gitme. Sil bıçağı, sonra da at gitsin.

Yok yok yapamam öyle. Ölene yazık değil mi?

Güllü bunları düşünürken yan gözle, yolun yukarısından bir arabanın usulca yaklaştığını gördü.

Neden böyle yavaş geliyor ki bu araba? Hem de öyle düşürdüğü bir şeyi arıyormuş gibi kaldırımın dibinden dibinden... Bıçağın sahibi olmasın kız bu. Bende bu şans varken kesin odur.

Beyni zonklamaya, eli ayağı titremeye başladı. Mendili yere atıp ayağa kalktı. Bıçağı kabanının derin yan cebine sokup yürümeye başladı.

Belki yalnızca sarhoşun biridir. Laf atar geçer. Ya da arabaya çağırır, ben siktiri çekince de defolur gider. Öyle olsa niye böyle yavaş gelsin? Sana söyleyeyim bu ya tecavüzcü bir sapık ya da bıçağın sahibi olan katil. Ay vallahi olabilir. Elimde bıçağı gördü mü acaba? Tecavüzcüyse görmüş olsun, belki korkar, katilse inşallah görmemiştir.

Motor hafifçe hırladı. Araba biraz hızlanmıştı. Güllü'nün kalbi boğazına yürümüş orada atıyordu. Olabildiğince sakın ancak hızlı adımlarla kaldırımın en solundan, panoların dibinden yürümeye devam etti.

Puslanmış geceyi Güllü'nün aceleci topuk sesleriyle arabanın motor sesi dolduruyordu. Caddeyi bitirip dört yol ağzına ulaşmasına yaklaşık iki yüz metre vardı.

Oraya ulaşırsa bir yolunu bulup kurtulacağını düşündü. Bunu düşününce içinden delicesine koşmak geldi.

Sakın koşayım deme geri zekâlı! Koşarsan senden şüphelenir.

Ama ya tecavüzcüyse? Böyle yavaş yürüyüp kuzu gibi kendimi teslim mi edeyim?

Koşsan ne değişir, arabadan hızlı mı gideceksin? Katil de olsa tecavüzcü de olsa koşarsan onu kıskırtmış olursun. Sakın!

Yüreği deli gibi koşsa da bacakları beynine uyup yürümeyi sürdürdü. Birkaç saniye içinde hava döndü. Yakıcı bir yel önden önden esmeye, taşıdığı minik kar tanelerini saçma atan bir tüfek gibi Güllü'nün yüzüne gözüne fırlatmaya başladı. Güllü kabanının içinde büzüldü.

Hah bir bu eksikti. Tipiden belli ki bu adam tecavüzcü değil katil. Bu havada kim tecavüz etmek için sokak sokak kadın arar? En iyisi bıçağı ona göstere göstere yere atmak. Bıçağı attığımi görünce peşimi bırakır belki.

Peki ya İstanbul'daki Vehbi gibi psikopatın biriye? Hamide'ye neler yaptığını hatırlasana. Kadına önce tecavüz etmiş sonra da onu dört parçaya ayırmıştı. Öyle biri tipi mi dinler? Hatta böyle havaları daha çok sever. Ortada kimseler yok işte, mis gibi.

Ağzını hayra aç be, koca ülkede beni mi bulacak öylesi.

Niye bulmasın? Belki bıçaktaki kan da öyle bir şeydendir. Kadına önce tecavüz edip sonra öldürmüştür. Bıçağı yere atarsan gider önce bıçağı alır sonra da seni arabaya atar. Yok daha neler, bir gecede iki cinayet mi işleyecek!

Salak mısın sen, ha bir ha iki ne değişir? Hem arabayı gördün artık, seni öylece bırakır mı hiç? Bıçak elinde dursun da belki işe yarar.

Ay Allah'ım nasıl bir işe bulaştım böyle? Beni buradan kurtar bak sana yeminler olsun, evin taksiti bitince vallahi de billahi de bu işi bırakıp hacca gideceğim. Yarın da Bursa'ya dönünce koca bir koç kestirip fakire fukaraya dağıtacağım. Bak yemin olsun. Ay Allah'ım sen büyüksün.

Arabanın sesinden kendisine iyice yaklaştığını anladı. Tipiye rağmen vücudu alev alev yanıyor, bacakları ipte sallanan bir kuklanın bacakları gibi titriyordu. Dört yol ağzına yaklaşık yüz metre kalmıştı.

O mekanik cam açma sesi duyuldu.

"Bakar mısın bayan?" dedi bir erkek.

Ay bana mı dedi o? Kime diyecek, senden başkası mı var burada? Başımı çevirmeli miyim, çevirmezsem şüphelenir mi? Belki de çevirirsem şüphelenir asıl. Gecenin bir yarısı yalnız bir kadın niye bir erkekle muhatap olsun ki? Normalde ne yapardım ki, onu bile unuttum. Bu şimdi tecavüzcü mü katil mi yoksa ikisi birden mi? Ay ne yapacağım şimdi?

"Sana diyorum Güllü Hanım, bir bakar mısın?"

İsmi duyunca neredeyse durup başını çevirecekti, kendini zor tuttu.

Ay adımı nereden biliyor bu? Kulüpteki müşterilerden biri olmasın? Öyle olsa bile bu kıyafetlerle beni nasıl tanıdı ki? Sesi de tanıdık gibiydi aslında ya.

Bir cam açma sesi daha duydu.

"Kız Güllü, neden bakmıyorsun? Korkma, benim," dedi ikinci adam.

Bu ikinci sesi hemen tanıdı. Arabaya doğru döndü.

"Fuat abi, sen misin kız?"

"Benim ya."

Açık camdan Fuat'ı görünce öyle rahatladı ki bir anda külçe gibi kaldırıma yığılıp ağılamaya başladı.

1. Kısımın Sonu

1.

Can acısıyla gözlerimi araladım. Ufak bir odadaydım. Tek kişilik bir yatak, bir dolap, komodin, pencere önüne yerleştirilmiş bir masa ve sandalye. Başımı sola çevirince banyo ile tuvalete açılan bir kapı gördüm. Hatırladım. Buraya gece getirilmiştim. Kolumu yaralamıştım ama esas sorun yolumu şaşırmış ve araçsız olmamdı. Salgının 57. gününde zombilere yem olacağımı düşünmeye başlamıştım. Sonra bir arabanın farlarını gördüm, önüne atladım. Geniş alınlı, esmer tenli, yumuşak bakışlı bir adam acele etmemi söyledi. Etrafı çam, meşe ve ladin ağaçlarıyla kaplı dar yollardan geçerek siyah demir bir kapının önüne geldik. Adam beni içeri taşıdı. Yaralarımı titizlikle kontrol edip onların ısırik izi olup olmadığına baktı. Kırklarında olduğunu tahmin ettiğim bir kadın yaralarımı temizledi, ufak bir çantadan şırınga ve ilaç çıkardı, ardından uykuya daldım. Günler sonra ilk defa nerede yatacağıma, güvenliğime kafa yormadan az da olsa huzurla...

Uyandığımda komodinin üzerindeki saat 11.00'i geçiyordu. Biraz canım yanıyordu ama epeyce dinlenmiş hissediyordum. Sadece karnım gurulduyordu. O esnada kapı açıldı. Beni buraya getiren adamı tanıyınca gülümsedim. O da karşılık verdi. Tepsiyi içeri girdi.

"İyi, ayaklanmışsın," dedi. "Nasılsın?"

İyi olduğumu söyledim. "Murat ben," dedi.

"Ben de Deniz. Teşekkür ederim, hayatımı kurtardınız. Neredeyiz?"

"Polonezköy Yolu üzerinde bir pansiyon burası. Etrafı duvarlarla çevrili. Güvenli bir yer."

Tepsiyi yatağa bıraktı. Birkaç dilim ekmek, peynir, bir bardak su ve iki hap vardı. "Antibiyotik ve ağrı kesici," dedi bakışlarını yakalayınca.

Karnımı doyurup ilaçları içtim ve dışarı çıktım. Önde bir havuz, taşlık yola bırakılmış üç tane cip ve büyük demir bir kapı çarptı gözüme. Biri orada nöbet bekliyordu. Murat arabalardan birinin üzerine eğilmiş kan lekelerini siliyordu. Pansiyonun yaklaşık üç metrelik duvarlarla çevrili geniş bir bahçesi vardı. Bir an durup gözlerimi kapadım ve etrafımızı saran ağaçların yaza özgü tuzlu bir esintiyle kıpırdanmalarını dinledim. Ne zombi iniltileri, ne telefon, ne korna sesi.

Haftalar hatta aylarca beynimde yankılanan uğultulardan ve hayatta kalma mücadelesinden sonra bu ani dinginlik afallamama neden oldu. Murat beni fark edince elindeki bezi omzuna atıp yanıma geldi.

Havuzda yüzen bikinili çekici genç kadını işaret etti.

"Tuğba." Sonra bahçedeki demir kapının orada bir elinde baltasıyla sigara içen dağınık saçlı, rahat tavırlı adamı gösterdi. "Kerem. Nişanlısı."

Bahçede düşünceli düşünceli yürüyüş yapan zayıf bir kadın vardı.

"Ayla," dedi. "Birkaç gün önce köpeği öldü. Hepimiz köpeği çok severdik. Hâlâ onun hüznü var üzerimizde."

Son olarak, kamelyanın altında oturan, dikiş diken kırkları yaşlarında başka bir kadını işaret etti.

"O da Semra. Yarana o pansuman yaptı." Semra adını duymuş gibi başını bize çevirip hafifçe selam verdi.

"Akşam hep beraber yemek yeriz," dedi Murat. O arabasını temizlemeye dönerken ben de etrafta bir keşif gezisi yapmaya karar verdim.

Bahçenin diğer tarafında, pansiyonun arkasında küçük bir kulübe çarptı gözüme. Oraya doğru yürüdüm. Kapisına kilit takılmıştı. Bu durum merakımı uyandırdı. Etrafında gezdim, az sonra içerden bir ses duydum. İki tahta arasında kalan küçük bir çentiğe dayadım gözümü. Karanlığa alışınca önce uçuşan tozları, ardından bir erkek bedenini fark ettim. Yerde oturmuştu, başı öne eğikti, yüzünü göremiyordum. Sesi çıkmadan öylece oturuyor, kollarının etrafında uçuşan sivrisineklere aldırış etmiyordu. Ona seslenmek, neden orada olduğunu sormak istedim ama nedense yapamadım bunu.

Huzursuzca oradan ayrılip odama döndüm.

2.

Akşam yemekte lafı gevelemeden kulübedeki adamın kim olduğunu sordum. Sofrada buz gibi bir hava esti. Murat lafa nereden başlayacağını bilemiyormuş gibi tedirgin görünüyordu. Sonra sakın bir sesle anlattı.

Ben gelmeden önceki gün sabah, gruptan birini, adı Nejat'mış, nöbet tuttuğu kapının önünde bıçaklanmış halde bulmuşlar. Ayla onun öldürüldüğü saatlerde karşı odada kalan Yiğit'in -kulübede tutulan adamdı bu odasından çıktığını görmüş.

Yiğit'in odasını aramışlar, av bıçağını üzerindeki kan gelişigüzel temizlenmiş halde çekmecesindeymiş. "Kanın ölen adama ait olduğunu nasıl anladınız?" diye sordum.

Cevap gelmedi.

"Yiğit'in Nejat'ı öldürmek için bir nedeni var mıydı peki?" diye sordum bu kez.

Murat grubun geri kalanına bir göz attıktan sonra sıkkin bir ses tonuyla, "Evet," dedi. "Vardı."

Ancak daha fazla anlatmadı. Ben de geldiğim ilk günden huzuru kaçırmak istemediğim için üstelemedim. Ama olay ilgimi çekmişti.

3.

Ertesi sabah kendimi daha iyi hissediyordum. Semra sargımı değiştirmek için geldiğinde yaramın hızla iyileştiğini söyledi. Ona salgından önce mesleğinin ne olduğunu sorunca veteriner teknikeri olduğunu anlattı. Özel bir klinikte çalışıyormuş. O gidince dışarı hava almaya çıktım. Aklımda kulübedeki Yiğit ile öldürülen Nejat vardı. Olay yerine doğru yürüdüğümde demir kapı önünde nöbet tutan kişinin Ayla olduğunu gördüm. Kapının yakınına şezlong çekmiş, güneş gözlükleri ve hasır şapkasıyla uzanmış bir şeyler içiyor, elindeki dergiyi karıştırıyordu. Yaklaşınca dışarıdan gelen zombi seslerini duydum. Derileri soyulmuş kafatasları, bir deri bir kemik bedenleriyle kapıya çarpıyor, homurdanıyor, dişlerini tıkırdatıyorlardı.

"Dün yoktu," dedim zombileri kastederek.

"Evet," dedi Ayla. "Burada nöbette durmasak daha iyi aslında, kokumuzu alıyorlar."

"Nejat burada ölü bulundu, değil mi?"

"Evet," dedi. "Sabah nöbeti devralmak için çıktığında Kerem buldu onu. Bağırınca ayaklandık."

"Yiğit'in odasından çıktığını görmüşsün, öyle mi?"

Ayla dergiden başını kaldırıp bana baktı. "Önce seslere uyandım," dedi. "Kerem ile Tuğba odalarında tartışıyorlardı."

"Öyle mi? Saat kaçtı?"

"Uyanınca komodindeki saate baktım. 5.45'ti. Niye tartıştıklarını duymak için yataktan kalkıp kapıya gittim. Kerem 'Geberteceğim o Nejat'ı' diye bağırıyordu.

Sonra Tuğba onu sakinleştirip kolundan içeri çekti galiba, kapının kapandığını duydum. O sırada Yiğit odasından çıktı işte."

"Kapın kapalıysa o olduğunu nereden anladın?"

"Kapının altından gölgesini gördüm. Hem Yiğit'ten başka kim onun odasından çıkacak?"

Kısa süre alaycı bir ifadeyle beni süzdükten sonra, "Zaten haklıymışım ki bıçağı da onun odasında bulduk," dedi. "Neyse işte, koridordan yürüyüp merdivenlerden aşağı indiğini duydum. Ben de yatağıma döndüm."

"Saate baktın mı tekrar?"

Ayla biraz düşündükten sonra, "Hayır ama en fazla 5-6 dakika durmuşumdur kapıda," dedi.

4.

Sıcak, öğleye doğru iyice artınca dinlenmek için odama çıktım. Birkaç saat sonra aşağı indiğimde Tuğba'nın havuzda yüzdüğünü gördüm. Etraf sessizdi ve arabalardan bir tanesi eksikti. Kenardaki şezlonglardan birine oturdum. Tuğba birkaç tur yüzdükten sonra sudan çıktı, yanındaki şezlongda duran havluya uzanıp kurulandı.

"Diğerleri nerede?" diye sordum.

"Şehre erzak almaya gittiler," dedi Tuğba.

Boynuna, vücuduna krem sürdü, havlunun üzerine uzanıp gözlüklerini taktı. Güneş kreminin terli, yıkanmamış tenine karışan kokusu burnuma kadar geldi.

"Sen de Nejat'ı Yiğit'in öldürdüğünü mü düşünüyorsun?" diye sordum kısa süre sonra.

Cevap vermedi. Israr etmekten kendimi alamadım.

"Nişanlıyla kavga etmişsiniz o sabah. Niye tartıştınız diye sormamın sakıncası var mı?"

Tuğba benden kurtulmanın yolunun sorulara cevap vermek olduğunu anlamış gibi bıkkınlıkla, "Gece uyukum kaçınca yüzmeye indim," dedi. "Nejat çağırınca da yanına gittim, sigara içtik, sohbet ettik. Vaktin nasıl geçtiğini anlamadım. Odama dönünce Kerem yanlış anladı, kıskandı, bağırıp çağırırdı. Zar zor sakinleştirdim onu, sonra da uyumuşum."

"Nişanlının nöbete indiğini duydun mu?"

"Hayır."

"Nejat'la aranızda bir şey var mıydı?"

Tuğba kollarını başının üzerinde birleştirdi, güneşi olduğu gibi pürüzsüz tenine kabul ediyordu. "Tabii ki yoktu," diye cevapladı. "Ama odama geri dönerken pencerede başka birinin bizi izlediğini gördüm."

"Öyle mi? Kimdi?"

"Kim olacak? Semra. Deli gibi âşıktı Nejat'a."

Anlaşılan o sabah herkesin uykusu kaçmıştı.

"Nişanlın, Nejat'ı öldüreceğim diye bağırmış."

Tuğba yerinde doğruldu. Kibirden, öfkeden ziyade tiksindirici gibi bakıyordu bana.

"Ne demek istiyorsun?" dedi.

"Nejat'ı nişanlın öldürmüş olabilir mi?"

Yerinde doğruldu, gözlüklerini çıkardı.

"Saçmalama lütfen," dedi. "Daha yenisin burada, hiçbir şeyden haberin yok. Nejat'ı Yiğit öldürdü."

Tekrar şezlonga uzandı ama bu kez sinirleri gerilmişti ve yalnız kalmayı sabırsızlıkla bekliyordu. Ben de kalktım, tam gidecekken aklıma bir şey daha geldi.

"Ayla'nın köpeğine ne oldu? O nasıl öldü?"

"Anlamadık. Salak Ayla köpeğini ölü bulunca Nejat'a bağırırdı çağırırdı. O bir şey yaptı sandı."

"Neden?"

"Nejat bir keresinde köpeğin bokuna basıp öfkelenmişti, tekme atmıştı hayvana. O günden beri araları bozdu. Köpeği ölünce de hemen Nejat'ı suçladı."

"Köpeği Nejat mı öldürdü sence?"

"Hayır canım. Nejat tekme attığına pişman oldu sonra. 'Ben de hayvanseverim, bir anlık öfkeyle oldu,' diye izah etmeye çalıştı ama nafile."

Kapı tarafından sesler duyduk. Ayla demir kapıyı açtı, bir araba içeri girdi. Murat ve Kerem arabadan çıktılar, içeri girmek için hareketlenen birkaç zombiyi öldürdüler. Daha fazlası içeri girmeden çabucak kapıyı kapadılar.

"Bir iki güne buradan gitmemiz lazım," dedi Murat. Bagajı açıp içinden poşetleri çıkarmaya başladı. Kerem ona yardım etmek için hareketlendi.

"Buradan daha güvenli bir yer bulamayız," dedi Semra. "Nejat ölmeden önce oy birliğiyle kalmaya karar vermiştik."

Murat elinde poşetlerle Semra'ya baktı. Sakin bir sesle, "Sayıları hızla artıyor. Gitmezsek burada sıkışıp kalacağız."

"Orman tarafına bakan diğer kapıyı kullanırız."

"O zaman şehre giden yol çok uzar. Üstelik zombilerin oraya da gelmeyeceğinden emin değiliz."

Semra susunca Murat devam etti.

"Kusura bakma Semra, gidiyoruz. Kerem de benimle aynı fikirde."

Semra ellerini beline koyup öfkeyle Kerem'e baktı. Kerem omuzlarını silkip uzaklaştı. Tuğba ile ikimiz onları izliyorduk. Semra destek arar gibi bize ve Ayla'ya baktı ama aradığını bulamadı. Sonra öfkeli adımlarla pansiyona girdi.

Murat'ın pansiyonun giriş katındaki mutfığa doğru yöneldiğini gördüm. Heybetli, saygı uyandıran bir hali vardı. Peşinden yürüdüm.

5.

Öğleden sonra, aydınlık geniş mutfakta Murat'ı erzakları raflara yerleştirirken buldum. Buzdolabı, jeneratörle çalışmaya devam ediyordu. İçerisine bozulabilecek et, meyve, sebze ve süt ürünleri konulmuştu.

Murat beni fark edince, "Daha iyi misin?" diye sordu biraz isteksizce. Sonra da cevabımı beklemeden ekledi. "Kusura bakma sana denk geldi."

"Estağfurullah," dedim. "Neydi bu Nejat'la anlaşmazlığınız?"

Murat derin nefes alıp verdi. "Nejat biraz rahat bir tipti. Burada kalmamızı savunuyordu. Biri, Semra'yı kastediyorum, ona şehirden içki getirdiği sürece yerinden kıpırdamaya niyeti yoktu."

"Gruptakiler de kalmak istiyor muydu?"

"Nejat ağzı laf yapan biriydi. Grubun çoğunluğunu ikna etmişti. Başta Semra'yı tabii. Ama son günlerde duvarın diğer tarafında zombilerin sayısı iyice arttı. Artık grubun geri kalanı da benimle aynı fikirde."

Elindeki son kutuları da yerleştirdikten sonra, "Yani bir iki güne gidiyoruz buradan," diye sözünü tamamladı.

Mutfaktan çıkıp arabaya yürüdü, bir damacana suyu mutfığa taşıdı. Aklımda başka bir soru daha vardı. Soluklanmasını, bir bardak su içmesini bekledim.

"Akşam yemeğinde Yiğit'in Nejat'ı öldürmek için bir sebebi olduğunu söylemiştin."

"Evet," dedi Murat bana bakmadan.

"O sebep neydi?"

Murat boş bardağı tezgâhın üzerine bıraktı, içinde tuhaf ısıltılar yanıp sönen bakışlarını bana çevirdi. Kısa süre sessizlikten sonra, "Salgından önce Nejat Yiğit'in kız kardeşini tanıyormuş ve onun intihar etmesine neden olmuş. Tek bildiğimiz bu. Eğer..." Durakladı. "... gerçekten Nejat böyle bir şeye neden olduysa, ki Yiğit'e inanıyorum, o zaman onu öldürmekte hakkı vardı."

Kafam karışmıştı.

"Böyle düşünüyorsan neden kulübede kilit altında?"

"Onun orada kapalı olmasından memnun değilim elbette. Üstelik Yiğit bu grupta en özveriyle çalışan, en gözü kara kişiydi. Bize yardım edebilmek için kendini defalarca tehlikeye attı, ölümden döndü. Ama işte söz konusu bir cinayet olunca... Bilemiyorum. En azından şimdilik en doğru karar onu orada tutmak gibi görünüyor."

Murat Yiğit'e götürmek için su, yiyecek, erzak ve tuvalet kâğıdı hazırlarken odama çıktım.

Devam Edecek

**BİZİ
TAKİP
ETMEYE
DEVAM
EDİN**

@sucustu

www.sucustu.net

sucustu[et]sucustu.net

DENGELER

BİRİ OLMAK

ORJİNAL DİZİ
19 NİSAN | GAIN